

Obsah

1. Základné údaje.....	1
1.1. Číslo podľa štátneho zoznamu alebo kód územia.....	1
1.2. Kategória a názov územia.....	1
1.3. Platný právny predpis o vyhlásení územia patriaceho do súvislej európskej sústavy chránených území, predmet ochrany.....	1
1.4. Lokalizácia (kraj, okres, obec, katastrálne územie).....	2
1.5. Celková výmera územia a výmera v členení podľa druhov pozemkov	2
1.6. Plány a súvisiace právne predpisy, vzťah k územnoplánovacej dokumentácii regiónu a k dotknutým obciam.....	2
2. Súčasný stav chráneného územia.....	3
2.1. Prírodné pomery územia.....	3
2.1.1. Geografická poloha a vymedzenie územia.....	3
2.1.2. Geologické pomery.....	3
2.1.3. Geomorfologické pomery.....	3
2.1.4. Klimatické pomery.....	3
2.1.5. Hydrologické a hydrogeologické pomery.....	4
2.1.6. Pôdne pomery.....	5
2.1.7. Rastlinstvo.....	6
2.1.8. Živočíšstvo.....	7
2.1.9. Biotopy.....	12
2.2. Stav a podmienky ochrany prírody a krajiny	16
2.3. Výskum a monitoring.....	16
2.4. Socioekonomické pomery (využívanie územia a jeho okolia) ovplyvňujúce územie v minulosti a súčasnosti, pozitívne a negatívne faktory.....	17
2.4.1. Zmena hydrologických pomerov	17
2.4.2. Lesné hospodárstvo.....	17
2.4.3. Ťažba nerastných surovín.....	20
2.4.4. Rekreačia a šport.....	20
2.4.5. Poľovníctvo a rybárstvo.....	20
3. Hodnotenie.....	21
3.1. Ekologické hodnotenie.....	21
3.1.1. Hodnotenie stavu biotopov, druhov a stavu ich zachovania.....	21
3.1.1.A. Hodnotenie stavu biotopov.....	21
3.1.1.B. Hodnotenie stavu ekosozologicky významných rastlín.....	27
3.1.1.C. Hodnotenie stavu ekosozologicky významných živočíchov.....	27
3.1.1.C.1. Bezstavovce.....	27
3.1.1.C.2. Stavovce.....	38
3.1.2. Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody v území.....	49
3.2. Socioekonomické hodnotenie vybraných aktivít.....	49
3.2.1. Zmena hydrologických pomerov.....	49
3.2.2. Lesné hospodárstvo.....	49
3.2.3. Ťažba nerastných surovín.....	50
3.2.4. Rekreačia a šport.....	51
3.2.5. Poľovníctvo a rybárstvo.....	51
3.3. Členenie územia na ekologicko-funkčné priestory a zóny.....	51
3.3.1. Ekologicko - funkčné priestory.....	51
3.3.2. Zóny.....	52
4. Ciele a opatrenia.....	54
4.1. Strategické ciele na dosiahnutie priaznivého stavu	54
4.2. Operatívne ciele na dosiahnutie priaznivého stavu	54

4.3.Navrňované opatrenia a regulatívy.....	55
5.Spôsob vyhodnocovania programu starostlivosti.....	55
6.Záverečné údaje.....	57
6.1.Používané podklady a zdroje informácií.....	57
6.2.Doklad o prerokovaní programu starostlivosti s vlastními dotknutých pozemkov.....	60
6.3.Vyhodnotenie pripomienok dotknutých orgánov štátnej správy, samosprávy, zainteresovaných subjektov a vlastníkov pozemkov.....	60
6.4.Údaje o vyhotovovateľovi a spracovateľovi programu starostlivosti.....	61
7.Zoznam príloh.....	61
7.1.Súpis parciel.....	62
7.2.Prehľad foriem vlastníctva podľa druhov pozemkov.....	62
7.3.Mapa biotopov.....	62
7.4.Mapa ekologicko-funkčných priestorov a zón.....	62
7.5.Prehľad lesných pozemkov podľa LHP a kategórie lesov.....	62
7.6.Mapa chráneného územia.....	62
7.7.Mapa negatívnych socio-ekonomických faktorov.....	62
7.8.Zoznamy ekosozologicky významných druhov flóry a fauny.....	62
7.8.1.Flóra.....	62
7.8.1.A.Machy.....	62
7.8.1.B.Huby.....	62
7.8.1.C.Lišajníky.....	63
7.8.1.D.Paprad'orasty a semenné rastliny.....	63
7.8.2.Fauna.....	64
7.8.2.A.Bezstavovce.....	64
7.8.2.B.Stavovce.....	66
7.8.2.B.1.Obojživelníky a plazy.....	66
7.8.2.B.2.Vtáky.....	66
7.8.2.B.3.Cicavce.....	68
7.9.Mapy výskytu vybraných živočíchov európskeho významu.....	69
7.10.Mapa menežmentových opatrení.....	69
7.11.Výpis z LHP pre jednotlivé JPRL.....	69
7.12.Používané skratky.....	69
7.13.Prehľad menežmentových opatrení.....	70

Program starostlivosti o prírodnú rezerváciu Vanišovec

1. Základné údaje

1.1. Číslo podľa štátneho zoznamu alebo kód územia

SKUEV0226

1.2. Kategória a názov územia

Názov chráneného územia je Vanišovec, navrhuje sa vyhlásiť v kategórii Prírodná rezervácia.

1.3. Platný právny predpis o vyhlásení územia patriaceho do súvislej európskej sústavy chránených území, predmet ochrany

Územie je súčasťou súvislej európskej sústavy chránených území (tzv. NATURA 2000). Výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu bolo toto územie zaradené ako navrhované územie európskeho významu s označením SKUEV0226 Vanišovec.

Navrhované územia európskeho významu boli schválené Európskou Komisiou. Dňa 13. novembra 2007 bolo vydané rozhodnutie komisie ES K(2007)5404, ktorým podľa smernice Rady 92/43/EHS prijíma zoznam území európskeho významu v panónskom biogeografickom regióne, ktorého súčasťou je aj toto predmetné územie.

Územie je navrhované z dôvodu ochrany:

- biotopov európskeho významu: Ls2.2 Dubovo-hrabové lesy panónske (kód NATURA 91G0*), Ls3.2 Teplomilné ponticko-panónske dubové lesy na spraši a piesku (kód NATURA 91I0*), Ls3.6 Vlhko- a kyslomilné brezovo-dubové lesy (kód NATURA 9190), Ls7.1 Rašeliniskové brezové lesíky (kód NATURA 91D0*), Vo3 Prirodzené dystrofné stojaté vody (kód NATURA 3160), Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská (kód NATURA 7140).
- biotopov národného významu: Ls6.1 Kyslomilné borovicové a dubovo-borovicové lesy, Ls7.4 Slatinné jelšové lesy.
- druhov európskeho významu: vážka *Leucorrhinia pectoralis*, fuzáč veľký (*Cerambyx cerdo*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), rosnička zelená (*Hyla arborea*), skokan šťihly (*Rana dalmatina*), skokan ostropyský (*Rana arvalis*), skokan krátkonohý (*Rana lessonae*), skokan zelený (*Rana kl. esculenta*), hrabavka škvrnitá (*Pelobates fuscus*), užovka hladká (*Coronella austriaca*), jašterica zelená (*Lacerta viridis*), jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*), večernica pozdná (*Eptesicus serotinus*), večernica pískavá (*Pipistrellus pygmaeus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), kuna lesná (*Martes*

martes), raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*).

- druhov národného významu: očkáň bielopásy (*Hipparchia alcyone*), očkáň metlicový (*Hipparchia semele*), kováčik (*Brachygonus megerlei*), húseničiar pižmový (*Calosoma sycophanta*), zlatoň ligotavý (*Cetonischema aeruginosa*), fuzáč zavalitý (*Ergates faber faber*), nosorožtek obyčajný (*Oryctes nasicornis holdhausi*), piskor lesný (*Sorex araneus*), bielozúbka krpatá (*Crocidura suaveolens*)

1.4. Lokalizácia (kraj, okres, obec, katastrálne územie)

Kraj: Trnavský

Okres: Senica

Obec: Šaštín - Stráže

Katastrálne územie: Šaštín

Hranica prírodnej rezervácie je vymedzená na vektorovej lesníckej porastovej mape LHC Šaštín z roku 2008 a na vektorovej katastrálnej mape z roku 2011. Chránené územie bude mať ochranné pásmo len zo zákona.

Situačný náčrt chráneného územia je zakreslený na základnej mape M 1 : 50 000 číslo 34-42 Kúty.

Územie PR Vanišovec sa celé nachádza na LPF, v území LHC Šaštín (stav LHP z roku 2008) a zahŕňa nasledovné JPRL a nelesné plochy:

JPRL č.:

457, 458 A, 458 B, 458 C, 458 D, 459, 460 A, 460 B, 460 C, 490 B, 490 C, 491 A -časť, 491 B, 492 A -časť, 492 B, 497 A -časť, 498 A 1, 498 A 2, 498 B, 499 A, 499 B, 500 - časť, 501, 502 A -časť, 503 A, 503 B, 504 A, 504 B, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 570, 571 A, 574 A

Nelesné plochy č.: 330, 349, 350 – časť a 351

Podrobnejší výpis z LHP sa nachádza v tabuľkových prílohách.

1.5. Celková výmera územia a výmera v členení podľa druhov pozemkov

Celé územie PR Vanišovec sa nachádza na lesnom pôdnom fonde a jeho výmera je 196,84 ha. V členení podľa druhov pozemkov:

LPF	196,84 ha
zastavané plochy	0,00 ha
ostatné plochy	0,00 ha
spolu	196,84 ha

1.6. Plány a súvisiace právne predpisy, vzťah k územnoplánovacej dokumentácii regiónu a k dotknutým obciam

Chránené územie je riešené v rámci územného plánu mesta Šaštín-Stráže (spracoval: AŽ Projekt BA, schválený júl 2007). Priestor PR je vyznačený v rámci legendy ako les, územie európskeho významu, čiastočne územie CHKO a ako ložisko nerastných surovín. (výkresy "Ochrana prírody a

krajiny" a „Komplexný urbanistický návrh „). Nie sú tu navrhované žiadne rozvojové aktivity.

2. Súčasný stav chráneného územia

2.1. Prírodné pomery územia

2.1.1. Geografická poloha a vymedzenie územia

Lokalita sa z hľadiska geomorfologického hodnotenia územia SR nachádza v oblasti Záhorská nížina, v celku Borská nížina, v oddieli Bor. Prírodná rezervácia Vanišovec sa rozprestiera južne od obce Šaštín - Stráže na severnom okraji Borskej nížiny. Predmetné územie je v súčasnosti zaradené v prvom a druhom stupni ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

2.1.2. Geologické pomery

Podľa geologickej mapy Záhorskej nížiny (Baňacký, Sabol, 1973) sa PR nachádza na styku pleistocénnych viatych pieskov nevápnitých (kvartér) a pliocénnych lagunárnych sedimentov panónu (neogén) tvorených uhoľnými slienitými a pestrými ílmi a pieskami. Vyššie zastúpenie viatych pieskov kvartérneho veku sa vyskytuje v západnej časti územia.

2.1.3. Geomorfologické pomery

Územie PR patrí orograficky k východnej časti Viedenskej panvy - Záhorskej nížine, celku Borská nížina, oddielu Bor a Myjavská niva (Mazúr, Lukniš, 1980). Na vývoj Záhorskej nížiny mala značný vplyv tektonika. Neogén je porušený sústavou zlomov SV až SVV smeru tvoriacich sústavu hrástí a prepadlín. Priečne zlomy sa uplatňujú len zriedkavo. Vo vrstve eolickej formácie sú prejavy tektoniky prekryté.

Reliéf územia formovali v kvartéri eolické a pozdĺž tokov fluviálne procesy. Reliéf má znaky charakteristickej presypovej modelácie, ale s hladšie modelovaným pahorkatinným reliéfom. Piesočné duny a presypy tvoria väčšinou málo výrazné kopce alebo líniové tvary v smere JZ - SV s miernou záveternou stranou. Relatívne výškové rozdiely sú malé (do 30 m).

2.1.4. Klimatické pomery

Klimaticky spadá lokalita do teplej oblasti (Atlas SSR, 1980), mierne vlhkej podoblasti, teplého okrsku s miernou zimou a do klimaticko-geografického typu nížinnej klímy s miernou inverziou teplôt, suchej až mierne suchej, podtypu prevažne teplej klímy.

Teplotné pomery

Dlhodobé teplotné hodnoty podľa údajov SHMÚ za roky 1951–1980 sú v stanici Borský Mikuláš nasledovné (Halada a kol., 1994):

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	priemer
-2,3	-0,4	4,3	10	15	18,2	20,2	19,5	15,5	9,7	4,6	0,3	9,6

Z týchto hodnôt vyplýva, že lokalitu možno zaradiť do teplej klimatickej oblasti.

Zrážkové pomery

Priemerný úhrn zrážok (mm) v jednotlivých mesiacoch periódy 1971 – 1996 na stanici Senica (Bodnár, 1997):

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Suma
36	31	31	40	59	71	55	56	52	35	43	47	556

Priemerný úhrn zrážok vo vegetačnom období 333 mm

Priemerný úhrn zrážok v zimnom období 223 mm

Priemerný počet dní so snehovou prikrývkou 40 dní

Z tabuľkového prehľadu vyplýva, že dlhodobu najvyššiu úhrnu pozorovanú v stanici Senica pripadajú na jún (71 mm), najnižšiu v mesiacoch február a marec (31 mm). Ročné úhrny predstavujú 556 mm. V hodnotenom období bol najnižší úhrn v roku 1991 (68% normálu) a najvyšší v roku 1995 (119% normálu).

Úhrny vypočítanej evapotranspirácie zo stanice Kuchyňa – Nový dvor v rokoch 1971 – 1990 vykazujú rovnomerné kolísanie okolo aritmetického priemeru 459 mm (Bodnár, 1997). Maximum je evidované v roku 1975 (536 mm) a minimum v roku 1979 (393 mm). Trendová analýza pre toto obdobie poukázala na stály a neovplyvnený rad hodnôt bez výraznejšej zmeny.

Veterné pomery

V dlhodobom priemere 1946 - 1960 (Petkovič a kol., 1968) prevládajú v stanici Borský Mikuláš JV smery vetrov, okrem letného obdobia, kedy prevládajú Z až SZ smery. Zastúpenie bezvetria je 42% (jar) až 52% (leto, jeseň). Maximum silných vetrov pripadá na koniec zimy alebo začiatok jari.

2.1.5. Hydrologické a hydrogeologické pomery

Hydrológia

Hydrologicky spadá územie do povodia rieky Moravy. Toky pretekajúce v širšom okolí PR tvoria pre Bor charakteristickú riedku sieť a sú odvodňované riekou Myjava. Niva Myjavy je naopak špecifická hustou sieťou kanálov, ktoré odvodňujú početné zamokrené miesta.

Prietoky na Myjave sú sledované štátnou sieťou SHMÚ pri Dojči. Priemerný prietok je $2,32 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$; podľa hydroekologického plánu povodia Myjavy (Povodie Dunaja, 1992) je $Q_{30} = 5,57$ a $Q_{335} = 0,348$. Špecifický odtok z povodia Myjavy je pre stanicu Dojč vyčíslený na $4,66 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1} \cdot \text{km}^{-2}$.

Myjava má za toto obdobie charakter veľmi silne znečistenej vody, čo je najhorší V. akostný stupeň podľa STN 75 75221. Najkritickejšie sú základné chemické a fyzikálne a mikrobiologicko – biologické ukazovatele. Nevyhovujúce sú aj ostatné skupiny (všetky v IV. stupni) – kyslíkové a doplnujúce chemické. Z ťažkých kovov sa nadnormovo vyskytuje zinok.

Prítoky Myjavy v tejto oblasti sledujú spád terénu k severu. Významným prítokom nachádzajúcim sa v blízkosti PR je Šaštínsky potok. Výdatnosť Šaštínskeho potoka (v obci) je podľa pozorovania v máji 2001 do cca 200 l/s . Údaje o kvalite nie sú k dispozícii. Z charakteru súčasného oživenia toku však možno usudzovať na negatívne biologicko – mikrobiologické pozadie pravdepodobne splaškového pôvodu.

Na severnom okraji mokrade Vanišovec bol v minulosti vykovaný odvodňovací kanál, pokračujúci ďalej severovýchodným smerom a ústiaci ako ľavostranný prítok do Šaštínskeho potoka. Po prehradení tohoto kanála a po zvýšení hladiny vody na lokalite v roku 2001 v rámci realizácie prvej etapy revitalizačného projektu, prevzala funkciu odvodňovacieho kanála plytká priekopa odvádzajúca vodu periodicky len pri vyšších vodných stavoch zo severozápadného okraja mokrade.

Hydrogeológia

Hydrogeologicky spadá územie podľa členenia Šubu a kol. (1984) do severnej časti rajónu QN 005 Neogén centrálnej časti Borskej nížiny. Rajón zahŕňa tri čiastkové tektonické celky: lábsko – lakšársky elevačný pruh, malacko – kovalovskú depresiu a šaštínsko – gajarskú eleváciu. Tektonické celky tvoria tzv. jednotnú elevačnú zónu – osobitný hydrogeologický celok vysoko vyzdvihnutého neogénneho podložía s malými mocnosťami kvartéru a, až na výnimky, spravidla bez výskytu významnejších zvodnených horizontov. Výdatnosť vrtov sa tu pohybuje od nepatrných výdatností po 1-2 l/s. Tomu zodpovedá i celkový špecifický odtok z územia, ktorý je hodnotený ako nižší –0,5 až 1 l/s/km² aj v dôsledku negatívnej vlhovej bilancie. Napriek malým mocnostiam kvartérnych vododajných eolických formácií, ich veľká rozloha v centre Borskej nížiny umožnila sústredenie väčších množstiev podzemných vôd vystupujúcich v prameňoch, ale až vo vzdialenejšej oblasti pri Veľkých Levároch a pri Studienke.

Podložie viatych pieskov je v dotknutom území možné považovať za nepriepustné, je tvorené ílmi. Zrážková voda vsakuje dobre priepustnými pieskami a hromadí sa na ich báze, kde vytvára súvislú hladinu. Podzemná voda gravituje po ílovitom nepriepustnom podloží smerom na sever k rieke Myjave. Kóty hladín podzemných vôd varírujú od 180 do 190 m n.m. Kolísanie sa odhaduje v amplitúde 20 – 50 cm. Prúdenie podzemných vôd priepustnými formáciami pieskov akumulovaných v PR komplikuje miestne výskyt ílovitých preplástov. Ílovité vložky, alebo piesčité vrstvy s vyšším podielom pelitickej zložky pôsobia pri odvodňovaní územia často ako bariéra. Dá sa predpokladať, že nahromadenie vôd a ich rozptýlený výver má v depresii mokrade Vanišovec práve takýto pôvod. Podzemné vody gravitujú severným smerom. Odvodňované sú Šaštínskym potokom. Režim podzemných vôd podlieha výkyvom v atmosférických zrážkach.

Chemizmus podzemných vôd nebol dosiaľ zisťovaný. Všeobecne sa v chemickom zložení vôd viatych pieskov prejavuje nízka mineralizácia (Šarlayová, 1985) okolo 100 mg.l⁻¹, ktorú nadobúdajú hydrolytickým štiepením silikátov. Voda je zväčša nevýrazného kalcium – bikarbonátového typu. Často je prítomný agresívny CO₂. Vody viatych pieskov sú mäkké s mierne kyslou reakciou, mávajú zvýšený obsah organických látok a najmä železa, veľmi často je voda aj mikrobiologicky závadná.

Prírodné liečivé zdroje a prírodné zdroje minerálnych stolových vôd dosiaľ v priestore prírodnej rezervácie neboli zistené.

2.1.6. Pôdne pomery

Najvýznamnejším pôdotvorným faktorom v Borskej nížine je zvýraznené pôsobenie materskej horniny. Viate, takmer sterilné kremité piesky pôsobia unifikujúco a tento proces umocňuje aj geografická a klimatická monotónnosť, ktorá v minimálnej miere napomáha pôdotvornému procesu. Podľa morfogenetického klasifikačného systému pôd Slovenska (Hraško et al., 1991) sa v PR vyskytujú nasledovné pôdne typy:

Regozem arenická – vyvinutá na viatych silikátových pieskoch s plytkou hrúbkou pôdneho profilu – do 30 cm a tenším humusovým horizontom, vzniknutým humifikáciou prevažne kyslého

ihličnatého opadu z borovíc. V území je najrozšírenejším pôdnym typom, vyskytuje sa najmä v prevládajúcej skupine lesných typov borovicové dúbavy (*Pineto-Quercetum*) a dúbavy (*Quercetum*).

Organozem typická (resp. glejová) s mohutným rašelinným horizontom na glejovom horizonte ako dôsledok dlhodobého hromadenia a humifikácie rastlinných zvyškov v podmienkach trvalého zamokrenia. Tento typ charakterizuje skupinu lesných typov brezové jelšiny (*Betuleto-Alnetum*), ojedinele i brezové dúbavy (*Betuleto-Quercetum*), kde je väčšie a trvalejšie oglejenie.

2.1.7. Rastlinstvo

Podľa fytogeografického členenia (Futák, 1966) patrí územie PR do oblasti panónskej flóry (*Pannonicum*), do obvodu panónskej xerothermnej flóry (*Eupannonicum*) a do okresu Záhorská nížina. Horninový substrát, kyslé kremité piesky, podmieňuje výskyt acidofilnej flóry. Na zloženie vegetácie má vplyv mierna zima bohatá na vlahu a pomerne suché leto. Celkovo územie patrí k suchým a teplým oblastiam Slovenska. Piesočné duny a presypy tvoria väčšinou málo výraznú morfológiu, avšak hoci sú relatívne výškové rozdiely malé (do 30 m, ale väčšinou len 15 m), ich zmenou na malom území dochádza k vzniku rozdielných spoločenstiev, čo súvisí hlavne s vodným režimom takéhoto mikoreliéfu (vzdialenosťou úrovne terénu od hladiny podzemných vôd). Významné druhy flóry PR Vanišovec sú uvedené v tabuľkovej prílohe č. 5.10.1.

Z chránených druhov vyšších rastlín sme doposiaľ zaznamenali tieto druhy: *Carex fritschii* (VU, §), *Dianthus serotinus* (EN, §), *Dianthus superbus* (VU, §), *Festuca dominii* (VU, §), *Hottonia palustris* (VU, §), *Hydrocotyle vulgaris* (CR, §), *Iris variegata* (VU, §), *Juncus bulbosus* (EN, §), *Menyanthes trifoliata* (EN, §), *Scorzonera purpurea* (VU, §), *Spergula morisonii* (EN, §), *Utricularia vulgaris* (VU, §).

Zo vzácných a ohrozených druhov vyšších rastlín sa na lokalite PR Vanišovec tieto druhy: *Agrostis vinealis* (LR:nt), *Armeria vulgaris* (VU), *Berula erecta* (VU), *Callitriche palustris* (LR:nt), *Carex tumidicarpa* (VU), *Comarum palustre* (VU), *Convallaria majalis* (LR:nt), *Jasione montana* (LR:nt), *Molinia caerulea* (VU), *Peucedanum palustre* (LR:nt), *Potamogeton nodosus* (LR:nt), *Pulsatilla pratensis* (VU), *Scabiosa canescens* (LR:nt), *Thelypteris palustris* (VU), *Viola palustris* (LR:nt), *Viola saxatilis ssp. curtisii* (VU).

Spomedzi nižších druhov rastlín tu bolo zistených 46 druhov machorastov, vrátane druhu *Plagiothecium ruthei* (VU).

Z mykologického hľadiska sú najcennejšími biotopmi prechodné rašeliniská a trasoviská, podmáčané jelšiny, ku ktorým na suchších miestach pristupuje dub, hrab, jaseň, breza a borovica, dubové lesy na spraši a piesku. O zachovalosti biotopu svedčia nálezy viacerých vzácných a chránených druhov, niektoré sú považované za indikátorové. Celkovo tu bolo zistených 53 druhov vyšších húb, z toho 9 druhov možno považovať za indikátorové alebo mimoriadne vzácne. Z pohľadu mykológa sa jedná o mimoriadne cenné územie charakteristické vysokou druhovou diverzitou a zachovanosťou biotopu. Najvýznamnejšie druhy podmáčaných jelšín a brezín sú *Gyrodon lividus* (VU), *Leccinum melaneum*, *Leccinum niveum*, *Leccinum variicolor*, *Coprinus marculentus*, *Coprinus macrocephalus* a *Coprinus patouillardii* (Všetky tri druhy hnojníkov sú nové druhy pre Slovensko). Najvýznamnejšie druhy dubových lesov na spraši a piesku sú *Gomphidius roseus* (LR:nt, chránený druh) a *Boletus junquileus* (VU, predpokladá sa jeho preradenie medzi ohrozené až kriticky ohrozené druhy). Predpokladom jeho záchrany je zachovanie

starých xerothermných dúbav, v iných biotopoch sa nevyskytuje).

Na lokalite bolo zistených spolu 28 lišajníkov (24 epifytických, 1 terestrický a 3 epixylické). Významnými druhmi sú *Cetrelia cetrarioides*, *Evernia prunastri*, *Flavoparmelia caperata*, *Punctelia subrudecta*, *Platismatia glauca*, *Tuckermanopsis chlorophylla*, *Usnea hirta*. Lokalita je významná pre relatívne zachované spoločenstvá vyššie uvedených významných epifytických prvkov, jednotlivé druhy sa vyskytujú relatívne s vysokou frekvenciou. Okrem uvedených, v súčasnosti obmedzene sa vyskytujúcich druhov kompozíciu lichenoflóry dopĺňajú druhy bežne sa vyskytujúce v urbanizovanom prostredí - nitrofilné druhy (napr. *Amandinea punctata*) aj acidofilné druhy (napr. *Lecanora conizaeoides*).

2.1.8. Živočíšstvo

Územie PR patrí zo zoogeografického hľadiska do provincie Vnútrokarpatských zníženín, Panónskej oblasti, Dyjsko-moravského obvodu, moravského okrsku, podokrsku záhorskeho. (Čepelák, 1980). Vzhľadom na pomerne pestré prírodné pomery i vďaka svojej jedinečnej polohe na rozhraní troch hlavných zón - Karpatika, Panonika a Hercynika, sa toto územie vyznačuje vysokou pestrosťou živočíšnych druhov. V území sa vyskytujú viaceré druhy živočíchov, ktoré sú typické pre suchšie spoločenstvá lesov na viatych pieskoch, ako aj druhy typické pre mokrade v medzidunových zníženinách. Významné druhy fauny PR Vanišovec sú uvedené v tabuľkových prílohách č. 5.10.2.

Bezstavovce - fauna bezstavovcov na území prírodnej rezervácie je mimoriadne bohatá.

Pozornosť si zasluhuje najmä výskyt veľmi vzácnkej pijavice lekárskej (*Hirudo medicinalis*), ktorá je v sledovanom území viazaná na vodný biotop Vo3 Prírodné dystrofné stojaté vody.

Z vážok (Odonata) je na sledovanom území potvrdený výskyt viacerých vzácných a ohrozených druhov a ich spoločenstiev - vážky (*Leucorrhinia pectoralis*), ligotavky žltoskvrnnej (*Somatochlora flavomaculata*), šidla lúčneho (*Brachytron pratense*) a klinovky hadej (*Ophiogomphus cecilia*), pričom dva z týchto druhov (*Leucorrhinia pectoralis* a *Ophiogomphus cecilia*) sú chránené i Bernským dohovorom a smernicou EÚ o biotopoch.

Vážka *Leucorrhinia pectoralis* patrí na celom území Slovenska medzi vzácne a ohrozené druhy vážok. *Leucorrhinia pectoralis* je vo viacerých európskych krajinách považovaná za ohrozený druh; bola zaradená do prílohy II Bernského dohovoru - Prísne chránené druhy živočíchov. V smernici Európskej únie č. 92/43/EEC z 21. mája 1992 „O ochrane prírodných biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín“ je tento druh zaradený do prílohy IV: Druhy živočíchov a rastlín v záujme Spoločenstva, vyžadujúce prísnu ochranu. Ide teda o druh, ktorého ochrana si vyžaduje vyhlasovanie osobitne chránených území (Special Areas of Conservation - SACs).

Recentné výskumy v oblasti západného Slovenska (ŠÁCHA & ŠÍBL 1999, BULÁNKOVÁ 1999) potvrdili výskyt *Leucorrhinia pectoralis* len na dvoch lokalitách. Na území Borskej nížiny bola v polovici osemdesiatych rokov zaznamenaná len na jedinej, v súčasnosti vážne narušenej (odvodnenej) lokalite (ŠÁCHA & ŠÍBL 1999). V celej oblasti západného Slovenska bol tento druh vyššie 10 rokov považovaný za nezvestný. Až v roku 2000 sa podarilo potvrdiť jeho výskyt na 9 nových lokalitách v oblasti Záhorskej nížiny (Šíbl, 2001). Na všetkých týchto lokalitách však ide o málopočetné populácie, prežívajúce v sub-optimálnych podmienkach, často na hranici svojich ekologických limitov. V centrálnej časti PR Vanišovec bola v roku 2001 objavená zatiaľ najpočetnejšia populácia tohoto druhu na území celej Záhorskej nížiny a západného Slovenska, ktorá tu má v súčasnosti (po realizácii revitalizačných opatrení a zlepšení vodného režimu) optimálne podmienky pre svoju dlhodobú existenciu. Larvy tejto veľmi vzácnkej vážky sú viazané na biotop európskeho významu Vo3 Prírodné dystrofné stojaté vody, kde sa tvorí organický

(slatinný alebo rašelinný) substrát dna. Lovné teritórium dospelých imág je však oveľa širšie, využívajú vhodné voľné priestranstvá v okolí mokrade. Pre populáciu vážky *Leucorrhinia pectoralis* je možné klasifikovať túto lokalitu ako jednu z najvýznamnejších na západnom Slovensku.

Z chrobákov (Coleoptera) bol v PR Vanišovec preukázaný výskyt viac ako 400 druhov, čo poukazuje na mimoriadnu druhovú pestrosť územia. Mapovanie spoločenstiev chrobákov ešte nie je ukončené. Z európsky významných druhov chrobákov sa na predmetnej lokalite vyskytujú: fuzáč veľký (*Cerambyx cerdo*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*). Ide o xylofágne druhy, ekologicky viazané na vývoj v dreve odumierajúcich starých dubov (*Lucanus cervus* a *Cerambyx cerdo*) a pod kôrou rôznych odumierajúcich starých listnatých a ihličnatých stromov (*Cucujus cinnaberinus*). Pre zachovanie výskytu európsky významných druhov chrobákov je nutné zachovať v porastoch odumierajúce staré, predovšetkým listnaté druhy drevín.

Na území PR Vanišovec sme doposiaľ preukázali výskyt viacerých druhov chrobákov národného významu: kováčik (*Brachygonus megerlei*), húseničiar pižmový (*Calosoma sycophanta*), bystruška medená (*Carabus cancellatus*), zlatoň ligotavý (*Cetonischema aeruginosa*), krasoň jelšový (*Dicerca alni*), fuzáč zavalitý (*Ergates faber faber*), vodomil (*Hydrophilus aterrimus*), nosorožtek obyčajný (*Oryctes nasicornis holdhausi*). Z ohrozených a vzácných druhov chrobákov sa na území PR Vanišovec vyskytujú napr: *Abdera triguttata*, *Ampedus cardinalis*, *Anisarthron barbipes*, *Bothrideres contractus*, *Buprestis novemmaculata*, *Combocerus glaber*, *Conopalpus testaceus*, *Coraebus undatus*, *Corticeus fraxini*, *Corticeus longulus*, *Dicronychus equisetioides*, *Dromaeolus barbinata*, *Dryocoetes villosus villosus*, *Eucnemis capucina*, *Graphoderes austriacus*, *Hedobia pubescens*, *Hylurgus ligniperda*, *Hymenophorus doublieri*, *Hypulus quercinus*, *Chalcophora mariana mariana*, *Liocola lugubris*, *Melanophila formaneki formaneki*, *Orthotomicus longicollis*, *Pedostrangalia revestica*, *Polyphylla fullo*, *Potosia cuprea metallica*, *Potosia cuprea obscura*, *Prionus coriarius*, *Pycnomerus terebrans*, *Quedius brevis*, *Scaphium immaculatum*, *Stenagostus rufus*, *Stenagostus rhombeus*.

Z motýľov (Lepidoptera) bolo v území PR zatiaľ zistených 56 druhov. Motýle boli sledované iba okrajovo so zameraním predovšetkým na denné druhy motýľov. Z európsky významných druhov sa na lokalite vyskytuje modráčik čiernoškvrnný (*Maculinea arion*), ktorého výskyt je obmedzený na presvetlené stanovišťa v severnej, dunami zvlnenej časti PR Vanišovec a lokálne sa vyskytuje i v JZ časti predmetného územia. Húsenica sa najprv krátko vyvíja na materine dúške (*Thymus serpyllum*) a neskôr svoj vývoj dokončuje v mraveniskách u mravcov z rodu *Myrmica*.

Z chránených druhov motýľov národného významu sa na území vyskytujú dva druhy očkáňov: očkáň bielopásy (*Hipparchia alcyone*) a očkáň metlicový (*Hipparchia semele*). Ich húsenice sa vyvíjajú v rôznych suchomilných druhoch tráv na piesčitom podklade. Z ohrozených a vzácných druhov motýľov sa na území PR Vanišovec vyskytujú tieto druhy: *Heteropterus morpheus*, *Hyles euphorbiae*, *Iphiclides podalirius*, *Marumba quercus*. Zoznam zistených najvýznamnejších druhov bezstavovcov z hľadiska ich ochrany je uvedený v prílohe č. 5.10.2.A.

Prehľad významných taxónov živočíchov - bezstavovce

Vedecké meno taxónu	Slovenské meno taxónu	Kľúčová osť pre územie	Významnosť				Biogeog. status	Početnosť (počet jedincov, párov, kolónií, lokalít, príp. rozsah od - do)	Charakter výskytu a lokalizácia populácie
			ENV	INT	§	RL			
<i>Leucorrhinia</i>	vážka		Bern 2, HD2,		§E	EN		Vid' vypracovaný	Vid' vypracovaný

Vedecké meno taxónu <i>pectoralis</i>	Slovenské meno taxónu	Kľúčov osť pre územie	Významnosť				Biogeo g. status	Početnosť (počet jedincov. FCS druhu.	Charakter výskytu a lokalizácia FCS druhu.
			HD4						
<i>Ophiogomphus cecilia</i>	Klinovka hadia	-	Bern 2, HD2, HD4		§E	EN		Druh bol 2x ojedinele zaznamenaný	Ide o náhodne doletené jedince, ktoré v dotknutom ÚEV nemajú trvalý výskyt
<i>Hirudo medicinalis</i>	Pijavica lekárska	X		Bern3, HD5	§E	VU		Vid' vypracovaný FCS druhu.	Vid' vypracovaný FCS druhu.
<i>Maculinea arion</i>	Modráčik čiernoškvrný	-	Bern 2, HD4		§E	VU		Do 20 ex.	Izolovaný, ide prevažne o doletené jedince
<i>Lucanus cervus</i>	Roháč obyčajný	X	Bern III, HD II		§E	LR:lc		Vid' vypracovaný FCS druhu.	Vid' vypracovaný FCS druhu.
<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Plocháč červený	X	Bern II, HD II, HD IV		§E	LR:nt		Vid' vypracovaný FCS druhu.	Vid' vypracovaný FCS druhu.
<i>Cerambyx cerdo</i>	Fuzáč veľký	X	Bern II, HD II, HD IV		§E	LR:nt		Vid' vypracovaný FCS druhu.	Vid' vypracovaný FCS druhu.

Stavovce - fauna stavovcov na území prírodnej rezervácie je mimoriadne bohatá. Celkovo bolo na lokalite zaznamenaných 90 taxónov stavovcov, z toho 20 je taxónov európskeho, národného a iného významu. Na lokalite nebol zaznamenaný výskyt rýb. Aj vďaka tomu je vodná plocha na lokalite významným rozmnožovacím biotopom pre viaceré druhy obojživelníkov. Na lokalite bolo zaznamenaných 7 druhov obojživelníkov, z toho 5 európskeho významu (*Hyla arborea*, *Pelobates fuscus*, *Rana dalmatina*, *Rana arvalis*, *Rana lessonae*, *Rana kl. esculenta*).

Okolie vodnej plochy tvorené zachovalými rozvoľnenými lesnými porastmi, najmä dubovými teplomilnými lesmi na pieskoch umožňuje prítomnosť plazov európskeho významu *Lacerta viridis*, *Lacerta agilis*, *Coronella austriaca*. Spomedzi cicavcov na lokalite bolo doteraz zaznamenaných 9 druhov netopierov, z nich 4 v recentných výskumoch (*Eptesicus serotinus*, *Nyctalus noctula*, *Pipistrellus pygmaeus*, *Myotis myotis*). Netopiere využívajú otvorenú vodnú plochu, lesné cesty aj lesné porasty ako lovné biotopy, a lesné druhy ako *Nyctalus noctula* či *Pipistrellus pygmaeus* využívajú lesné porasty ako potenciálne letné úkryty a zimoviská. Dôležitú úlohu hrajú predovšetkým staršie stromy, najmä duby poskytujúce dostatok dutín. Staré stromy poskytujú vhodné úkryty aj kune lesnej (*Martes martes*), ďalšiemu druhu európskeho významu.

Bolo tu zaznamenaných 67 druhov vtákov, vrátane druhov európskeho významu *Ciconia nigra*, *Dendrocopos medius*, *Dryocopus martius*, *Ficedula albicollis*, *Lanius collurio*, *Lullula arborea*, *Pernis apivorus*, *Picus canus*.

Prehľad významných taxónov živočíchov – stavovce

Vedecké meno taxónu	Slovenské meno taxónu	Kľúčovosť pre územie	Významnosť				Biogeografický status	Početnosť (počet jedincov, párov, kolónií, lokalít, príp. rozsah od - do)	Charakter výskytu a lokalizácia populácie
			ENV	INT	§	RL			
<i>Hyla arborea</i>	Rosnička zelená			HD IV, Bern II	§E	LR:nt		záznamy 1999, 2003	lesná vegetácia v blízkosti vôd, hlavne listnaté stromy
<i>Pelobates fuscus</i>	Hrabavka škvrnitá	x		HD IV, Bern II	§E	LR:cd		1998 - 2 záznamy 2009: počas párenia výskyt vo vodnej ploche a brehu, páry v amplexu, akustické prejavy asi 1 jed./10-20 m ² vodnej plochy na preslenných miestach	piesčitá pôda, výskyt aj ďalej od vody na suchších miestach
<i>Rana dalmatina</i>	Skokan štíhly	X		HD IV, Bern II	§E	LR:lc		4 záznamy 1999-2003 2009: znášky na presvetlených miestach vodnej plochy, asi 1-2 na 10 m ²	znášky v brehovej oblasti vodnej plochy, adulty sa vyskytujú pri vode aj ďaleko od vody na suchších miestach
<i>Rana arvalis</i>	Skokan ostropyský	X		HD IV, Bern II	§E	VU		1999, 2006 - 3 záznamy	adulty sa vyskytujú na súši v brehovej oblasti s vyššou vlhkosťou
<i>Rana lessonae</i>	Skokan krátkonohý			HD IV, Bern III	§E	VU		1 záznam 2006, je ale potrebné overiť, či nejde len o zámenu s <i>R. esculenta</i> u nedospelých jedincov	výskyt v brehovej oblasti vodnej plochy, a v bezprostrednej blízkosti vody
<i>Rana kl. esculenta</i>	Skokan zelený	X		HD V, Bern III	§E	LR:nt		v 2006 hrubý odhad 3 subadultov na 1 m brehovej línie, 1 adult na 2 m brehovej línie v 2009 asi 3-4 jedince na m	výskyt v brehovej oblasti vodnej plochy, a v bezprostrednej blízkosti vody
<i>Lacerta viridis</i>	Jašterica zelená			HD IV, Bern II	§E	VU		2 záznamy 1999, 2006	výskyt v suchších oblastiach pieskových dún
<i>Lacerta agilis</i>	Jašterica obyčajná			HD IV, Bern II	§E	-		pravidelne zaznamenávaná v blízkosti okoli (2006-2008)	výskyt v suchších oblastiach
<i>Coronella austriaca</i>	Užovka hladká			HD	§E	VU		2005 1 záznam	Druh žije pomerne skryto v suchších

Vedecké meno taxónu	Slovenské meno taxónu	Kľúčovosť pre územie	Významnosť				Biogeografický status	Početnosť (počet jedincov, párov, kolónií, lokalít, príp. rozsah od - do)	Charakter výskytu a lokalizácia populácie
			ENV	INT	§	RL			
				IV, Bern II					oblastiach, jeho zaznamenanie býva len náhodné
<i>Martes martes</i>	Kuna lesná			HD V, Bern III	§E	DD		1997-1999 - 3 záznamy	Druh je viazaný najmä na lesné porasty s dostatkom úkrytových možností
<i>Nyctalus noctula</i>	raniak hrdzavý	X		HD IV, Bern II, Bonn II	§E	LR:lc		pravidelný výskyt 2006 bat detektor 2007 3 záznamy na 2 bodoch metodika bat detektoringu neumožňuje odhady početnosti	lovný biotop v celej oblasti nad vodnou plochou aj korunami stromov vo väčšej výške
<i>Myotis myotis</i>	Netopier obyčajný			HD II, HD IV, Bern II, Bonn II	§E	LR:cd		2006 bat detektor pri Gazárke (v tesnej blízkosti SKUEV) metodika bat detektoringu neumožňuje odhady početnosti	lovný biotop v oblasti otvorených riedkych lesov s riedkym podrastom
<i>Eptesicus serotinus</i>	večernica pozdňá			HD IV, Bern II, Bonn II	§E	DD		2007 - 2 záznamy na 2 bodoch zaznamenaný len počas jarného obdobia (lokalitu možno využívať len prechodne) metodika bat detektoringu neumožňuje odhady početnosti	riedke lesy, kde loví za letu, môže využívať stromové dutiny
<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	večernica pískavá	X				DD		pravidelný výskyt 2006 detektor 2007 - 3 záznamy na 2 bodoch metodika bat detektoringu neumožňuje odhady početnosti	lovný biotop v oblasti podmäčianých lesov a vodnej plochy, hlavne okraje lesných porastov

2.1.9. Biotopy

Lesné biotopy sme mapovali podľa metodiky Katalógu biotopov Slovenska (Stanová, V., Valachovič, 2002). Pre hodnotenie lesnej vegetácie na území prírodnej rezervácie sme taktiež využívali jednotky lesníckej typologickej školy (Zlatník, 1976), najmä skupiny lesných typov (Hančinský, 1972).

V území sa nachádzajú tieto biotopy národného a európskeho významu (pri biotopoch európskeho významu je uvedený kód Natura):

Ls2.2 Dubovo-hrabové lesy panónske (kód NATURA 91G0*)

Na predmetnej lokalite sa zachovali iba maloplošne a fragmentárne na mierne vyvýšených miestach na okraji mokradí. Pôdy sú hlbšie s dostatkom živín. V druhovo bohatom bylinnom prostredí sú zastúpené mezofilné druhy, výrazne sa uplatňujú teplomilné dubinové druhy. Drevinové zloženie je výrazne ovplyvnené dlhodobou lesohospodárskou činnosťou, kde sa charakteristické druhy listnatých drevín pre daný biotop (dub letný (*Quercus robur*), hrab (*Carpinus betulus*), brest hrabolitý (*Ulmus minor*), lipa malolistá (*Tilia cordata*) ap.) nahrádzali stanovištne nepôvodnou borovicou lesnou (*Pinus sylvestris*).

Drevinová skladba: *Quercus robur*, *Carpinus betulus*, *Acer campestre*, *Tilia cordata*, *Ulmus minor*, *Ligustrum vulgare*, *Prunus spinosa*, ...

Bylinná etáž: *Melica uniflora*, *Poa angustifolia*, *Lathyrus vernus*, *Polygonatum latifolium*, *Convallaria majalis*, *Corydalis cava*, *Dactylis glomerata*

Fytocenologický zápis:

Borská nížina, Šaštín-Stráže, Vanišovec, 18.07.2007, 48°37'00,64", 17°08'55,89", 207 m n. m., 20x20 m, E3 – 90%, E2 – 65%, E1 – 85%, E0 – 5%

E3: *Quercus robur* 3, *Carpinus betulus* 2, *Tilia cordata* 2, *Ulmus minor* 1, *Pinus sylvestris* 1

E2: *Carpinus betulus* 2, *Quercus robur* 2, *Quercus petraea* 2, *Tilia cordata* 1, *Cornus mas* 1, *Euonymus verrucosus* 1, *Ligustrum vulgare* 1, *Prunus spinosa* 1,

E1: *Melica uniflora* 2, *Poa angustifolia* 2, *Lathyrus vernus* 1, *Polygonatum latifolium* 1, *Quercus robur* 1, *Carpinus betulus* 1, *Convallaria majalis* 1, *Corydalis cava* 1, *Dactylis glomerata* 1

Ls3.2 Teplomilné ponticko-panónske dubové lesy na spraši a piesku (kód NATURA 91I0*)

Biotop sa plošne vyskytuje v juhozápadnej časti PR Vanišovec. Terén je zvlenený pieskovými dunami. V drevinovom zložení dominuje dub zimný (*Quercus petraea*), dub mnohoplodý (*Quercus polycarpa*), dub letný (*Quercus robur*), borovica lesná (*Pinus sylvestris*), v podrade sa vyskytuje *Frangula alnus*. V bylinnej etáži sa vyskytujú druhy: *Iris variegata*, *Convallaria majalis*, *Vincetoxicum hirsutum*, *Carex fritschii*, *Thymus serpyllum*, *Festuca ovina*, *Trifolium alpestre*. Porasty sú rozvoľnené, rôznoveké, s množstvom prirodzeného zmladenia dubov a starých dutinových stromov. Biotop je ohrozený spôsobom obhospodarovania lesných porastov, kedy sa pôvodné dúbravy premieňajú na monokultúry borovice. Ide o jeden z najcennejších zachovalých komplexov teplomilných dúbrav na piesku na Záhorskej nížine, ktorý ešte nebol ovplyvnený intenzívnou lesohospodárskou činnosťou.

Fytocenologický zápis:

Borská nížina, Šaštín-Stráže, Vanišovec, 18.07.2007, 48°36'50,33", 17°08'32,25", 210 m n. m., 20x20 m, E3 – 70%, E2 – 5%, E1 – 60%, E0 – 20%

E3: *Quercus robur* 3, *Quercus petraea* 2, *Quercus dalechampii* 1, *Quercus polycarpa* 1, *Pinus sylvestris* 1,

E2: *Quercus robur* 1, *Frangula alnus* 1

E1: *Festuca ovina* 2, *Carex fritschii* 2, *Melampyrum pratense* 2, *Iris variegata* 1, *Convallaria majalis* 1, *Vincetoxicum hirundinaria* 1, *Thymus serpyllum* 1, *Trifolium alpestre* 1, *Geranium sanguineum* 1

Ls3.6 Vlhko- a kyslomilné brezovo-dubové lesy (kód NATURA 9190)

Biotop je lokalizovaný v hlbších terénnych medzidunových depresiách, kde sa hromadí voda a jej odtok je len pozvoľný. Hladina podzemnej vody kolíše v hĺbke 20-50 cm, humifikácia je veľmi nepriaznivá, vytvára sa pomerne hrubá vrstva rašelinujúceho humusu s veľkým obsahom organickej hmoty. Ide o vzácne, pôvodné lesné spoločenstvá, ktoré si aj v súčasnosti zachovávajú takmer pôvodný ráz. V drevinnej vrstve rastie dub letný (*Quercus robur*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*) brezou prevysnutou (*Betula pendula*). Sporadicky je zastúpená i breza plstnatá (*Betula pubescens*), na suchších okrajoch depresie borovica lesná (*Pinus sylvestris*). Veľmi dobre je vyvinuté krovinné poschodie, v ktorom dominuje krušina jelšová (*Frangula alnus*) a jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*). Pre bylinnú vrstvu je charakteristická prítomnosť mokradňných a rašeliniskových druhov, najmä bezkolenca trstovníkovitého (*Molinia arundinacea*). Pre špecifické edafické podmienky patria porasty tohoto typu k účelovým vodohospodárskym lesom s nízkou produkciou dreva. Biotop je ohrozený vysychaním pôvodných porastov v dôsledku odvodnenia okolitej krajiny a spôsobom obhospodarovania porastov, predovšetkým celoplošnou prípravou pôdy a vysádzaním stanovištne nepôvodných drevín, predovšetkým borovice lesnej. Vzhľadom na ich pôvodnosť, sporadický výskyt v rámci Slovenska a zastúpenie mnohých vzácných a ohrozených druhov, je potrebná ich prísna ochrana.

Drevinová skladba: *Betula pendula*, *Betula pubescens*, *Quercus robur*, *Sorbus aucuparia*, *Frangula alnus*

Bylinná etáž: *Molinia arundinacea*, *Carex brizoides*, *Deschampsia caespitosa*, *Dryopteris carthusiana*, *Lysimachia vulgaris*, *Thelypteris palustris*

Fytocenologický zápis:

Borská nížina, Šaštín-Stráže, Vanišovec, 18.07.2007, 48°36'45,1", 17°09'19,9", 205 m n.m., 20x20 m, E3 –80%, E2 –25%, E1 –90%, E0 –10%

E3: *Quercus robur* 3, *Betula pendula* 2, *Pinus sylvestris* 2, *Alnus glutinosa* 2, *Sorbus aucuparia* 1

E2: *Frangula alnus* 2, *Quercus robur* 2, *Betula pendula* 2, *Alnus glutinosa* 2, *Sorbus aucuparia* 1

E1: *Molinia arundinacea* 3, *Deschampsia caespitosa* 2, *Pteridium aquilinum* 2, *Carex remota* 2, *Carex brizoides* 1, *Dryopteris carthusiana* 2, *Frangula alnus* 1, *Lysimachia vulgaris* 1, *Oxalis acetosella* 1, *Rubus caesius* 1, *Sorbus aucuparia* 1, *Betula pubescens* 1, *Corylus avellana* 1, *Juncus conglomeratus* 1, *Quercus robur* 1,

Ls6.1 Kyslomilné borovicové a dubovo - borovicové lesy

Biotop zaberá extrémne dunové reliéfy, najmä hrebene a vrcholy dún a ostrejšie svahy dún. V súčasnej drevinovej skladbe absolútne dominuje borovica lesná (*Pinus sylvestris*), vtrúsene sa nachádza i dub (*Quercus*). Krovinná vrstva prakticky chýba, v bylinnej vrstve dominujú machy, najmä *Hylocomium splendens*, *Dicranum scoparium*, *D. polysetum*, *Leucobrium glaucum*, *Pleurozium schreberi* a ďalšie. Pokryvnosť bylín je nižšia, vyskytuje sa najmä kostrava ovčia (*Festuca ovina*) a smlz kroviskový (*Calamagrostis epigejos*). Väčšinou ide v tejto oblasti o sekundárne spoločenstvá, avšak v priestore PR, napr. v oblasti Šibenice, sa vyskytujú borovicové dúbravy s pôvodným drevinovým zložením charakteru potenciálnej vegetácie. Ich výskyt je na území Slovenska jedinečný; vyskytujú sa len na Záhorí.

Fytocenologický zápis:

Borská nížina, Šaštín-Stráže, Vanišovec, 18.07.2007, 48°36'55,74", 17°09'07,17", 215 m n.m., 20x20 m, E3 –80%, E2 –5%, E1 –90%, E0 –40%

E3: *Pinus sylvestris* 3, *Quercus petraea* agg. 2, *Quercus robur* 2E1: *Festuca ovina* 3, *Avenella flexuosa* 2, *Corynephorus canescens* 1, *Luzula luzuloides* 1, *Thymus serpyllum* 1, *Brachypodium sylvaticum* 1, *Calamagrostis epigejos* 1, *Calluna vulgaris* 1, *Campanula rotundifolia* 1, *Carex sylvatica* 1, *Fallopia convolvulus* 1, *Melampyrum pratense* 1, *Pinus sylvestris* 1, *Quercus petraea* agg. 1, *Quercus robur* 1, *Sorbus aucuparia* 1, *Lembotropis nigricans* 1, *Festuca dominii* 1, *Acetosella vulgaris* 1, *Chimaphilla umbellata* 1,
 E0: *Leucobryum glaucum* 2, *Polytrichum* sp. 2, *Cladonia* sp. 1

Ls7.1 Rašeliniskové brezové lesíky (kód NATURA 91D0*)

Na sledovanom území sa nachádza maloplošne v zamokrenej depresii iba vo východnej časti na okraji biotopu európskeho významu *Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská* a v okruhu slatinných jelšín. Ide o rozvoľnené porasty brezy plstnatej (*Betula pubescens*), ojedinele s výskytom jelše lepkavej (*Alnus glutinosa*), jarabiny vtáčej (*Sorbus aucuparia*). V krovitej etáži dominuje *Frangula alnus*, v bylinnej etáži dominuje *Molinia arundinacea*, pomerne početný je výskyt *Hydrocotyle vulgaris*. Biotop je veľmi ohrozený predovšetkým nevhodnými zásahmi do vodného režimu a zmenou drevinového zloženia v prospech stanovištné nepôvodných druhov drevín (borovica lesná).

Mezotrofné až oligotrofné porasty brezy bielej s krušinou jelšovou a neraz s prímiesou smreka a borovice, ktoré sa najčastejšie vyskytujú na okrajoch rašelinísk alebo v terénnych depresiách a zníženinách na oglejených, podzolovaných pôdach.

Drevinová skladba: *Betula pubescens*, *Frangula alnus*, *Pinus sylvestris*, *Picea abies*

Bylinná etáž: *Carex canescens*, *Dryopteris carthusiana*, *Molinia caerulea*, druhy rodu *Sphagnum* a rôzne machorasty

Fytocenologický zápis:

Borská nížina, Šaštín-Stráže, Vanišovec, 18.07.2007, 48°36'48,1", 17°09'21,2", 202 m n.m., 20x20 m, E3 – 80%, E2 – 50%, E1 – 95%, E0 – 40%

E3: *Betula pubescens* 3, *Betula pendula* 2, *Pinus sylvestris* 1,

E2: *Frangula alnus* 3, *Betula pubescens* 2, *Betula pendula* 2, *Pinus sylvestris* 1,

E1: *Molinia arundinacea* 2, *Carex canescens* 2, *Dryopteris carthusiana* 2, *Eriophorum angustifolium* 2, *Oxalis acetosella* 1, *Viola palustris* 1, *Hydrocotyle vulgaris* 1

E0: *Sphagnum* sp. 3,

Ls7.4 Slatinné jelšové lesy

Mimoriadne cenný mokradňový biotop jelše lepkavej v terénnych zníženinách, kde spravidla celoročne stagnuje voda pri úrovni povrchu alebo sú zaplavené niekoľko mesiacov stojatou povrchovou vodou. Pôdy sú ťažké a málo prevzdušnené, hlbšie, zväčša ide o slatinno-rašelinové pôdy (gleje, organozemné gleje). Typickým fyziognomickým znakom sú tzv. barlovité korene jelší, obnažené nad pôdny povrch. Diferenciáciu bylinného poschodia ovplyvňuje členitosť mikroreliéfu. Suchomilnejšie druhy rastú na vyvýšeninách v okolí kmeňov a koreňov jelší, v depresiách vyplnených vodou sa vyskytujú vlhkomilné druhy. V drevinovom zložení dominuje jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), ojedinele sa vyskytuje breza plstnatá (*Betula pubescens*), v krovitej etáži dominuje *Frangula alnus* a *Salix cinerea*. V bylinnom poschodí dominujú *Dryopteris carthusiana*, *Thelypteris palustris*, *Peucedanum palustre*, *Iris pseudacorus*, *Lysimachia vulgaris*, *Galium palustre*, *Carex elata*, *Carex elongata*, *Galium palustre*.

Vanišovec

Fytocenologický zápis:

Borská nížina, Šaštín-Stráže, Vanišovec, 18.07.2007, 48°36'46,5", 17°09'12,7", 200 m n.m., 20x20 m, E3 –70%, E2 –50%, E1 –95%, E0 –5%

E3: *Alnus glutinosa* 3, *Betula pendula* 1, *Sorbus aucuparia* 1

E2: *Alnus glutinosa* 2, *Frangula alnus* 2, *Sorbus aucuparia* 1, *Viburnum opulus* 1,

E1: *Carex acutiformis* 3, *Carex gracilis* 2, *Carex riparia* 2, *Thelypteris palustris* 2, *Calamagrostis canescens* 1, *Deschampsia caespitosa* 1, *Galium palustre* 1, *Iris pseudacorus* 1, *Juncus effusus* 1, *Scirpus sylvaticus* 1, *Scutellaria galericulata* 1, *Dryopteris carthusiana* 1, *Frangula alnus* 1, *Lycopus europaeus* 1, *Lysimachia vulgaris* 1, *Oxalis acetosella* 1, *Peucedanum palustre* 1, *Viburnum opulus* 1

Vo3 Prirodzené dystrofné stojaté vody (kód NATURA 3160)

Jeden z najcennejších biotopov európskeho významu v území, zaberá centrálnu časť mokrade Vanišovec a maloplošne sa nachádza i v severovýchodnej časti územia. Ide o otvorené spoločenstvá dystrofných vôd budované plávajúcimi druhmi rodu *Utricularia* a machorastami. Biotop možno zaradiť do zväzu *Sphagno-Utricularion*, ktorý združuje spoločenstvá slatín s nízkym obsahom uhličitanov a prechodných rašelinísk. Biotop predstavuje útočisko mimoriadne vzácných rastlinných a živočíšnych spoločenstiev. Dystrofné stojaté vody sú ohrozené predovšetkým nevhodnými zásahmi do vodného režimu a eutrofizáciou.

Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská (kód NATURA 7140)

Mimoriadne cenný maloplošný biotop, ktorý je obmedzený iba na miesta, kde na povrch vystupuje chladná podzemná voda s veľmi nízkym obsahom živín. Ide o spoločenstvá oligotrofných pramenísk a rašelinísk tvoriace prechod medzi mezotrofnými slatinami a vrchoviskami. Vyskytujú sa na prameniskách na chudobnom geologickom podloží alebo vo vlhkých oblastiach, kde dochádza k zriedňovaniu prameniskovej vody zrážkovou vodou a jej zdržiavaním kobercami rašelinníkov (*Sphagnum*). Biotop predstavuje útočisko mimoriadne vzácných rastlinných a živočíšnych spoločenstiev, ktoré sú ohrozené negatívnymi zásahmi do vodného režimu.

Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmition*)

V sledovanom území sa vyskytuje na okraji slatinných jelšín. Okrem dominantného druhu *Phragmites communis*, sa vyskytujú i druhy, ktoré sú typické pre slatinné jelšiny napr. *Dryopteris carthusiana*.

Ďalej boli v území identifikované nasledujúce biotopy:

X2 Rúbaniská s prevahou drevín

Predstavujú plochy po veľkoplošných holoruboch s celoplošnou prípravou pôdy. Holoruby boli umelo zalesnené borovicou lesnou. Porast bylín je prevažne riedky a nezapojený, sú v ňom zastúpené expanzívne trávy (*Calamagrostis epigeios*), ruderalne druhy (*Cirsium arvense*, *Erigeron canadensis*, *Chenopodium album*), invázne druhy (*Phytolacca americana*), druhy kyslých obnažených pieskov (*Acetosella vulgaris*).

Tabuľka významnosti biotopov

Kód biotopu	Kľúčovosť pre územie	Priorita, ENV	Biogeografický status	Pokryvnosť
Kód podľa SK katalógu	podľa výsledku iterácie	podľa významnosti N2K a národného významu	podľa zaradenia biotopu do skupiny v rámci vyčleňovania území európskeho významu (kritérium B)	Výmera

kód	Kľúčový x neklúčový.....	prioritný ...P európsky významný...EV národne významný...NV	1 – hojný v SK aj v okolí 2 – hojný v SK, v okolí zriedkavý 3 – zriedkavý v SK, v okolí hojne 4 – zriedkavý v SK aj v okolí 5 – výskyt len v SK	ha
Vo3	x	EV	4	2,7
Ra3	x	EV	4	1,54
Ls7.1	x	P	4	1,16
Ls3.2	x	P	4	96,42
Ls3.6	x	EV	4	28,14
Ls7.4	x	NV	4	19,46
Ls2.2	-	P	4	0,25
Ls6.1	-	NV	4	42,13
Lk11	-	-	-	0,04
X2	-	-	-	4,62
antrop. biot.	-	-	-	0,38
			SUMA:	196,84

2.2. Stav a podmienky ochrany prírody a krajiny

Prírodná rezervácia Vanišovec sa sčasti (147,09ha, 74,73% z celkovej výmery) nachádza na území CHKO Záhorie, kde platí 2. stupeň ochrany prírody a sčasti (49,75 ha, 25,27%) vo voľnej krajine s 1. stupňom ochrany.

V rámci spracovania projektu na vyhlásenie tohto ÚEV za prírodnú rezerváciu navrhujeme aj úpravu jeho hraníc. Prírodná rezervácia Vanišovec je o 54,40 ha väčšia ako územie európskeho významu Vanišovec (SKUEV0226), pričom iba jeden lesný porast č. 504C nebol do návrhu PR zahrnutý nakoľko ide o mladú borovicovú mladinu so zmeneným drevinovým zložením a s antropicky ovplyvneným biotopom. PR Vanišovec bola rozšírená najmä smerom na severovýchod, kde zahŕňa časť lesných porastov na pieskovej dune. Lesné spoločenstvá tu plnia funkciu ochrannej zóny mokrade a oddeľujú ju od priestoru, ktorý sa v súčasnosti intenzívne využíva na dobývanie piesku.

Keďže súčasné stupne ochrany prírody neumožňujú zabezpečiť dostatočnú ochranu vzácnych biotopov a druhov európskeho a národného významu navrhli sme už v projekte ochrany navýšenie stupňov na 4. a 5.

2.3. Výskum a monitoring

V záujmovom území boli uskutočnené nasledovné výskumy:

- botanický výskum slatinných jelšín (Krippel, 1967)
- inventarizačný výskum vázok (Šíbl 2004, Blaškovič 2007)
- mapovanie biotopov (Olšovský, Štrupl - SCHKO Záhorie, 2005)
- botanický inventarizačný výskum (Hegedúšová, Škodová, 2006)
- monitoring vodného režimu (od r. 2003)

- chiropterologický výskum (Lehotská, Mikulová, 2006; Petrášová, 2007)
- ichtyologický výskum (Tomeček, Pekárik, 2006)
- botanický výskum (Škodová, 2006)
- lichenologický prieskum (Pišút, Guttová 2006)
- bryologický prieskum (Kubinská, Mišíková, 2006)
- botanický výskum (Zlinská, Vicieníková, Stanová, 1997, Zlinská 2002)
- mykologický výskum (Kautmanová, 2006)
- mamaliologický výskum - drobné zemné cicavce (Noga 2006)

2.4. Socioekonomické pomery (využívanie územia a jeho okolia) ovplyvňujúce územie v minulosti a súčasnosti, pozitívne a negatívne faktory

2.4.1. Zmena hydrologických pomerov

V dávnejšej minulosti bola na severnom okraji lokality vybudovaná sústava odvodňovacích kanálov, z ktorých jeden, najhlbší, lokalizovaný na SV okraji rašeliniska, odvádzal z neho najmä v jarom období vodu a je zaústený do Šaštínskeho potoka. Zistený sezónny pokles vodnej hladiny predstavoval ešte v nedávnej minulosti (r. 2000) cca 30 - 50 cm (podľa adventívnych koreňov krovinných vrb). Tento pokles vodnej hladiny spôsoboval vysušovanie najmä okrajových častí rašeliniska, kde dochádzalo k potláčaniu konkurečne slabších druhov rastlín, najmä rašelinníkov (zistených tu bolo viacero druhov rodu *Sphagnum*), ktorým nevyhovuje periodické letné vysychanie, a ktoré práve naopak vyžadujú celoročný nadbytok vlhky, v prípade pionierskych akvatických druhov dokonca celoročné zaplavenie povrchu pôdy vodou chudobnou na živiny. Takisto periodické vysušovanie podmienovalo zrýchlenú sukcesiu drevinnej vegetácie, ktorá svojou zvýšenou evapotranspiráciou významne prispievala k ďalšiemu vysušovaniu lokality najmä v kritickom letnom období.

V rokoch 2001 – 2004 bola na lokalite uskutočnená obnova (revitalizácia) vodného režimu. Od júla do októbra 2001 bola uskutočnená prvá etapa revitalizácie - čiastočné zasypanie, resp. prehradenie existujúcich odvodňovacích kanálov. Revitalizačné práce uskutočnila správa CHKO Záhorie v spolupráci s mimovládnu organizáciou BROZ (Bratislavské regionálne ochranárske združenie) v rámci projektu, ktorý podporilo v rámci programu Zelených projektov i MŽP SR a medzinárodná organizácia INEX. Kým cieľom prvej etapy revitalizácie bolo hlavne zvýšiť a stabilizovať hladiny povrchových a podzemných vôd na lokalite, cieľom druhej etapy bolo celkom zastaviť (resp. maximálne obmedziť) povrchový odtok vody z lokality umelými odvodňovacími kanálmi a previesť ho na povrchový odtok prirodzeného charakteru (periodický povrchový odtok zo SV okraja lokality), podpovrchový a podzemný odtok a zvýšiť tak celkové disponibilné množstvo vody na lokalite. Po uskutočnení druhej etapy revitalizácie v r. 2004 je dynamika vodného režimu lokality prakticky rovnaká, ako bola pred jej odvodnením.

Na lokalite boli v novembri 2001 osadené 2 vodočtetné laty (v súčasnosti je z nich funkčná len jedna), za účelom jednoduchého monitoringu vplyvu uskutočnených revitalizačných opatrení na dynamiku hladín povrchových vôd v mokradi.

2.4.2. Lesné hospodárstvo

Lesné hospodárstvo patrí medzi druhý najvýznamnejší faktor, ktorý ovplyvňuje stav biotopov a druhov na území. Celé územie leží na LPF, čo znamená, že pre jednotky priestorového rozdelenia lesa musí byť v zmysle lesného zákona spracovaný lesný hospodársky plán. Návrhy hospodárskych opatrení v zmysle LHP sa môžu výrazne líšiť od navrhovaných zásahov v zmysle zachovania, resp. zlepšenia stavu biotopov a druhov na území.

Lesné pozemky na predmetnom území je možné rozdeliť, z hľadiska ich lesohospodárskeho využívania, na hospodárske lesy, ochranné lesy a ostatné lesné pozemky. Trvalo zaplavené plochy bez súvislej lesnej vegetácie sú zaradené medzi ostatné lesné pozemky. Ochranné lesy sa nachádzajú na najviac podmáčaných stanovištiach alebo na extrémne suchých stanovištiach pieskových dún, kde lesné spoločenstvá plnia najmä ochranné funkcie a tiež nie sú vhodné na hospodárske využitie. Väčšina lesných porastov je však zaradená medzi hospodárske lesy a slúžia ich vlastníkom a užívateľom na pestovanie a ťažbu dreva. Na hospodárske a ochranné lesy sa vzťahuje lesný hospodársky plán, ktorý je vypracovaný na obdobie 10-tich rokov.

Negatívne vplyvy lesného hospodárstva (uvádzame bežne používané lesohospodárske zásahy v podmienkach Borskej nížiny):

- **uplatňovanie holorubného hospodárskeho spôsobu** – znamená úplnú devastáciu lesného biotopu a všetkých chránených druhov živočíchov, húb, lišajníkov ap., ktoré sú viazané na staré porasty (na území Borskej nížiny ide o prevládajúci a zaužívaný hospodársky spôsob)
- **uplatňovanie podrastového hospodárskeho spôsobu** – v listnatých a zmiešaných porastoch ide o menší jednorázový ťažobný zásah ako u holorubov, v konečnom dôsledku však po jednotlivých fázach clonného rubu bude výsledok totožný s holorubom - výsledkom bude vznik komplexov mladín. V praxi sa podrastový spôsob vykonáva cez sériu väčšinou iba 2 zásahov a v oblasti Borskej nížiny ide ešte o neoverený spôsob hospodárenia.
- **celoplošná príprava pôdy** – celoplošnej príprave pôdy predchádza vytrhávanie pňov, zničí sa celý vegetačný kryt, pôdne horizonty a tým aj biotop množstva chránených druhov rastlín, húb, terestrických lišajníkov a živočíchov (celoplošná príprava pôdy je úzko spojená s uplatňovaným holorubným hospodárskym spôsobom a preto je na území Borskej nížiny tiež veľmi používaná, donedávna sa na likvidáciu buriny a nežiadúcich náletových drevín (agát) používali aj chemické prostriedky – Velpar a pod.)
- **premena pôvodných porastov na nestabilné borovicové monokultúry** – je veľmi častou praxou, kedy sú i zmiešané dubovo-borovicové porasty po vyrúbaní zalesnené 100% borovicou. Monokultúry borovice lesnej nepovažujeme za biotop národného ani európskeho významu preto takéto lesohospodárske zásahy hodnotíme pre daný biotop ako likvidačné. Podľa spôsobu vykonania premeny môže ísť o zmeny vratné alebo nevratné (degradácia pôdných podmienok po celoplošných prípravách pôdy). V prípade, že ide o stav, ktorý je možný zvrátiť doba obnovy biotopu je veľmi dlhá (desaťročia) – predpokladá sa zmena drevinovej skladby v prospech stanovištne vhodných drevín či už v procese plánovanej obnovy porastu, alebo. pokiaľ ide o mladé porasty je možné pristúpiť aj k rekonštrukcii.
- **nevhodné výchovné zásahy v porastoch** – v mladinách sa často nedôsledne vykonávajú výchovné zásahy (prerezávky, čistky), ktoré spôsobujú nestabilitu porastov, nepriaznivý stíhlostný koeficient stromov, znemožnenie rastu konkurenčne menej silných drevín ap. Pri prebierkach sa zasahuje iba do podúrovne vďaka čomu sa vytvára nepriaznivá štruktúra porastu s horizontálnym zápojom. Pri bežne vykonávaných prebierkach sa prednostne odstraňujú tiež rozrastky a predrastky, ktoré sú veľmi dôležité práve z hľadiska stability

porastu a z hľadiska výskytu mnohých vzácnych druhov živočíchov. Ide o najvitalnejšie jedince, ktoré môžu byť úspešne zachované aj do nasledujúcich generácií porastu. V územiach európskeho významu by výchovné zásahy nemali byť realizované z ohľadom na kvalitu a objem drevnej hmoty, ale z hľadiska stability, vitality a prirodzenosti daného biotopu (priaznivého stavu biotopu).

- **rozširovanie nepôvodných a invázných druhov rastlín** – plochy po holoruboch s celoplošnou prípravou pôdy podporujú šírenie množstva invázných a nepôvodných druhov rastlín – agát biely (*Robinia pseudoacacia*), líčidlo americké (*Phytolacca americana*), turanec kanadský (*Conyza canadensis*), zlytobyľ (*Solidago sp.*), ap.
- **odstraňovanie mŕtveho dreva a dutinových stromov** – pre kritériové druhy bezstavovcov, stromových netopierov je dôležité v území zachovať dostatočné množstvo mŕtveho dreva v rôznom štádiu hniloby taktiež i hrubých cenných stromov a dutinových stromov. V intenzívne obhospodarovovaných lesoch sa z dôvodov zaužívaných postupov (tzv. hygiena porastov) staré a suché stromy často zbytočne odstraňujú, i keď nepredstavujú pre les prakticky žiadne nebezpečenstvo, pretože väčšina škodlivého xylofágneho hmyzu sa už v odumretých kmeňoch stromov dávno nevyskytuje. Odumreté kmene, či už stojace alebo padnuté na zemi predstavujú jednu z druhovo najbohatších ekologických ník v lesných ekosystémoch. Napríklad na duby je potravne viazaných viac ako 500 druhov chrobákov, na borovicu lesnú viac ako 250 druhov. Mnohé ďalšie druhy využívajú mŕtve drevo aspoň ako príležitostný úkryt alebo zdroj potravy. Najväčší význam majú najmä veľké, hrubé kmene, v ktorých sa udržiava stabilnejšia teplota a vlhkosť, čo má pre mnohé živočichy rozhodujúci význam (napríklad pre netopiere počas zimovania. Pod pojmom „mŕtve drevo“, ktoré je kľúčové pre prežitie množstva kriticky ohrozených druhov živočíchov sa rozumie:

ležanina v rôznom štádiu rozkladu (vývraty)

staré odumierajúce stromy s množstvom stromových dutín

odumreté stojace stromy

stojace zlomy (štompy)

- **odvodňovanie lesných pozemkov** – pri mokrad'ových biotopoch sa jedná o mimoriadne nepriaznivé zásahy, ktoré vedú k postupnej degradácii mokrad'ných biotopov. Degradáčne procesy sa prejavujú na zmene bylinnej synúzie, ktorá citlivo reaguje na zmeny v hladine podzemných vôd a zmenu chemizmu vody. Podľa stupňa degradácie a stavu odvodnenia je možné na niektorých lokalitách zvrátiť tento nepriaznivý vývoj. Prevažne ide o technické zásahy, ktoré zabránia odtoku vody z lokality, resp. umožnia jej prívod na lokalitu. Po takýchto zásahoch, ktoré môžu byť vykonané aj v jej okolí je potrebné biotop zachovať bez zásahu aby mohlo dôjsť k prirodzenej obnove jeho pôvodných zložiek – stav biotopov sa bude časom zlepšovať.
- **vyrušovanie chránených druhov živočíchov v hniezdnom období** – je dôležité zabezpečiť kl'ud v lokalitách s výskytom živočíchov, ktoré sú citlivé na vyrušovanie počas hniezdienia, alebo migrácie, preto je mimoriadne nevhodná ťažba v hniezdnom období
- **fragmentácia lesných biotopov** – ide opäť o dôsledok holorubného hospodárskeho spôsobu, ktorý priamo vytvára nestabilné porastové okraje a steny, ktoré sú vystavené viacerým škodlivým abiotickým činiteľom – vietor, spála slnkom a pod. Dochádza k narušeniu a rozdrobeniu ucelených lesných komplexov homogenizáciou porastov (zmena vekovej a priestorovej štruktúry, resp. zmena drevinovej skladby) na obnovovaných

plochách, Takto fragmentované biotopy predstavujú i významnú bariéru pri presune viacerých stenotopných druhoch živočíchov (predovšetkým bezstavovcov).

- **aplikácia chemických postrekov** - v oblasti Borskej nížiny ide predovšetkým o postreky proti mníške veľkohlavej a chrústovi pagaštanovému, kedy sa preferujú neselektívne insekticídy. Použitie chemických postrekov v lokalitách s výskytom chránených druhov živočíchov (nielen bezstavovcov) je neprípustné. Existujú viaceré publikácie o negatívnom vplyve neselektívnych insekticídov.

Z hľadiska výskytu biotopov a druhov národného a európskeho významu ide o ucelenú, mimoriadne zachovalú lokalitu nefragmentovanú systémom veľkoplošných holorubov. Negatívny vplyv lesného hospodárstva sa v území PR Vanišovec prejavil oveľa menšou mierou ako je to v širokom okolí PR. Za zmienku stoja holoruby v severnej časti PR, ktoré boli vykonané v rozmedzí rokov 2000 – 2004. Od roku 2004 nebol v PR vykonaný žiadny holorub, je to iba vďaka neustálej kontrole územia a množstvu stretnutí s užívateľmi a vlastníkmi lesov s cieľom zabezpečiť priaznivý stav lokality. Vyššie uvedené negatívne vplyvy lesného hospodárstva však predstavujú naďalej neustále riziko pre celú PR Vanišovec. Ide predovšetkým o porasty starších vekových tried, ktoré sú v rubnom veku. Práve v týchto lesných porastoch sa z pohľadu ochrany prírody a krajiny vyskytujú kritériové druhy živočíchov a taktiež ide o tie najcennejšie lesné biotopy.

2.4.3. Ťažba nerastných surovín

Severná časť PR zasahuje do dobývacieho priestoru Šaštín – Stráže (ťažba zlievarenských pieskov).. Do územia PR zasahuje čiastočne aj chránené ložiskové územie Šaštín – Stráže (sklárske piesky).

V prebehu doterajších jednaní bola dohodnutá kompromisná hranica PR, ktorá sa nachádza už v DP a zachováva tak priľahlú časť k mokradi bez zásahu. Požiadavka viesť hranicu PR cez v minulosti schválený DP vyplynula z reálnej situácie chrániť vzácne biotopy a druhy európskeho a národného významu. Ťažbou suroviny v pôvodnom rozsahu by bol predmet ochrany na danej lokalite výrazne ohrozený. Konkrétne ide o zachovanie biotopov na pieskových dunách, ktoré sú priamo predmetom ťažby ako aj zachovania ochranného pásma centrálnej mokrade, ktoré by mohlo čiastočne minimalizovať negatívne dopady ťažobnej činnosti (zmeny stanovištných podmienok, najmä hydrologických a pod.)..

2.4.4. Rekreačia a šport

V blízkosti územia sa nachádza rekreačné stredisko regionálneho významu Gazárka. Významné je z hľadiska sezónnej rekreácie najmä v letnom období (jún – august). Nachádza sa tu aj chatová osada, ktorá slúži na individuálnu rekreáciu počas celého roka. Rekreačné aktivity sú koncentrované do blízkeho okolia umelých vodných plôch (zaplavené ťažobné jamy po ťažbe piesku) a záujmové územie ovplyvňujú len minimálne, a to najmä zvýšeným pohybom návštevníkov v lesných porastoch počas hubárskej sezóny.

2.4.5. Poľovníctvo a rybárstvo

Územie je súčasťou poľovného revíru Kobylárka - Lakšárska Nová Ves (PZ Kobylárka - Lakšárska Nová Ves) a Šaštín - OLZ Šaštín (OZ Šaštín).. Škody spôsobené zverou na lesných porastoch sú

zanedbateľné, a to jednak z dôvodu viac menej únosných stavov raticovej zveri, dostupnosti alternatívnej potravy (bylinná a krovinná zložka, poľnohospodárske plodiny) ako aj vzhľadom k nízkemu plošnému zastúpeniu mladín v území. Existujúce vodné plochy nie sú vhodné pre rybárske využitie.

3. Hodnotenie

3.1. Ekologické hodnotenie

3.1.1. Hodnotenie stavu biotopov, druhov a stavu ich zachovania

3.1.1.A. HODNOTENIE STAVU BIOTOPOV

Stav lesných biotopov vychádzal z hodnotenia druhového zloženia, priestorovej štruktúry a stanovištných podmienok. Sumarizáciou týchto kritérií bol stanovený výsledný stav biotopu pre jednotlivé hodnotené polygóny. Základným podkladovým materiálom bol Katalóg biotopov Slovenska (Daphne, 2002), podľa ktorého sa jednotlivé kritéria hodnotili (napr. drevinová skladba, bylinná zložka). Vstupné údaje boli získané pre každý porast z opisnej časti LHP, ktoré boli doplnené a upresnené terénnym prieskumom. Jednotlivé kritéria boli vyhodnotené nasledovne:

1. **Drevinové zloženie lesných porastov.** Ide o základný ukazovateľ zachovalosti a stavu lesného biotopu. Posudzovalo sa nielen zastúpenie hlavných a charakteristických drevín ale aj zastúpenie nežiadúcich, stanovištne nevhodných alebo inváznych drevín.
2. **Priestorová štruktúra porastu.** Toto kritérium odráža priestorovú diferencovanosť lesného spoločenstva – zastúpenie rôznych vekových, hrúbkových a výškových tried, etážovitosť porastu, výskyt starých a bŕtlavých stromov a mŕtveho dreva a pod. Jeho hodnotenie úzko závisí od vekovej štruktúry porastu, nakoľko mnohé z uvedených dôležitých ukazovateľov sú charakteristické najmä pre staršie vekové triedy.
3. **Zachovalosť stanovištných podmienok.** Kritérium hodnotí stav stanovištných podmienok, ktoré sú kľúčové pre zachovanie, príp. potenciálne obnovenie daného biotopu na lokalite. Konkrétne ide o posudzovanie hydrologických a pôdných podmienok, posudzovanie zachovalosti mikroreliefu alebo či spôsob doterajšieho hospodárenia v princípe nezmenil stanovištné podmienky (odhrnutie vrchného horizontu do depónií na okraj plochy, výsadba stanovištne nepôvodných drevín, zníženie nivelety terénu a pod.). Hlavnými ukazovateľmi tohto kritéria sú hodnotenie bylinnej zložky biotopu a výskyt zmladenia hlavných drevín, ktoré najlepšie odrážajú zachovalosť stanovištných podmienok.

Ls2.2 Dubovo-hrabové lesy panónske (kód NATURA 91G0*)

Tento biotop je v PR zastúpený iba na 2 lokalitách ako zvyšok zachovalého biotopu. Obidve

plochy sú tak malé, že nie je dostatok priestoru na to aby sa tento biotop dostatočne vyvinul so všetkými jeho charakteristickými črtami. Ide o fragmenty, ktoré sú oveľa menšie ako minimálna výmera plošne stabilizovaného biotopu a preto ich stav hodnotíme ako nepriaznivý (FCS „C“).

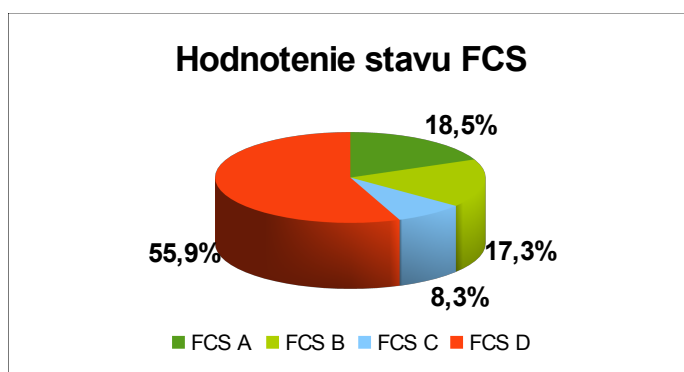
Dosiahnutá hodnota FCS	Výmera biotopu v danom FCS (ha)	Stručná charakteristika
FCS A	-	
FCS B	-	
FCS C	0,25	Fragmentárne zachovalý biotop na mierne vyvýšených pieskových dunách na okraji vlhších medzidunových depresii, s výskytom <i>Carpinus betulus</i> .
FCS D	-	
Výmera spolu	0,25 ha	

Ls3.6 Vlhko- a kyslomilné brezovo-dubové lesy (kód NATURA 9190)

Biotop sa nachádza na vlhkých, podmáčaných stanovištiach, ktoré susedia a logicky nadväzujú na mokraďové biotopy *Ls7.4 Slatinné jelšové lesy* z jednej strany alebo na suché *Ls6.1 Kyslomilné borovicové a dubovo-borovicové lesy*. Stav biotopu je prevažne nepriaznivý, keďže zmena vodného režimu negatívne ovplyvnila aj tieto stanovištné podmienky. Na niektorých lokalitách bola zmenená drevinová skladba v prospech borovice lesnej a tak sme zaradili stav tohoto biotopu najmä do kategórie FCS D.

Dosiahnutá hodnota FCS	Výmera biotopu v danom FCS (ha)	Stručná charakteristika
FCS A	5,20	Mimoriadne cenný vertikálne členitý lesný biotop so zachovalým drevinovým zložením a vodným režimom, výskyt mŕtveho dreva.
FCS B	4,86	Cenný vertikálne málo členitý lesný biotop, so zachovalým drevinovým zložením a vodným režimom, nedostatok mŕtveho dreva.
FCS C	2,34	Biotop v rastovom štádiu tenkej kmeňoviny, nedostatok mŕtveho dreva
FCS D	15,74	Biotop vyznačujúci sa nepriaznivým drevinovým zložením v prospech stanovištne nepôvodných druhov drevín (predovšetkým borovice) a taktiež je nepriaznivo ovplyvnený vodný režim melioráciami.
Výmera spolu	28,14 ha	

Graf hodnotiaci stav FCS vyjadrený v % pre biotop Ls3.6 Vlhko- a kyslomilné brezovo-dubové lesy

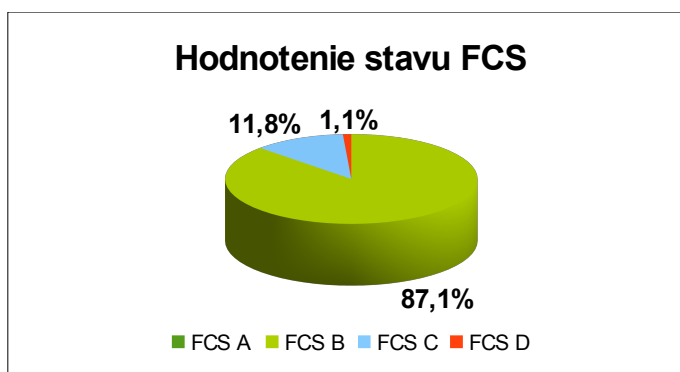

Ls3.2 Teplomilné ponticko-panónske dubové lesy na spraši a piesku (kód NATURA 9110*)

Biotop sa súvislo vyskytuje prevažne v západnej polovici PR a svojim zastúpením patrí medzi najviac rozšírené biotopy v tomto území. Je tvorený prevažne zmiešanými (dub, borovica) a relatívne vekovo a výškovo diferencovanými porastami. Borovica, ktorá sa nachádza najmä v hornej etáži odumiera a dub sa bohato prirodzene obnovuje. Stav biotopu hodnotíme prevažne ako priaznivý (FCS B), ale pri porastoch s vyšším zastúpením borovice už ako nepriaznivý (FCS C a D).

Dosiahnutá hodnota FCS	Výmera biotopu v danom FCS (ha)	Stručná charakteristika
FCS A	0	
FCS B	84,02	Vertikálne členitý biotop, dom. dub zimný, vtrúsená borovica postupne odumiera, bohaté prirodzené zmladenie duba, terén zvlnený pieskovými dunami, vek porastu 0 - 150 rokov, nedostatok ležaniny a mŕtveho dreva.
FCS C	11,37	Horná etáž odumierajúca borovica, ojedinele staré výstavky dubov, dolná etáž je tvorená bohatým prirodzeným zmladením duba.
FCS D	1,03	Vertikálne málo členitý biotop s nepriaznivým drevinovým zložením, dominuje borovica, ktorá postupne odumiera, terén zvlnený pieskovými dunami, málo ležaniny a mŕtveho dreva.
Výmera spolu	96,42 ha	

Graf hodnotiaci stav FCS vyjadrený v % pre biotop Ls3.2 Teplomilné ponticko-panónske dubové lesy na spraši a piesku

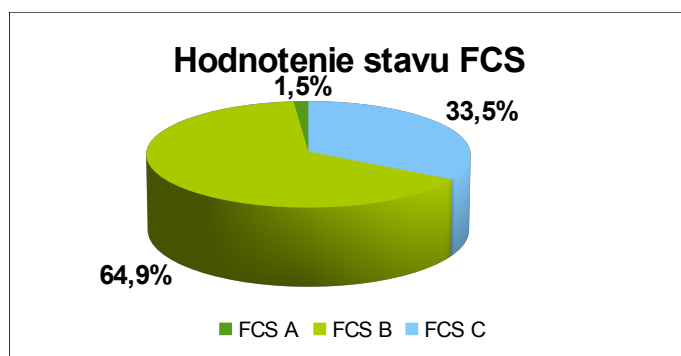

Ls6.1 Kyslomilné borovicové a dubovo - borovicové lesy

Tento biotop sa nachádza najmä vo východnej polovici PR. Smerom od terénnych depresí prirodzene nadväzuje na odvodňovaním degradované stanovišťa s výskytom *Vlhko- a kyslomilných brezovo-dubových lesov* až po extrémne podmienky pieskových dún, kde lesné spoločenstvá plnia najmä ochrannú funkciu. Biotopy sú príliš homogénne, málo vertikálne členité, slabo vekovo diferencované a s nedostatkom mŕtveho dreva. Zaradili sme ich preto najmä do priaznivého stavu FCS B a FCS C.

Dosiahnutá hodnota FCS	Výmera biotopu v danom FCS (ha)	Stručná charakteristika
FCS A	0,65	Zbytok starého materského porastu s výskytom starých borovíc a dubov, výskyt mŕtveho dreva.
FCS B	27,36	Vertikálne málo členitý biotop s horizontálnym zápojom, v rastovom stredne hrubej kmeňoviny nedostatok mŕtveho dreva.
FCS C	14,12	Vertikálne málo členitý biotop s horizontálnym zápojom, v rastovom štádiu tenkej kmeňoviny, nedostatok mŕtveho dreva.
FCS D	-	
Výmera spolu	42,13 ha	

Graf hodnotiaci stav FCS vyjadrený v % pre biotop Ls6.1 Kyslomilné borovicové a dubovo - borovicové lesy

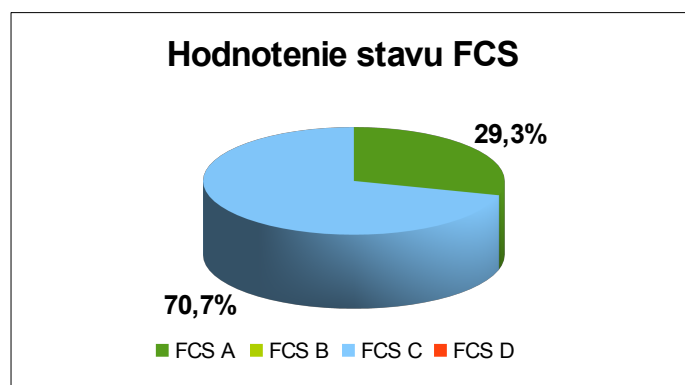

Ls7.1 Rašeliniskové brezové lesíky (kód NATURA 91D0*)

Biotop sa nachádza vlastne iba na 1 mieste vo východnej polovici PR, pričom sčasti ide o starší a vertikálne členitý porast a sčasti o mladý, zatiaľ minimálne diferencovaný porast. Prirodzene nadväzuje na výrazne podmáčané stanovišťa s výskytom *Ls7.4*, *Ra3*, resp. *Ls3.6*. Podľa charakteristík sme ich zaradili do priaznivého stavu FCS A a nepriaznivého stavu FCS C.

Dosiahnutá hodnota FCS	Výmera biotopu v danom FCS (ha)	Stručná charakteristika
FCS A	0,34	Mimoriadne cenný, vertikálne členitý porast s dominantnou brezou plstnatou, v podrade hojne <i>Sphagnum</i> sp., <i>Hydrocotyle vulgaris</i> , <i>Molinia coerulea</i> , <i>Frangula alnus</i> , dostatok mŕtveho dreva.
FCS B	0	
FCS C	0,82	Biotop v rastovom štádiu tenkej kmeňoviny, s dominantnou brezou plstnatou, nedostatok mŕtveho dreva
FCS D	0	
Výmera spolu	1,16 ha	

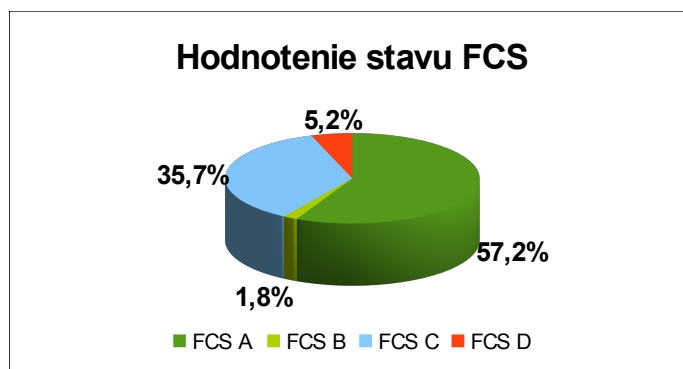
Graf hodnotiaci stav FCS vyjadrený v % pre biotop Ls7.1 Rašeliniskové brezové lesíky

Ls7.4 Slatinné jelšové lesy

Keďže tento biotop je existenčne závislý od vysokej hladiny podzemnej vody nachádza sa najmä v terénnych zníženinách, kde je podzemná voda blízko povrchu pôdy, resp. nad ním alebo prirodzene nadväzuje na nelesné mokradňové spoločenstvá (napr. biotop Vo3). Stav biotopu je teda výrazne závislý od hydrologických podmienok v celej lokalite a môže sa relatívne rýchlo zmeniť. V čase mapovania sme jeho stav hodnotili najmä ako priaznivý (FCS A) aj keď skoro 7 ha sme vzhľadom na mladý vek zaradili medzi nepriaznivý (FCS C) a cca 1 ha ako FCS D, kvôli zmenenému vodnému režimu.

Dosiahnutá hodnota FCS	Výmera biotopu v danom FCS (ha)	Stručná charakteristika
FCS A	11,13	Mimoriadne zachovalá slatinná jelšina so zachovalým vodným režimom, vertikálnou štruktúrou a prítomnosťou mŕtveho dreva.
FCS B	0,36	Slatinná jelšina v rastovom štádiu stredne hrubej kmeňoviny s horizontálnym zápojom, nedostatok mŕtveho dreva.
FCS C	6,95	Slatinná jelšina v rastovom štádiu žrd'oviny až tenkej kmeňoviny s horizontálnym zápojom, nedostatok mŕtveho dreva.
FCS D	1,02	Slatinná jelšina s výrazne zmeneným vodným režimom nevhodnými melioračnými úpravami a s prímiesou stanovištne nepôvodných drevín (najmä borovice lesnej).
Výmera spolu	19,46 ha	

Graf hodnotiaci stav FCS vyjadrený v % pre biotop Ls7.4 Slatinné jelšové lesy

Vo3 Prirodzené dystrofné stojaté vody (kód NATURA 3160)

Tento biotop sa nachádza v centrálnej časti PR Vanišovec. Na stav biotopu negatívne vplývala zmena vodného režimu v minulosti. Po vykonaných revitalizačných opatreniach na obnovu vodného režimu sa biotop rýchlo stabilizuje. V súčasnosti hodnotíme jeho stav ako priaznivý – FCS B.

Dosiahnutá hodnota FCS	Výmera biotopu v danom FCS (ha)	Stručná charakteristika
FCS A	-	
FCS B	2,71	Prirodzené dystrofné stojaté vody, ktoré boli v minulosti negatívne ovplyvnené melioráciami. Po obnove vodného režimu sa biotop rýchlo stabilizuje. Výskyt indikačných druhov: <i>Utricularia vulgaris</i> , <i>Hottonia palustris</i> ,

		<i>Menyanthes trifoliata</i> ap.
FCS C	-	
FCS D	-	
Výmera spolu	2,71 ha	

Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská (kód NATURA 7140)

Ide o veľmi hodnotný biotop, ktorého fragment sa zachoval na niekoľkých lokalitách vo východnej polovici PR. Zmena vodného režimu v celom území mala výrazne negatívny vplyv aj na stav a vývoj týchto rašelinísk. Po obnove vodného režimu sa stav biotopu opäť zlepšuje a objavujú sa hlavné indikačné druhy. Momentálne hodnotíme stav biotopu ako nepriaznivý (stav „C“), ale predpokladáme jeho rýchle zlepšenie.

Dosiahnutá hodnota FCS	Výmera biotopu v danom FCS (ha)	Stručná charakteristika
FCS A	-	
FCS B	-	
FCS C	1,54	Prechodné rašeliniská a trasoviská, ktoré boli v minulosti negatívne ovplyvnené melioráciami. Po obnove vodného režimu sa biotop rýchlo stabilizuje. Výskyt indikačných druhov z rodu <i>Sphagnum</i> sp.
FCS D	-	
Výmera spolu	1,54 ha	

Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmition*)

Tento biotop sa vytvoril iba na 1 lokalite pri severnom okraji PR. Pravdepodobne ide o plochu, kde sa hladina vody drží veľmi vysoko a neumožňuje prirodzené vytvorenie lesného biotopu Ls7.4, ktorý ju obklopuje zo všetkých strán. Vzhľadom na malú rozlohu biotopu (0,037 ha) sme biotop nehodnotili.

3.1.1.B. HODNOTENIE STAVU EKOSOOLOGICKY VÝZNAMNÝCH RASTLÍN

Keďže na území doteraz neevidujeme žiadne ekosoologicky významné druhy rastlín nie je vypracované ani žiadne hodnotenie týchto druhov.

3.1.1.C. HODNOTENIE STAVU EKOSOOLOGICKY VÝZNAMNÝCH ŽIVOČÍCHOV

3.1.1.C.1. BEZSTAVOVCE

Názov druhu: fuzáč veľký (*Cerambyx cerdo*)

1. Základná charakteristika druhu**Systematické zaradenie druhu:** Kmeň: Arthropoda

Trieda: Entognatha (Insecta)

Čeľaď: Cerambycidae

Rozšírenie druhu:**celkový areál:** stredná, západná, južná Európa.**rozšírenie na Slovensku:** Teplé, svetlé, staré dúbavy v nížinách, pahorkatinách a južných predhoriach stredných polôh.**Hlavné biotopy výskytu:** *Quercetum*, na oslnených alebo len mierne zatienených kmeňoch a hrubých konároch starých dubov. Imága sa vyskytujú v júni až júli. Lietajú večer a v noci, cez deň sa zdržujú v korunách stromov. Larvy sa vyvíjajú v prvých dvoch rokoch pod kôrou dubov, v treťom roku sa zavrtávajú do dreva a dospievajú.**Status ohrozenosti druhu:** LR:nt**Zaradenie do národnej a medzinárodnej legislatívy:** 4b, 6a (24/2003 Z. z.), HD2, HD4, Bern2, E**2. Definovanie stavu: (v tabuľke je dosiahnutý stav FCS zvýraznený touto farbou)**

Kritéria hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A	B	C
		dobrý	priemerný	nepriaznivý
p o p u l á c i a	Veľkosť populácie na lokalite	Na lokalite je priemerne fuzáčom veľkým obsadených minimálne 10 dubov na ploche 1 ha, pričom populácia vyliahnutých imág na každom strome presahuje každoročne min. 5 ex/1. strom.	Na lokalite je priemerne fuzáčom veľkým obsadených 3 - 9 dubov na ploche 1 ha, pričom populácia vyliahnutých imág na každom strome sa každoročne pohybuje v rozmedzí 3 - 4 ex/1. strom.	Na lokalite sú fuzáčom veľkým priemerne obsadené max. 2 stromy na ploche 1 ha, pričom populácia vyliahnutých imág dosahuje max. 2 ex/1. strom, resp. sa na lokalite nezaznamenali žiadne živé imága ani ich vývojové štádiá, prítomné sú iba staré stopy po požerkoch.
	Trend početnosti populácie na lokalite	Rastúci trend za posledných 6 rokov (medziročne môže abundancia kolísat')	Vcelku stabilná abundancia za posledných 6 rokov (medziročne môže abundancia kolísat')	Abundancia v posledných 6 rokoch pravidelne klesajúca
b i o t o p	Stav biotopu	Minimálne 20 % stromov na lokalite sa nachádza na presvetlených stanovištiach (porastové okraje, medzernaté presvetlené porasty). Biotopy sa vyznačujú výrazne diferencovanou vekovou a výškovou štruktúrou. V drevinovom zložení je dominantne zastúpený dub, ostatné dreviny sú tu len jednotlivé alebo skupinkovite primiešané.	>10 a < 20 % stromov na lokalite sa nachádza na presvetlených stanovištiach (porastové okraje, medzernaté presvetlené porasty). Biotopy sa vyznačujú výrazne horizontálnou štruktúrou. Porasty dubov sú prevažne rovnoveké, výškovy málo členité. V drevinovom zložení je dub zastúpený minimálne 50%.	Duby na lokalite sú silno zatienené alebo výrazne prestarnuté a odumreté. Distribúcia starých dubov v porastoch má charakter solitérov. Štruktúra biotopov je výrazne homogénna, rovnoveká, zmenené drevinové zloženie.
	Režim na lokalite (hodnotí sa celoročne)	Biotopy lokálnych populácií majú výmeru viac ako 30 ha. Na ploche 1 ha sa nachádza minimálne 10 obsadených starých stromov a zároveň min. 10 starých oslnených dubov (starších ako 100 rokov), ktoré by v najbližších rokoch mohli byť potenciálne obsaditeľné fuzáčom veľkým.	Biotopy lokálnych populácií majú výmeru >15 ha < 30 ha. Na ploche 1 ha sa nachádza 3 - 9 naletených starých stromov a zároveň 3 - 9 starých oslnených dubov (starších ako 100 rokov), ktoré by v najbližších rokoch mohli byť potenciálne obsaditeľné fuzáčom veľkým.	Biotopy starých dubov sú postupne likvidované. Biotopy lokálnych populácií majú výmeru < 15 ha, na ploche 1 ha sa nachádzajú menej ako 3 naletené staré stromy a zároveň menej ako 3 staré oslnené duby (staršie ako 100 rokov), ktoré by v najbližších rokoch mohli byť potenciálne obsaditeľné fuzáčom veľkým.

o h r o z e n i a	biotopu	Žiadne. Biotopy bez výraznej lesohospodárskej činnosti, ide zväčša o ochranné lesy, maloplošné chránené územia alebo lesy na málo prístupných miestach. Nevykonávajú sa asanačné výrubu starých dubov ani obnovné ťažby. Antropogénne škodlivé činitele absentujú.	Územie je lesohospodársky využívané, v dôsledku čoho sa mení veková a priestorová štruktúra biotopov. V porastoch sa pomiestne vykonávajú asanačné výrubu starých dubov, ich výrub je . Pri obnovných ťažbách porastov sa používajú prírode šetrnejšie spôsoby obnovy lesa maloplošnými obnovnými prvkami s ponechávaním výstavkov, či celých skupín starých dubov poprípade sa realizuje len jednotlivý výber. Vyťažené časti porastov sú zalesňované dubom v zastúpení aspoň 50 %.	Postupná likvidácia biotopov starých dubov v dôsledku intenzívnej lesohospodárskej činnosti a asanačných výrubov. Pri obnove porastov sa uplatňujú drastickejšie spôsoby, najmä holoruby . Biotopy sú premieňané na borovicové, agátové, topoľové monokultúry.
---	---------	--	--	--

- **Hodnotenie stavu FCS pre druh - fuzáč veľký (*Cerambyx cerdo*) v SKUEV0226 Vanišo vec:**

Hodnotenie stavu FCS:	Dosiahnutá hodnota FCS	Cieľ manažmentu
Hodnotenie stavu populácie druhu:	FCS B - priemerný	Zlepšiť na stav FCS A
Hodnotenie stavu biotopu druhu:	FCS A - dobrý	Udržať FCS A
Hodnotenie ohrozenie druhu:	FCS B - priemerný	Zlepšiť na stav FCS A

-**Manažmentové opatrenia potrebné pre zachovanie priaznivého stavu druhu**

Na prežitie populácie druhu je potrebné:

- zachovať formácie starých dubov na väčších súvislých plochách, pričom výmera jednej takejto lokality by mala mať aspoň 30 ha
- v lesných porastoch s výskytom fuzáča veľkého dôsledne chrániť staré duby pred asanačnými výrubmi a obnovnými ťažbami
- zlepšiť informovanosť vlastníkov a užívateľov lesov o význame zachovania starých dubov v krajine

-**Monitoring:**

- na kmeňoch stromov zaznamenávať počet čerstvých výletových otvorov
- počas hlavného rojenia (jún – júl) vo večerných hodinách zaznamenávať počet imág na jednotlivých stromoch
- tesne po skončení hlavného obdobia rojenia (od polovice júla do zač. augusta) zaznamenávať počet odumretých jedincov imág pod starými dubmi.
- v období od septembra do konca mája na starých duboch zaznamenávať stopy po činnosti lariev (požerky v horných častiach kmeňov a v hrubých konároch sa dajú ľahko identifikovať pomocou d'alekohľadu).
- hodnotenie stavu biotopu druhu a hodnotenie ohrozenia druhu sa dajú robiť počas celého roka.

Názov druhu: roháč obyčajný (*Lucanus cervus*)

1. Základná charakteristika druhu

Systematické zaradenie druhu: Kmeň: Arthropoda

Trieda: Entognatha (Insecta)

Čeľaď: Lucanidae

Rozšírenie druhu:

celkový areál: Európa.

rozšírenie na Slovensku: Teplé, staré listnaté lesy v nížinách, pahorkatinách a južných predhoriach stredných polôh, okolie vodných tokov, staré parky a stromové aleje, staré ovocné sady, často uprednostňuje solitérne stromy v riedkych porastoch.

Hlavné biotopy výskytu, bionómia: Odumierajúce staré listnaté stromy najmä *Quercus*, *Salix*, *Tilia*, *Aesculus*, staré ovocné stromy. Vývoj roháčov je viacročný (3-5 rokov). Samičky kladú vajíčka do práchnivejúcich kmeňov, klád a pňov starých listnatých stromov. Larvy sa živia práchnivejúcim drevom. Dorastené sa zakuklia vo vajcovitej schránke z práchna a hliny. Imága sa liahnu ešte v jeseni. Prezimujú v schránke, z ktorej vyliezajú koncom jari. Zdržujú sa v korunách stromov. Živia sa kvasiacou šťavou vytekajúcou z poranených kmeňov a vetiev stromov. Za teplých večerov lietajú a pária sa.

Status ohrozenosti druhu: EN

Zaradenie do národnej a medzinárodnej legislatívy: 4b, 6a, 6b (24/2003 Z. z.), HD2, HD4, Bern2, E

2. Definovanie stavu: **:(v tabuľke je dosiahnutý stav FCS zvýraznený touto farbou)**

Kritéria hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A	B	C
		dobrý	priemerný	nepriaznivý
p o p u l á c i a	Veľkosť populácie na lokalite	V prípade lesných biotopov sa na lokalite priemerne na ploche 1 ha nachádza minimálne 10 starých odumierajúcich alebo už odumretých listnatých stromov (nad 100 rokov) obývaných roháčom. Pri líniových biotopoch (brehové porasty, staré stromové aleje ap.) je roháčom obsadených min. 20 starých listnatých stromov.	V prípade lesných biotopov sa na lokalite priemerne na ploche 1 ha sa nachádza 3 – 9 odumierajúcich alebo už odumretých stromov obývaných roháčom. Pri líniových biotopoch (brehové porasty, staré stromové aleje ap.) je roháčom obsadených 10 - 19 starých listnatých stromov.	V prípade lesných biotopov sa na lokalite priemerne na ploche 1ha sa nachádzajú max. 2 obsadené staré odumierajúce alebo už odumreté listnaté stromy, resp. sa na lokalite nezaznamenali žiadne živé imága ani ich vývojové štádiá, prítomné sú iba staré stopy po požerkoch. Pri líniových biotopoch (brehové porasty, staré stromové aleje ap.) je roháčom obsadených menej ako 10 starých listnatých stromov, resp. sa na lokalite nezaznamenali žiadne živé imága ani ich vývojové štádiá, prítomné sú iba staré stopy po požerkoch..
	Trend početnosti populácie na lokalite	Rastúci trend za posledných 6 rokov (medziročne môže abundancia kolísat')	Vcelku stabilná abundancia za posledných 6 rokov (medziročne môže abundancia kolísat')	Abundancia v posledných 6 rokoch pravidelne klesajúca

b i o t o p	Stav biotopu	Lesné biotopy sa vyznačujú výrazne diferencovanou vekovou a výškovou štruktúrou. V drevinovom zložení sú dominantne zastúpené listnaté stromy (najmä dub, vrb, lipa, ap.) ihličnaté dreviny sú tu len jednotlivo alebo skupinkovite primiešané. Pri líniových biotopoch (brehové porasty, staré stromové aleje ap.) sa jednotlivé stromy nachádzajú v rôznych vekových triedach.	Lesné biotopy sa vyznačujú výrazne horizontálnou štruktúrou. Porasty listnatých drevín sú prevažne rovnoveké, výškovo málo členité. V drevinovom zložení sú listnaté stromy (najmä dub, vrb, lipa, ap.) zastúpené minimálne 50 % . Pri líniových biotopoch (brehové porasty, staré stromové aleje ap.) sú jednotlivé stromy prevažne rovnoveké.	Obsadené staré listnaté stromy s dutinami majú v lesných biotopoch charakter solitérov. Jednotlivé stromy sú prestarnuté, odumierajúce. Štruktúra biotopov je výrazne rovnoveká so zmeneným drevinovým zložením v prospech monokultúr borovice, agátu, topoľa šľachteného ap. Pri líniových biotopoch (brehové porasty, staré stromové aleje ap.) sú jednotlivé stromy silno prestarnuté, poprípade už odumreté.
	Režim na lokalite (hodnotí sa celoročne)	V prípade lesných biotopov biotopy lokálnych populácií majú výmeru viac ako 30 ha. Na ploche 1 ha sa nachádza minimálne 10 starých odumierajúcich alebo už odumretých listnatých stromov (nad 100 rokov) obývaných roháčom. V území sa zároveň nachádza priemerne aspoň 10 starých listnatých stromov na ploche 1 ha, ktoré by mohli byť v najbližších rokoch potenciálne obsadené roháčom. Pri líniových biotopoch (brehové porasty, staré stromové aleje ap.) sa na lokalite nachádza v okolí obsadených stromov aspoň 20 starých listnatých stromov, ktoré by mohli byť roháčom v blízkom čase obsaditeľné. Pričom vzdialenosť medzi jednotlivými stromami (neobsadenými, ale i už obsadenými) je menej ako 100 m.	V prípade lesných biotopov biotopy lokálnych populácií majú výmeru >15 ha < 30 ha. Na ploche 1 ha sa nachádza 3 – 9 odumierajúcich alebo už odumretých stromov obývaných roháčom. V území sa zároveň nachádza priemerne 3 - 9 starých listnatých stromov na ploche 1 ha, ktoré by mohli byť v najbližších rokoch potenciálne obsadené roháčom. Pri líniových biotopoch (brehové porasty, staré stromové aleje ap.) sa na lokalite nachádza aspoň 10 - 19 starých listnatých stromov, ktoré by mohli byť roháčom v blízkom čase obsaditeľné. Pričom vzdialenosť medzi jednotlivými stromami (neobsadenými, ale i už obsadenými) je menej ako 150 m.	Na ploche 1 ha sa nachádzajú menej ako 3 obsadené staré odumierajúce alebo už odumreté listnaté stromy. Na ploche 1 ha sa taktiež nachádzajú menej ako 3 potenciálne obsaditeľné staré listnaté stromy. Pri líniových biotopoch (brehové porasty, staré stromové aleje ap.) sa na lokalite nachádza menej ako 10 starých listnatých stromov, ktoré by mohli byť roháčom v blízkom čase obsaditeľné. Pričom vzdialenosť medzi jednotlivými stromami (neobsadenými, ale i už obsadenými) je viac ako 150 m. V okolí sa nenachádzajú žiadne potenciálne obsaditeľné stromy.
o h r o z e n i a	biotopu	Žiadne. V prípade lesných biotopov ide o biotopy bez výraznej lesohospodárskej činnosti. Lesné porasty sú zaradené do kategórie ochranných lesov, maloplošné chránené územia alebo sa nachádzajú na málo prístupných miestach. Nevykonávajú sa asanačné výrubu starých bütľavých listnatých stromov ani obnovné ťažby. V prípade líniových biotopov, starých ovocných sádov, prípadne parkov v intravilánoch obcí a miest sa nevykonávajú: asanačné výrubu, vypaľovanie stromových dutín, melioračné zásahy do brehových porastov, výrub prestarnutých stromových alejí ap. Staré hlavové vrby sú pravidelne orezávané v dvojročných intervaloch. Antropogénne škodlivé činitele absentujú.	V prípade lesných biotopov je územie lesohospodársky využívané, v dôsledku čoho sa mení veková a priestorová štruktúra biotopov. V porastoch sa pomiestne vykonávajú asanačné výrubu starých listnatých stromov s dutinami. Pri obnovných ťažbách porastov sa používajú prírode šetrnejšie spôsoby obnovy lesa maloplošnými obnovnými prvkami s ponechávaním výstavkov, či celých skupín starých stromov poprípade sa realizuje len jednotlivý výber. Zároveň sú v porastoch ponechávané pne starých listnatých stromov. Vyťažené časti porastov sú zalesňované stanovištné pôvodnými druhmi listnatých drevín v zastúpení aspoň 50 %. V prípade líniových biotopov, starých ovocných sádov, prípadne parkov v intravilánoch obcí a miest sa pomiestne vykonávajú: asanačné výrubu, vypaľovanie	V prípade lesných biotopov dochádza k postupnej likvidácii biotopov starých bütľavých stromov v dôsledku intenzívnej lesohospodárskej činnosti a asanačných výrubov. Pri obnove porastov sa uplatňujú drastickjšie spôsoby, najmä holoruby. Biotopy sú premieňané na borovicové, agátové, topoľové monokultúry. Pne vyrúbaných starých listnatých stromov sú po dvoch rokoch od vyrúbania konkrétneho porastu sú likvidované. V prípade líniových biotopov, starých ovocných sádov, prípadne parkov v intravilánoch obcí a miest sa v intenzívnej miere vykonávajú: asanačné výrubu, vypaľovanie stromových dutín, melioračné zásahy do brehových porastov, výrub prestarnutých stromových alejí ap. Staré hlavové vrby sú pod vplyvom neorezávania rotrhané, poprípade sú vyrubované.

		stromových dutín, melioračné zásahy do brehových porastov, výrub prestarnutých stromových alejí ap. Staré hlavové výrby sa orezávajú veľmi nepravidelne.	
--	--	--	--

3. Hodnotenie stavu FCS pre druh – roháč obyčajný (*Lucanus cervus*) v SKUEV0226 Vanišovec:

Hodnotenie stavu FCS:	Dosiahnutá hodnota FCS	Cieľ manažmentu
Hodnotenie stavu populácie druhu:	FCS B - priemerný	Zlepšiť na stav FCS A
Hodnotenie stavu biotopu druhu:	FCS A - dobrý	Udržať FCS A
Hodnotenie ohrozenie druhu:	FCS B - priemerný	Zlepšiť na stav FCS A

4. Manažmentové opatrenia potrebné pre zachovanie priaznivého stavu druhu

Na prežitie populácie druhu je potrebné:

- zachovať formácie starých odumierajúcich listnatých stromov, pričom výmera jednej takejto lokality by mala mať aspoň 30 ha. Spolu by objem odumretých starých listnatých stromov mal byť priemerne $> 30 \text{ m}^3/1 \text{ ha}$. Stredná hrúbka týchto kmeňov by mala byť $>$ ako 30 cm.
- všetky stromy s výskytom roháča dôsledne chrániť: staré, odumierajúce listnaté stromy pred asanačnými výrubmi, obnovnými ťažbami ap.
- zlepšiť informovanosť vlastníkov a užívateľov lesov, pracovníkov zabezpečujúcich agendu ochrany prírody a krajiny na obecných a mestských úradoch o význame zachovania starých bŕtlavých stromov v krajine

1. Monitoring:

- na kmeňoch stromov počas hlavného rojenia (máj - júl) najmä v blízkosti vytekajúcej miazgy stromov, u päty starých odumierajúcich, či už odumretých listnatých stromov, alebo ich pňov zaznamenávať nedeštrukčne počet imág
 - koncom leta po skončení hlavného obdobia rojenia (od polovice júla) zaznamenávať počet odumretých jedincov imág pod starými stromami, pňami ap.
- hodnotenie stavu biotopu druhu a hodnotenie ohrozenia druhu sa dajú robiť počas celého roka.

Názov druhu: plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*)

2. Základná charakteristika druhu

Systematické zaradenie druhu: Kmeň: Arthropoda

Trieda: Entognatha (Insecta)

Čeľaď: Cucujidae

Rozšírenie druhu:

- **celkový areál: Európa** (najmä stredná a severná časť).
- **rozšírenie na Slovensku a hlavné biotopy výskytu:** Nížiny, podhorské až horské pásmo lesných biotopov. Larvy aj imága sú dravé a sa vyvíjajú pod kôrou odumierajúcich starých stromov, kde prenasledujú rôzne xylofágne druhy chrobákov. Plocháč žije pod kôrou takmer všetkých našich domácich druhov drevín (predovšetkým pod kôrou dubov, vrb, topoľov, jaseňov, bukov, brestov, javorov, líp, jelší, briez, jedlí, smrekov, borovic ap). Výskyt plocháča červeného bol preukázaný i pod kôrou starých odumierajúcich topoľov šľachtených a pagaštanov.
- **Status ohrozenosti druhu: LR:nt**

Zaradenie do národnej a medzinárodnej legislatívy: 6a (24/2003 Z. z.), HD2, HD4, Be2, E

2. Definovanie stavu: :(v tabuľke je dosiahnutý stav FCS zvýraznený touto farbou)

Kritéria hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A	B	C
		dobrý	priemerný	nepriaznivý
p o p u l á c i a	Veľkosť populácie na lokalite	Na lokalite je priemerne plocháčom červeným obsadených minimálne 5 stromov na ploche 1 ha, pričom populácia imág alebo lariev na každom strome presahuje min. 5 ex/1. strom.	Na lokalite sú priemerne plocháčom červeným obsadených 2 - 4 stromy na ploche 1 ha, pričom populácia imág alebo lariev na každom strome presahuje min. 5 ex/1. strom.	Na lokalite je priemerne plocháčom červeným obsadený max. 1 strom na ploche 1 ha, pričom populácia imág alebo lariev nedosahuje 5 ex/1. strom, resp. sa na lokalite nezaznamenali žiadne živé imága ani ich vývojové štádiá.
	Trend početnosti populácie na lokalite	Rastúci trend za posledných 6 rokov (medziročne môže abundancia kolísať)	Vcelku stabilná abundancia za posledných 6 rokov (medziročne môže abundancia kolísať)	Abundancia v posledných 6 rokoch pravidelne klesajúca
b i o t o p	Stav biotopu	Lesné biotopy sa vyznačujú výrazne diferencovanou vekovou a výškovou štruktúrou. Na lokalite sa priemerne na ploche 1 ha nachádza viac ako 10 odumierajúcich alebo už odumretých starých stromov s neodlúpnutou kôrou a s priemerom väčším ako 30 cm.	Lesné biotopy sa vyznačujú výrazne horizontálnou štruktúrou. Porasty sú prevažne rovnové, výškovo málo členité. Na lokalite sa priemerne na ploche 1 ha nachádza 2 - 9 odumierajúcich alebo už odumretých starých stromov s neodlúpnutou kôrou a s priemerom väčším ako 30 cm.	Štruktúra biotopov je výrazne rovnovážna so zmeneným drevinovým zložením v prospech monokultúr borovice, agátu, topoľa šľachteného ap. Na lokalite sa na ploche 1 ha nachádzajú priemerne menej ako 2 odumierajúce alebo už odumreté staré stromy s neodlúpnutou kôrou a s priemerom väčším ako 30 cm.
	Režim na lokalite (hodnotí sa celoročne)	Biotopy lokálnych populácií druhu zaberajú na lokalite ucelenú plochu o výmere min. 30 ha. Na lokalite sa priemerne nachádza minimálne 10 starých stromov na ploche 1 ha, ktoré by predstavovali potenciálne vhodné stromy pre obsadenie týmto druhom.	Biotopy lokálnych populácií druhu zaberajú na lokalite ucelenú plochu o výmere >15 a < 30 ha. Na lokalite sa priemerne nachádza minimálne 2 - 9 starých stromov na ploche 1 ha, ktoré by predstavovali potenciálne vhodné stromy pre obsadenie týmto druhom.	Biotopy lokálnych populácií majú výmeru < 15 ha. Na lokalite sa priemerne nachádzajú menej ako 2 staré stromy na ploche 1 ha, ktoré by predstavovali potenciálne vhodné stromy pre obsadenie týmto druhom.
o h r o z e n i	biotopu	Žiadne. V prípade lesných biotopov ide o biotopy bez výraznej lesohospodárskej činnosti. Lesné porasty sú zaradené do kategórie ochranných lesov, mchú alebo sa nachádzajú na málo prístupných miestach. Nevykonávajú sa asanačné výruby starých odumierajúcich stromov ani obnovné ťažby. Antropogénne škodlivé činitele	V prípade lesných biotopov je územie lesohospodársky využívané, v dôsledku čoho sa mení veková a priestorová štruktúra biotopov. V porastoch sa vykonávajú asanačné výruby starých stromov. Pri obnovných ťažbách porastov sa používajú prírode šetrnejšie spôsoby obnovy lesa maloplošnými obnovnými prvkami	V prípade lesných biotopov dochádza k postupnej likvidácii biotopov starých stromov v dôsledku intenzívnej lesohospodárskej činnosti a asanačných výrubov. Pri obnove porastov sa uplatňujú drastickejšie spôsoby, najmä holoruby. Biotopy sú premieňané na borovicové, smrekové monokultúry. V porastoch sa nenachádzajú žiadne odumierajúce staré stromy.

a		absentujú.	s ponechávaním výstavkov , či celých skupín starých stromov popripade sa realizuje len jednotlivý výber, kedy sú v porastoch ponechávané niektoré hrubé kmene stromov. Vyťažené časti porastov sú zalesňované stanovištné pôvodnými druhmi drevín v zastúpení aspoň 50 %.	
----------	--	------------	---	--

3) Hodnotenie stavu FCS pre druh – plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*) v SKUEV0226 Vanišovec:

Hodnotenie stavu FCS:	Dosiahnutá hodnota FCS	Cieľ manažmentu
Hodnotenie stavu populácie druhu:	FCS C - nepriaznivý	Zlepšiť aspoň na stav FCS B
Hodnotenie stavu biotopu druhu:	FCS B - priemerný	Zlepšiť na stav FCS A
Hodnotenie ohrozenie druhu:	FCS B - priemerný	Zlepšiť na stav FCS A

4. Manažmentové opatrenia potrebné pre zachovanie priaznivého stavu druhu

Na prežitie populácie druhu je potrebné:

- zachovať formácie starých odumierajúcich listnatých a ihličnatých stromov, pričom výmera jednej takejto lokality by mala mať aspoň 30 ha. Spolu by objem odumierajúcich a už odumretých starých stromov mal byť priemerne $> 30 \text{ m}^3/1 \text{ ha}$. Stredná hrúbka týchto kmeňov by mala byť $>$ ako 30 cm.
- biotopy s výskytom plocháča červeného manažovať tak, aby z porastov neboli odstraňované všetky staré odumierajúce, alebo už odumreté stromy. V porastoch s výskytom tohto druhu by sa malo zachovať minimálne 10 stromov na ploche 1 ha na prirodzené dožitie.
- zlepšiť informovanosť vlastníkov a užívateľov lesov o význame zachovania odumierajúcich starých stromov v porastoch

5. Monitoring:

- pod kôrou odumierajúcich a odumretých stromov zaznamenávať každoročne nedeštruktívne počet imág (vhodné mapovacie obdobie je od októbra do apríla) a lariev (máj – september), pričom je nutné odlúpnuté časti kmeňov po prezretí vrátiť na svoje pôvodné miesto, pretože by mohlo dôjsť k preschnutiu kmeňa a tým k ohrozeniu populácie. V žiadnom prípade nerozrubovať kmeň.

Hodnotenie stavu FCS pre druh - pijavica lekárska (*Hirudo medicinalis*) v SKUEV0226 Vanišovec:

1. Základná charakteristika druhu**Systematické zaradenie druhu:** *Kmeň: Annelida (obrúčkavce)***Trieda:** *Clitellata (opaskovce)*

Rad: Hirudinea (pijavice)

Čeľaď: Hirudinidae (pijavicovitý)

Rozšírenie druhu:**- celkový areál:** Južná a stredná Európa.**- rozšírenie na Slovensku:** V kolínnom stupni a podhorskom stupni južných častí Slovenska. Najmä v okolí veľkých riek (Morava, Dunaj, Váh).**Hlavné biotopy výskytu:** Stojaté vodné nádrže, močiare, malé jazierka, mierne tečúce vody potamálu.**Status ohrozenosti druhu:** VU**Zaradenie do národnej a medzinárodnej legislatívy:** 6b (24/2003 Z. z.), Be3, HD5, W2**2. Definovanie stavu: stav je v tabuľke zvýraznený žltou farbou!**

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A	B	A
		dobrý	priemerný	nepriaznivý
populácia	veľkosť populácie* na lokalite	> 15 živých ex. na 100 m ²	5-15 živých ex. na 100 m ²	0 – 4 živé ex. na 100 m ²
	trend početnosti populácie** na lokalite	pravidelný výrazný až mierny nárast početnosti	početnosť sa nemení, prípadne mierne fluktuuje	dlhodobý pokles početnosti
biotop	stav biotopu	otvorené vodné biotopy a mierne tečúce vody	pokles vodnej hladiny	úplný úbytok vodnej plochy
	režim na lokalite (hodnotí sa v letnom období)	zachovanie vodného režimu	zabezpečenie dostatočnej vlhkosti	vytvorenie dočasnej vodnej plochy (hrádza, umelý vodný bazén)
ohrozenia	biotopu	zachovanie pobrežnej vegetácie, dostatok vlhkej pobrežnej zóny pre hibernáciu dospelcov	zmeny v odtokovom režime, čiastočná eutrofizácia a saprobi-ta vody, zazemňovanie vodných biotopov	postupná chemizácia vody, úplný odtok vody, zánik charakteru stagnickej vody na prudko tečúcu

* - Hodnotí sa prítomnosť a početnosť živých jedincov.

** - Pri hodnotení početnosti populácie na lokalite je potrebné zohľadniť mieru informácií o výkyvoch početnosti populácie druhu na danej lokalite.

Kritérium		Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	veľkosť		2	B
	trend početnosti		1	B
B	stav		3	A
	režim		3	A
O	biotopu		3	B
Dosiahnutá hodnota spolu:				30
Maximálna možná hodnota ($\sum \text{váh} \times 3$):				36

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %
83 %		

3. Manažmentové opatrenia potrebné pre zachovanie priaznivého stavu druhu

Na prežitie existujúcej populácie druhu je potrebné:

1. zachovať charakter prírodných podmienok pôvodných vodných stanovišť
2. pri zbere údajov je potrebné druh (živý) vrátiť späť do prírodných podmienok
3. zachovať stagnikolnú funkciu vodnej nádrže
4. zabezpečiť dostatok vlhkosti aj v zimných mesiacoch

vážka *Leucorrhinia pectoralis*

Biotopy: Vody stojaté až pomaly tečúce, skôr chudobné na živiny, s vysokou pokryvnosťou vegetácie, uprednostňuje slatinné biotopy. Imága sa vyhýbajú stojatým vodám bez vegetácie, ale aj stanovišťam s hustými porastami makrofytnéj vegetácie. Prevažuje organický (slatinný alebo rašelinný) substrát dna. Z hľadiska trofizmu ide obvykle o oligotrofné až mezotrofné vodné prostredie, vzácne eutrofné.

Status ohrozenosti: EN

Ochrana: 4b, 6a (24/2003 Z. z.), HD2, HD4, Be2, E

Definovanie stavu:

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A	B	C
		dobrý	priemerný	nepriaznivý
populácia	veľkosť populácie na lokalite*	populácia početná, s malým rizikom lokálneho vyhynutia	populácia málopočetná (ale s pravidelným výskytom na optimálnych miestach)	populácia málopočetná (ojedinelé nálezy), vysoké riziko lokálneho vyhynutia
	trend početnosti populácie na lokalite	veľkosť populácie dlhodobo neklesá, pri výkyvoch nedosahuje nízke hodnoty	veľkosť populácie pomaly klesá alebo početnosť silne rozdielna v jednotlivých rokoch	prudký pokles početnosti populácie
biotop	stav biotopu	dostatočná výška vodnej hladiny, biotop sezónne nevysychá, bohaté zárusty makrofytov sa striedajú s plochami otvorenej vody, lokalita nie je umelo zarybňovaná, sukcesia výrazne nemení charakter biotopu	dostatočná výška vodnej hladiny, avšak sezónne býva aj nižšia, ojedinele krátkodobo vysychá,	zazemnené eutrofné mŕtve ramená, depresie, materiálové jamy. Hydrologicky vhodné biotopy s odstránenou vegetáciou, intenzívny chov rýb
ohrozenie	biotopu	žiadne: nevykonáva sa odvodňovanie, likvidácia zárastov, nehrozí znečisťovanie vrátane nadmerného prísunu živín	čiastkové odvodňovanie, extenzívny chov rýb, mierna eutrofizácia	výrazné odvodňovanie, intenzívna sukcesia a zazemnenie, intenzívny chov rýb alebo chov vodnej hydiny, plošné odstránenie zárastov, silná eutrofizácia

(v tabuľke je dosiahnutý stav FCS zvýraznený)

* Počty jedincov v populáciách potrebné na dosiahnutie jednotlivých stavov FCS zatiaľ nie sú známe.

Hodnotenie stavu FCS:

Hodnotenie stavu FCS	Dosiahnutá hodnota FCS	Cieľ manažmentu
Hodnotenie stavu populácie druhu:	A – dobrý	udržať súčasný stav
Hodnotenie stavu biotopu druhu:	A – dobrý	udržať súčasný stav
Hodnotenie ohrozenia druhu:	A – dobrý	udržať súčasný stav

Stav ochrany (FCS): A (priaznivý-dobrý)

Hodnotu A dosiahol druh vo všetkých hodnotených ukazovateľoch. V dôsledku sukcesných zmien, ktorých priebeh je po vykonanej revitalizácii vodného režimu ťažko predvídateľný, môže v blízkej budúcnosti dochádzať k lokálnym výkyvom početnosti, resp. preskupovaniu optimálnych plôch. Pri súčasných podmienkach nepredpokladáme ohrozenie priaznivosti stavu.

Manažment: Zachovať vhodné biotopy druhu na približne stabilnej ploche (aj z hľadiska sukcesného vývoja biotopu, kde môže dôjsť k čiastočnému preskupeniu týchto biotopov).

Monitoring: Je možné vykonávať buď priame pozorovanie imág alebo zber exúvií prípadne lariev. Na rozsiahlych bohato členitých lokalitách je efektívnejšie skôr zisťovanie imág – treba ho vykonávať v teplom počasí v období maximálnej početnosti druhu (druhá polovica mája – jún) na optimálnych biotopoch. Pre zachytenie populačných trendov treba dlhodobo opakovať sčítavanie rovnakou metódou, napr. na zvolených transektových liniách. Ak to charakter lokality dovoľuje, presné údaje o populačnej početnosti (a pri dlhodobom sledovaní aj o trendoch) sa dajú získať rátaním exúvií (na celej ploche alebo reprezentatívnej časti).

3.1.1.C.2. STAVOVCE

Názov druhu: hrabavka škvrnitá (*Pelobates fuscus*)

1. Základná charakteristika druhu

Systematické zaradenie druhu: Trieda: Amphibia

Rad: Ecaudata

Čeľaď: Pelobatidae

Polytypický druh (2 poddruhy), na Slovensku nominotypický poddruh.

Rozšírenie druhu:

- **celkový areál:** Od južného Švédska po Bulharsko, od Francúzska po Rusko až stredoázijské republiky.

- **rozšírenie na Slovensku:** V nížinách a pahorkatinách južného Slovenska, najmä v otvorenej, tiež agrárnej krajine a riedkych nížinných lesoch. Severnejší výskyt jej umožňuje prienik kotlinami pozdĺž väčších riek. Nad 500 m n. m. sa vyskytuje len zriedka (historický výskyt pri Poprade v r.1949 nebol potvrdený).

Hlavné biotopy výskytu: Limitujúcim faktorom výskytu je najmä prítomnosť sypkých, najlepšie hlbších piesčitých

pôd. Ako reprodukčné lokality uprednostňuje trvalé, stojaté, vodné plochy s vegetáciou.

Status ohrozenosti druhu: LR:cd

Zaradenie do národnej a medzinárodnej legislatívy: 6a (24/2003 Z.z.), Be2, HD4

2. Definovanie stavu

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A dobrý	B priemerný	C nepriaznivý
p o p u l á c i a	veľkosť, hustota, dynamika populácie	pravidelný výskyt na celej lokalite v počte bežnom pre rozlohu lokality, dostatočný počet páriacich sa jedincov, pravidelné akustické prejavy, úspešná pravidelná reprodukcia	výskyt v menších počtoch, druh je zaznamenávaný nepravidelne, výkyvy početnosti, akustické prejavy ojedinelé až vzácne, reprodukcia a larvy zriedkavé	neprítomný, náhodný výskyt, veľmi vzácny výskyt, dlhodobý, výrazne sa znižujúca početnosť
	veľkosť, trend a kontinuita areálu	veľký, stabilný vo vnútri, alebo zväčšujúci sa areál na okraji celkového rozšírenia	nestabilný, pomaly sa zmenšujúci areál, okrajový pulzujúci areál na okraji geografického rozšírenia	malý, výrazne sa zmenšujúci, zanikajúci areál
	prepojenosť / izolácia populácie	populácia v blízkosti ďalších populácií, vzájomná migrácia jedincov jednoduchá	populácia na okraji výskytu, čiastočná izolácia (prekážka, väčšia vzdialenosť) od ostatných populácií, vzájomná migrácia obmedzená	populácia izolovaná, žiadna migrácia
b i o t o p	biotop adultov a subadultov	dobrý stav optimálna veľkosť, pôvodný, alebo pôvodnému stavu podobný, nepôvodný – vhodný	suboptimálna veľkosť, nepôvodný, čiastočne nevyhovujúci	nevyhovujúci, malý
	reprodukčné biotopy	biotopy v optimálnej veľkosti a kvalite s pravidelne úspešnou reprodukciou, pôvodné, málo porušené, nepôvodné – vhodné	nedostatok vhodných biotopov, malá lokalita s obmedzenými podmienkami pre reprodukciu druhu, časté vysychanie, nepôvodné biotopy	reprodukčné biotopy chýbajú alebo sú úplne nevyhovujúce, pravidelné vysychanie
o h r o z e n i a	biotopy adultov a subadultov	neporušené lokality, alebo len mierne zásahy neovplyvňujúce existenciu druhu	časté narušenia, intenzívna poľnohospodárska, lesnícka, vodohospodárska činnosť, rekreačný tlak, nedostatok prirodzenej potravy, úkrytov	degradované, nevhodné, poľnohospodársky, chemicky poškodená krajina
	reprodukčné lokality	lokality bez negatívnych vplyvov, s vyhovujúcim vodným režimom, v dostatočnej vzdialenosti od poľnohospodársky využívannej krajiny	negatívne vplyvy, pravidelné vysychanie, reguláciou hladiny, chemické znečistenie, zazemnenie, intenzívna poľnohospodárska, lesnícka a iná antropogénna činnosť	veľmi poškodené, znečistené, degradované znemožnený prístup na reprodukčnú lokalitu

Kritérium		Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	veľkosť, hustota, dynamika	3	3	9
	veľkosť, trend a kontinuita areálu	2	3	6

	prepojenosť / izolácia	3	3	9
B	biotop adultov a subadultov	3	2	6
	reprodukčné biotopy	3	3	9
O	ohrozenie adultov	3	1	3
	ohrozenie reprodukcie	3	2	6
Dosiahnutá hodnota spolu:				48
Maximálna možná hodnota ($\sum \text{váh} \times 3$):				51

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %

3. Manažmentové opatrenia potrebné pre zachovanie priaznivého stavu druhu

Hlavným opatrením na udržanie súčasného stavu je zachovanie existujúcich reprodukčných lokalít, bez vážnejších antropogénnych zásahov a to najmä zabránením chemizácie prostredia. V niektorých oblastiach, najmä tam kde zanikli ojedinelé prirodzené lokality, je potrebné vybudovať lokality náhradné. Dospelé jedince najmä v čase reprodukcie sú častou obeťou autodopravy. Druh je potrebné intenzívne mapovať pretože o jeho rozšírení nemáme v súčasnosti dostatok údajov zo všetkých oblastí Slovenska. Významnejšie reprodukčné lokality potrebujú právnu ochranu.

4. Monitoring: Pozorovanie a sčítavanie jedincov počas reprodukcie, počítanie znášok, odchyt a určovanie larválnych štádií. Registrácia, sčítavanie hlasových prejavov, pozorovania, odchyt, sčítanie počas terestrickej fázy života (nočné pozorovania). Kladenie zemných pascí, dokumentácia.

Spracoval:

Ján Kautman

Oponoval:

Peter Mikulíček

Názov druhu: skokan ostropyský (*Rana arvalis*)

1. Základná charakteristika druhu

Systematické zaradenie druhu: Trieda: Amphibia

Rad: Ecaudata

Čeľaď: Ranidae

Polytypický druh s 3 až 4 nejasnými poddruhmi. Na Slovensku sa syntopicky vyskytujú jedince zodpovedajúce nominotypického poddruhu a poddruhu *R. arvalis wolterstorffi* (respektíve jedince majú prechodné znaky oboch poddruhov), čo samo osebe odporuje poddruhovým kritériám. Existujú názory, ktoré poddruhy u *R. arvalis* neakceptujú a tvrdia, že v rámci areálu ide o morfológickú prípadne klinálnu variabilitu druhu. Existuje aj názor, že *R. arvalis wolterstorffi* je medzidruhovým krížencom s *R. dalmatina*.

Rozšírenie druhu:

- **celkový areál:** Od Francúzska po Sibír, od polárneho kruhu po Alpy a Rumunsko.

- **rozšírenie na Slovensku:** Disjunktný areál rozdelený na západoslovenskú populáciu (Borská nížina a Podunajská rovina) a východoslovenskú populáciu (Východoslovenská rovina).

Hlavné biotopy výskytu: V našich podmienkach vlhkomilný druh vyskytujúci sa najmä vo vlhkých lužných lesoch v juhoslovenských nížinách, preferuje podmáčané biotopy. Vyskytuje sa aj v suchších borovicových lesoch Borskej nížiny, ale i tu obsadzuje tie najvlhkejšie stanovištia.

Rozmnožuje sa v plytkých, stojatých vodách a spravidla pôvodných nenarušených biotopoch.

Status ohrozenosti druhu: VU

Zaradenie do národnej a medzinárodnej legislatívy: 6a (24/2003 Z.z.), Be2, HD4

2. Definovanie stavu

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A dobrý	B priemerný	C nepriaznivý
populácia	veľkosť, hustota, dynamika populácie	pravidelný výskyt na celej lokalite zaznamenávaný pri každej návšteve lokality v počte bežnom pre rozlohu lokality, dostatočný počet páriacich sa jedincov, pravidelné akustické prejavy, úspešná pravidelná reprodukcia	výskyt v menších počtoch, druh je zaznamenávaný nepravidelne, výkyvy početnosti, akustické prejavy ojedinelé až vzácne, reprodukcia a larvy zriedkavé	neprítomný, náhodný výskyt, veľmi vzácny výskyt, dlhodobý, výrazne sa znižujúca početnosť
	veľkosť, trend a kontinuita areálu	veľký, stabilný vo vnútri, alebo zväčšujúci sa areál na okraji celkového rozšírenia	nestabilný, pomaly sa zmenšujúci areál, okrajový pulzujúci areál na okraji geografického rozšírenia	malý, výrazne sa zmenšujúci, zanikajúci areál
	prepojenosť / izolácia populácie	populácia v blízkosti ďalších populácií, vzájomná migrácia jedincov jednoduchá	populácia na okraji výskytu, čiastočná izolácia (prekážka, väčšia vzdialenosť) od ostatných populácií, vzájomná migrácia obmedzená	populácia izolovaná, žiadna migrácia
biotop	biotop adultov a subadultov	dobrý stav optimálna veľkosť, pôvodný, alebo pôvodnému stavu podobný, nepôvodný – vhodný	suboptimálna veľkosť, nepôvodný, čiastočne nevyhovujúci	nevyhovujúci, malý
	reprodukčné biotopy	biotopy v optimálnej veľkosti a kvalite s pravidelnou úspešnou reprodukciou, pôvodné, málo porušené	nedostatok vhodných biotopov, malá lokalita s obmedzenými podmienkami pre reprodukciu druhu, časté vysychanie,	reprodukčné biotopy nepôvodné, chýbajú alebo sú úplne nevyhovujúce, pravidelné vysychanie
ohrozenia	biotopy adultov a subadultov	neporušené lokality, alebo len mierne zásahy neovplyvňujúce existenciu druhu	časté narušenia, intenzívna poľnohospodárska, lesnícka, vodohospodárska činnosť, rekreačný tlak, nedostatok prirodzenej potravy, úkrytov	degradované, nevhodné, poľnohospodársky, chemicky poškodená krajina
	reprodukčné lokality	lokality bez negatívnych vplyvov, s vyhovujúcim vodným režimom, v dostatočnej vzdialenosti od poľnohospodársky využívaných krajín	negatívne vplyvy, pravidelné vysychanie, reguláciou hladiny, chemické znečistenie, zazemnenie, intenzívna poľnohospodárska, lesnícka a iná antropogénna činnosť, prekážky v reprodukčnej migrácii	veľmi poškodené, znečistené, degradované znemožnený prístup na reprodukčnú lokalitu
	iné ohrozenia	chladná, vlhká klíma	klíma s teplotnými a vlhkosťnými výkyvmi	teplá suchá klíma, otepľovanie

Kritérium	Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
-----------	-------	------------	----------------------------------

P	veľkosť, hustota, dynamika	3	3	9
	veľkosť, trend a kontinuita areálu	2	3	9
	prepojenosť / izolácia	3	3	6
B	biotop adultov a subadultov	3	2	6
	reprodukčné biotopy	3	3	9
O	ohrozenie adultov	3	2	6
	ohrozenie reprodukcie	3	3	9
	iné ohrozenia	3	1	3
Dosiahnutá hodnota spolu:				57
Maximálna možná hodnota (\sum váh \times 3):				60

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %

3. Manažmentové opatrenia potrebné pre zachovanie priaznivého stavu druhu

Zachovať rozlohu a kvalitu reprodukčných lokalít. Záchranu druhu treba sústrediť najmä na zachovanie pôvodných biotopov a obmedzenie negatívnych antropogénnych vplyvov (najmä chemické znečistenie a odvodňovanie krajiny a zachovanie lužných lesov). Náhradné lokality by sa mali čo najviac podobáť na lokality pôvodné. Prenášanie je skoro zbytočné, ak nie sú vytvorené špecifické nároky na biotop. Potrebná je právna ochrana lokalít.

4. Monitoring: Pozorovanie a sčítavanie jedincov počas reprodukcie, počítanie znášok, odchyt a určovanie larválnych štádií. Registrácia, sčítavanie hlasových prejavov, pozorovania, odchyt, sčítanie počas terestrickej fázy života, dokumentácia.

Spracoval:

Ján Kautman

Oponoval:

Peter Mikulíček

Názov druhu: skokan šťihly (*Rana dalmatina*)

1. Základná charakteristika druhu

Systematické zaradenie druhu: Trieda: Amphibia

Rad: Ecaudata

Čeľaď: Ranidae

Monotypický druh.

Rozšírenie druhu:

- **celkový areál:** Od Atlantického oceánu po Čierne more, od Baltu (južné Švédsko) po stredomorskú oblasť. Vyskytuje sa do 1000 m n. m., zriedkavo však prekračuje nadmorskú výšku 600 m n. m..

- **rozšírenie na Slovensku:** Nížiny, pahorkatiny a teplejšie listnaté pohoria najmä južnej časti Slovenska. Na východe zasahuje jeho vzácny výskyt až na severnú hranicu štátu. Cez kotliny, pozdĺž väčších riek sa rozširuje aj do centrálnej oblasti Slovenska.

Hlavné biotopy výskytu: Dobré prispôsobivý, nenáročný, terestricky žijúci druh, vyskytuje sa v teplých lesoch a lesostepných biotopoch. Rozmnožuje sa v stojatých vodách, rôzneho charakteru i veľkosti. Hojný je napríklad v stepných oblastiach Slovenského krasu.

Status ohrozenosti druhu: VU

Zaradenie do národnej a medzinárodnej legislatívy: 6a (24/2003 Z.z.), Be2, HD4

2. Definovanie stavu

	PRIAZNIVÝ STAV	NEPRIAZNIVÝ STAV
--	----------------	------------------

Kritériá hodnotenia		A dobrý	B priemerný	C nepriaznivý
p o p u l á c i a	veľkosť, hustota, dynamika populácie	pravidelný výskyt na celej lokalite zaznamenávaný pri každej návšteve lokality v počte bežnom pre rozlohu lokality, dostatočný počet páriacich sa jedincov, pravidelné akustické prejavy, úspešná pravidelná reprodukcia	výskyt v menších počtoch, druh je zaznamenávaný nepravidelne, výkyvy početnosti, akustické prejavy ojedinelé až vzácné, reprodukcia a larvy zriedkavé	neprítomný, náhodný výskyt, veľmi vzácny výskyt, dlhodobý, výrazne sa znižujúca početnosť
	veľkosť, trend a kontinuita areálu	veľký, stabilný vo vnútri, alebo zväčšujúci sa areál na okraji celkového rozšírenia	nestabilný, pomaly sa zmenšujúci areál, okrajový pulzujúci areál na okraji geografického rozšírenia	malý, výrazne sa zmenšujúci zanikajúci areál
	prepojenosť / izolácia populácie	populácia v blízkosti ďalších populácií, vzájomná migrácia jedincov jednoduchá	populácia na okraji výskytu, čiastočná izolácia (prekážka, väčšia vzdialenosť) od ostatných populácií, vzájomná migrácia obmedzená	populácia izolovaná, žiadna migrácia
b i o t o p	biotop adultov a subadultov	dobrý stav optimálna veľkosť, pôvodný, alebo pôvodnému stavu podobný, nepôvodný – vhodný	suboptimálna veľkosť, nepôvodný, čiastočne nevyhovujúci	nevyhovujúci, malý
	reprodukčné biotopy	biotopy v optimálnej veľkosti a kvalite s pravidelne úspešnou reprodukciou, pôvodné, málo porušené	nedostatok vhodných biotopov, malá lokalita s obmedzenými podmienkami pre reprodukciu druhu, časté vysychanie	reprodukčné biotopy nepôvodné, chýbajú alebo sú úplne nevyhovujúce, pravidelné vysychanie
o h r o z e n i a	biotopy adultov a subadultov	neporušené lokality, alebo len mierne zásahy neovplyvňujúce existenciu druhu	časté narušenia, intenzívna poľnohospodárska, lesnícka, vodohospodárska činnosť, rekreačný tlak, nedostatok prirodzenej potravy, úkrytov	degradované, nevhodné, poľnohospodársky, chemicky poškodená krajina
	reprodukčné lokality	lokality bez negatívnych vplyvov, s vyhovujúcim vodným režimom, v dostatočnej vzdialenosti od poľnohospodársky využívaných krajín	negatívne vplyvy, pravidelné vysychanie, reguláciou hladiny, chemické znečistenie, zazemnenie, intenzívna poľnohosp., lesnícka a iná antropogénna činnosť, prekážky v reprodukčnej migrácii	veľmi poškodené, znečistené, degradované znemožnený prístup na reprodukčnú lokalitu
	iné ohrozenia	reprodukčná lokalita vzdialená od cestných komunikácií.	reprodukčná lokalita v blízkosti málo frekventovanej, cestnej komunikácie	reprodukčná lokalita v blízkosti frekventovanej cestnej komunikácie

Kritérium		Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	veľkosť, hustota, dynamika	3	3	9
	veľkosť, trend a kontinuita areálu	2	3	6

	prepojenosť / izolácia	3	3	9
B	biotop adultov a subadultov	3	2	6
	reprodukčné biotopy	3	2	6
O	ohrozenie adultov	3	1	3
	ohrozenie reprodukcie	3	2	6
	iné ohrozenia	3	2	6
Dosiahnutá hodnota spolu:				51
Maximálna možná hodnota (Σ váh \times 3):				54

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %

3. Manažmentové opatrenia potrebné pre zachovanie priaznivého stavu druhu

Zachovať rozlohu a kvalitu reprodukčných lokalít. Záchranu druhu treba sústrediť najmä na zachovanie pôvodných biotopov a obmedzenie negatívnych antropogénnych vplyvov (najmä chemické znečistenie a odvodňovanie krajiny a necitlivé hospodárenie v lesoch). Na niektorých lokalitách je potrebné vybudovať cestné zábrany a cestné podchody, aby sa obmedzil vysoký úhyn na cestných komunikáciách počas reprodukčného ťahu.

4. Monitoring: Pozorovanie a sčítavanie jedincov počas reprodukcie, počítanie znášok, odchyt a určovanie larválnych štádií. Registrácia, sčítavanie hlasových prejavov, pozorovania, odchyt, sčítanie počas terestrickej fázy života, dokumentácia.

Spracoval:

Ján Kautman

Oponoval:

Peter Mikuliček

Názov druhu: skokan zelený (*Rana esculenta*)

1. Základná charakteristika druhu

Systematické zaradenie druhu: Trieda: Amphibia

Rad: Ecaudata

Čeľaď: Ranidae

Medzidruhový, hybridogeneticky veľmi variabilný kríženec (*R. lessonae* x *R. ridibunda*), častá triploidita.

Rozšírenie druhu:

- **celkový areál:** Európa – od Francúzska po západné Rusko (Volga), od južnej Škandinávie po Bulharsko a Chorvátsko. Chýba v stredozemnej oblasti, východnej Škandinávii a na Britských ostrovoch.

- **rozšírenie na Slovensku:** Od nížin do stredných polôh (700 m n. m.), kde prakticky kopíruje výskyt svojich rodičovských druhov. Pričom v nížinách je miestami hojný a na lokalitách so syntopickým výskytom s *R. lessonae* a *R. ridibunda* je spravidla dominantným „druhom“. Samostatný výskyt bez aspoň jedného z rodičovských druhov je zriedkavý.

Hlavné biotopy výskytu: Obýva rôzne biotopy, pričom preferuje teplejšie lokality s dostatočne prehrievanou vodou ako sú rybníky, jazierka, mŕtve ramená, štrkoviská, záhradné jazierka. Taktiež sa vyskytuje na brehoch pomalých nížinných riek.

Status ohrozenosti druhu: LR:nt

Zaradenie do národnej a medzinárodnej legislatívy: 6b (24 / 2003 Z.z), Be3, HD5

2. Definovanie stavu

Kritériá hodnotenia	PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
	A	B	C

		dobry	priemerny	nepriaznivý
p o p u l á c i a	veľkosť, hustota, dynamika populácie	pravidelný výskyt na celej lokalite v počte bežnom pre rozlohu lokality, dostatočný počet páriacich sa jedincov, pravidelné akustické prejavy, úspešná pravidelná reprodukcia	výskyt v menších počtoch, druh je zaznamenávaný nepravidelne. výkyvy početnosti, akustické prejavy ojedinelé až vzácne, reprodukcia a larvy zriedkavé	neprítomný, náhodný výskyt, veľmi vzácny výskyt, dlhodobý, výrazne sa znižujúca početnosť
	štruktúra populácie	všetky vekové skupiny pravidelne zaznamenávané	zaznamenávané len dospelé jedince, juvenilné a larválne štádiá zriedkavé, častá absencia	len ojedinelé výskyty spravidla dospelých jedincov
	veľkosť, trend a kontinuita areálu	veľký, stabilný vo vnútri, alebo zväčšujúci sa areál na okraji celkového rozšírenia.	nestabilný, pomaly sa zmenšujúci areál, malý izolovaný areál, okrajový pulzujúci areál na okraji geografického rozšírenia	výrazne sa zmenšujúci degradovaný, zanikajúci, neexistujúci areál
	prepojenosť / izolácia populácie	populácia v blízkosti ďalších populácií, vzájomná migrácia jedincov jednoduchá	populácia na okraji výskytu, čiastočná izolácia (prekážka, väčšia vzdialenosť) od ostatných populácií, vzájomná migrácia obmedzená	populácia izolovaná, žiadna migrácia
b i o t o p	biotop adultov a subadultov, reprodukčné biotopy	dobry stav optimálna veľkosť, pôvodný, alebo pôvodnému stavu podobný, nepôvodný – vhodný	suboptimálna veľkosť, nepôvodný, čiastočne nevyhovujúci	nevyhovujúci, malý,
o h r o z e n i a	reprodukčné lokality	lokality bez negatívnych vplyvov, s vyhovujúcim vodným režimom, v dostatočnej vzdialenosti od poľnohospodársky využívaných krajín	negatívne vplyvy, pravidelné vysychanie, reguláciou hladiny, chemické znečistenie, zazemnenie, intenzívna poľnohospodárska, vodohospodárska, rybníarska, lesnícka a rekreačný tlak	veľmi poškodené, znečistené, degradované, množstvo negatívnych faktorov a vplyvov obmedzuje až znemožňuje výskyt druhu
	iné ohrozenia	syntopická populácia aspoň jedného rodičovského druhu	rodičovský druh sa syntopicky vyskytuje len ojedinele	neprítomnosť rodičovského druhu

	Kritérium	Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	veľkosť, hustota, dynamika	3	3	9
	štruktúra	3	2	6
	veľkosť, trend a kontinuita areálu	2	1	2
	prepojenosť / izolácia	2	3	6
B	adultov a subadultov, reprodukčný	3	3	9
O	ohrozenie adultov, reprodukcie	3	2	6
	iné ohrozenia	2	1	2
Dosiahnutá hodnota spolu:				40
Maximálna možná hodnota ($\sum \text{váh} \times 3$):				45

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %

3. Manažmentové opatrenia potrebné pre zachovanie priaznivého stavu druhu

Hlavným opatrením na udržanie súčasného stavu je zastaviť odvodňovanie lokalít, zachrániť vodné plochy pred vysychaním, eutrofizáciou intenzívnym rybníkárstvom a najmä chemizáciou vyplývajúcou z poľnohospodárskej činnosti. Prenášanie a reintrodukcia je vzhľadom na súčasné poznatky o komplikovaných taxonomických vzťahoch v rámci zelených skokanov nežiadúca.

4. Monitoring: Pozorovanie, odchyt a sčítavanie jedincov počas aktívnej fázy života. Registrácia hlasových prejavov, odoberanie vzoriek, laboratórne spracovanie, dokumentácia.

Spracoval:

Ján Kautman

Oponoval:

Peter Mikulíček

Názov druhu: večernica pískavá (*Pipistrellus pygmaeus*)

1. Základná charakteristika druhu

Systematické zaradenie druhu: Kmeň: Chordata (chordáty)

Trieda: Mammalia (cicavce)

Čeľaď: Vespertilionidae (netopierovité)

Rod: *Pipistrellus* (večernica)

2. Rozšírenie druhu:

- **celkový areál:** Palearktická oblasť, väčšina Európy a niektoré časti juhozápadnej Ázie a severná Afrika.

- **rozšírenie na Slovensku:** Druh rozšírený na celom území. V zachovalých lesných biotopoch s prítomnosťou mokradí

Hlavné biotopy výskytu: lesné mokradné biotopy

Status ohrozenosti druhu: LR:lc

Zaradenie do národnej a medzinárodnej legislatívy: 4b, 6a (24/2003 Z.z.), HD4, Be2, Bo2

Definovanie stavu:

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A	B	C
		dobrý	priemerný	nepriaznivý
p o p u l á c i a	Status	Pravidelne (každoročne) dokladované rozmnožovanie druhu	Pravidelné (každoročné) nálezy jedincov, bez zistenia rozmnožovania	Ojedinelé nálezy jedincov (raz za 2 roky), bez zistenia rozmnožovania
	Početnosť na zimoviskách	Narastajúca alebo stabilná početnosť v rámci 6-tich rokov	Kolíšajúca početnosť v rámci 6-tich rokov	Klesajúca početnosť počas 6-tich rokov
biot op	Reprodukčný biotop	Viacero vhodných úkrytov	Obmedzený počet úkrytov	Absencia vhodných úkrytov v dôsledku intenzívneho hospodárenia
	Lovný biotop	Krajina s pestrými habitatmi	Neznáme	Neznáme
	Zimovisko	Neznáme	Neznáme	Neznáme
ohro zeni a	Letných úkrytov	Žiadne negatívne zásahy do letných úkrytov,	Neznáme	Intenzívna hospodárska činnosť v lesných biotopoch, absencia dutinových stromov
	Lovných biotopov	Žiadne	Neznáme	Strata mokradných biotopov

	Zimovísk	Žiadne	Neznáme	Neznáme
--	----------	--------	---------	---------

Kritérium		Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	Status	3	3	9
	Početnosť na zimoviskách	3	3	9
B	Reprodukčný biotop	3	2	6
	Lovný biotop	3	1	3
	Zimovisko	3	3	9
O	Letných úkrytov	3	2	6
	Lovných biotopov	3	1	3
	Zimovísk	2	3	6
Dosiahnutá hodnota spolu:				51
Maximálna možná hodnota ($\sum \text{váh} \times 3$):				54

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %

3. Manažmentové opatrenia potrebné pre zachovanie priaznivého stavu druhu

- ochrana a zabezpečenie známych kolónií
- zachovanie mokradí a priliehajúcich lesných biotopov s dostatkom úkrytových možností v dutinách stromov
- prísna ochrana zimovísk s vysokým počtom zimujúcich netopierov
- ochrana zimovísk s pravidelným výskytom väčšieho počtu exemplárov
- ochrana jedincov na lokalitách poskytujúcich každoročný úkryt v čase jesenných invázií

Spracovali:

Tomeček

Oponoval:

Názov druhu: raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*)

1. Základná charakteristika druhu

Systematické zaradenie druhu: Kmeň: Chordata (chordáty)

Trieda: Mammalia (cicavce)

Čeľaď: Vespertilionidae (netopierovité)

Rod: *Nyctalus* (raniak)

2. Rozšírenie druhu:

- **celkový areál:** Väčšina Európy a Ázie. Údaje tiež z Číny a Afriky

- **rozšírenie na Slovensku:** Široko rozšírený druh v lesnom aj v urbánnom prostredí na celom území krajiny. Pravdepodobne sa vyhyba najvyšším polohám. Územie Slovenska nepatrí do hlavného areálu rozmnožovania druhu (rozmnožovanie dokázané zatiaľ iba z jednej lokality a pravdepodobne možné iba v izolovaných populáciách na juhu Slovenska).

Hlavné biotopy výskytu: Druh loví nad lesnou aj otvorenou krajinou a vodnými plochami. Celoročne využíva stromové dutiny, ktoré slúžia aj ako zimné úkryty (tiež aj skalné pukliny). Najmä migrujúci jedinci (na jar a v jeseni) využívajú panelové budovy ako úkryty počas párenia a na zimovanie. Typický lesný druh, ktorý v súčasnosti synurbanizuje („sídľiskový netopier“).

Status ohrozenosti druhu: LR:lc

Zaradenie do národnej a medzinárodnej legislatívy: 4b, 6a (24/2003 Z.z.), HD4, Be2, Bo2

Definovanie stavu:

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A	B	C
		dobrý	priemerný	nepriaznivý
p o p u l á c i a	Status	Pravidelne (každoročne) dokladované nálezy stromových kolónií	Pravidelne (každoročne) dokladovaný výskyt druhu	Sporadicky dokladovaný výskyt druhu raz za 2 roky
bi o t o p	Letný úkryt	Dostatok starých dutých stromov	Neznáme	Neznáme
	Lovný biotop	Bohato štruktúrovaná krajina, lúky, vodné plochy, lesné porasty	Neznáme	Neznáme
ohr ozen ia	Letných úkrytov	Žiadne zásahy do úkrytov	Neznáme	Výrub stromov s dutinami
	Lovných biotopov	Neznáme	Neznáme	Neznáme
	Zimovísk	Žiadne zásahy do úkrytov, resp. kontrolované rekonštrukcie panelových budov so zachovaním pôvodných alebo tvorbou náhradných úkrytov	Kontrolované rekonštrukcie panelových budov s kolóniami, bez zachovania úkrytov	Výrub stromov s dutinami. Nekontrolované rekonštrukcie panelových budov s kolóniami a fyzická likvidácia zimujúcich jedincov v panelových budovách

Kritérium		Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	Status	2	3	6
B	Letný biotop	3	3	9
	Lovný biotop	3	2	6
O	Letných úkrytov	3	3	9
	Lovných biotopov	3	1	3
	Zimovísk	3	1	3
Dosiahnutá hodnota spolu:				36
Maximálna možná hodnota ($\sum \text{váh} \times 3$):				39

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %

3. Manažmentové opatrenia potrebné pre zachovanie priaznivého stavu druhu

4. ponechávanie stromov s dutinami v lesných porastoch
5. v prípade nálezu kolónie zabezpečiť ochranu okolitého porastu
6. kontrolované rekonštrukcie panelových budov so zachovaním pôvodných alebo tvorbou náhradných úkrytov

Spracovali:

Peter Kaňuch, Martin Ceľuch, Blanka Lehotská,
Štefan Matis & Štefan Danko

Oponoval:

Marcel Uhrin

3.1.2. Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody v území

Bez hodnotenia.

3.2. Socioekonomické hodnotenie vybraných aktivít

3.2.1. Zmena hydrologických pomerov

Narušenie vodného režimu na lokalite v minulosti považujeme za **najvýznamnejší** negatívny antropický faktor pôsobiaci v PR Vanišovec.

Po vykonaní revitalizačných opatrení v rokoch 2001 – 2004 sa hydrologické pomery výrazne zlepšili. Ako dôsledok obnovy vodného režimu prebiehajú určité zmeny rastlinných spoločenstiev v zmysle spätného posunu (návratu) k iniciálnym úspešným štádiám v rámci klasickej hydrosérie, prebiehajúcej i v prirodzených podmienkach na rašeliniskách tohoto typu. V najhlbšej centrálnej časti došlo k čiastočnému odumretiu drevinnej vegetácie a to najmä brezy (*Betula pendula*) a borovice (*Pinus silvestris*), v menšom rozsahu jelše (*Alnus glutinosa*), ktorá pomerne dobre znáša i trvalejšie zvýšenie hladiny povrchovej vody, na ktoré sa adaptuje tvorbou adventívnych koreňov. Z hľadiska ochrany prírody tým dochádza k znovuvytváraniu (resp. rozširovaniu súčasných plôch) významných mokraďových biotopov nelesného charakteru, vrátane otvorenej vodnej hladiny, k presvetleniu v súčasnosti silno zapojených drevinných porastov a tiež k posilneniu rastu vzácnych svetlomilných spoločenstiev s dominanciou rašeliníkov. Tieto zmeny možno hodnotiť pozitívne i z hľadiska poľovného hospodárstva - zlepšili sa podmienky najmä pre pernatú zver (kačice) a diviaky.

3.2.2. Lesné hospodárstvo

Negatívny vplyv lesného hospodárstva sa na území prírodnej rezervácie zatiaľ výraznejšie neprejavil. Potenciálne negatívny vplyv lesného hospodárstva treba vidieť v tom, že v prípade obnovnej ťažby v najhodnotnejších starých porastoch by došlo k vážnemu poškodeniu týchto hodnotných ekosystémov. Narastajúcou hrozbou je tiež stále rozširujúca sa prax „vykrádania porastov“, kedy sú z porastu prednostne ťažené najkvalitnejšie jedince (najmä duba), ktoré majú nenahraditeľný význam i z hľadiska ochrany prírody (autochtónny genofond lesných drevín, ekologické niky pre viaceré druhy fytofágov, xylobiontov a dutinových hniezdičov).

Popri mokraďových nelesných biotopoch najcennejšiu časť územia predstavujú z pohľadu lesného hospodárstva zanedbané, resp. prestarnuté porasty s prirodzeným drevinným zložením -

brezové dúbavy a brezové jelšiny. Tieto porasty je potrebné ponechať aj naďalej bez zásahu a sledovať ich ďalší prirodzený vývoj. V ostatných porastoch s vysokým zastúpením borovice lesnej (*Pinus sylvestris*) je potrebné túto postupne odstraňovať z porastov. V týchto porastoch zamerať hospodárske opatrenia na postupnú obnovu ich prirodzeného drevinového zloženia s vyšším zastúpením autochtónnych listnáčov.

V okolitých porastoch, na menších plochách aj priamo v území, bola v minulosti vykonávaná obnova porastov – holorubná ťažba s následnou celoplošnou prípravou pôdy. Tento spôsob ťažby predstavuje výrazný negatívny zásah do lesných biotopov a do biotopov väčšiny lesných druhov, vrátane druhov európskeho významu, pre ktoré bola táto PR navrhovaná.

Periodicky (v rokoch „premnoženia“ chrústov) LZ Šaštín požaduje leteckú aplikáciu pesticídov proti imágam chrústov. Z hľadiska zachovania priaznivého stavu druhov európskeho významu, pre ktoré bola táto PR navrhovaná (Coleoptera, Chiroptera), akákoľvek prípadná aplikácia pesticídov (najmä insekticídov) je nežiadúca.

Lesné hospodárstvo predstavuje preto potenciálne **najviac** rizikový faktor z hľadiska zachovania, resp. dosiahnutia priaznivého stavu územia.

3.2.3. Ťažba nerastných surovín

V roku 2001 bol firmou Enving s.r.o. spracovaný zámer podľa zákona NR SR č. 127/1994 z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení zákona č. 394/2000 z.z. „*Ťažba piesku v existujúcom dobývacom priestore a návrh rozšírenia dobývacieho priestoru v chránenom ložiskovom území*“, a nasledovne bola v roku 2003 spracovaná správa o hodnotení „*Ťažba piesku v určenom dobývacom priestore a návrh rozšírenia dobývacieho priestoru v chránenom ložiskovom území*“ /navrhovateľ KERKO a.s. Košice/, ku ktorej ŠOP SR SCHKO Záhorie vypracovala svoje stanovisko v januári 2004. Záverečné stanovisko MŽP SR nám nebolo zaslané.

Predmetná činnosť bola posudzovaná v 3 variantoch. Varianty 1 a 2, pri ktorých sa uvažuje s rozšírením dobývacieho priestoru a následne aj s ťažbou piesku aj v časti územia PR Vanišovec, neboli v Správe o hodnotení odporúčané z dôvodu ich negatívneho dopadu na životné prostredie. Návrh rozšírenia dobývacieho priestoru podľa Variantov 1 a 2 zasahuje priamo do územia PR a v prípade realizácie ťažby by došlo k závažnému narušeniu až k úplnej likvidácii predmetu ochrany v tomto území (populácie druhov európskeho významu, biotop národného významu *Ls6.1 Kyslomilné borovicové a dubovo-borovicové lesy*, ako aj jedinečný dunový reliéf). Na celej ploche navrhovanej ťažby piesku podľa Variantov 1 a 2 v mieste prekryvu existujúceho DP s PR Vanišovec (duna) sa nachádza lesný biotop národného významu *Ls6.1 Kyslomilné borovicové a dubovo-borovicové lesy*, ktorého spoločenská hodnota podľa prílohy č. 1 Vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 predstavuje sumu 700.- Sk/m². Podľa § 38 uvedenej vyhlášky, ods. 3, pís. b) sa spoločenská hodnota v prípade zničenia chráneného biotopu zvýši až o 100%, ak je biotopom chránených druhov rastlín alebo živočíchov.

Ako najvhodnejší bol odporúčaný Variant 3 (v ňom je ťažba piesku lokalizovaná mimo územia PR), ktorý možno považovať za prijateľný kompromis medzi záujmami ťažobného priemyslu a ochrany prírody v tomto území. Z hľadiska zachovania a ochrany prírodných hodnôt v území PR je možné v zásade akceptovať ťažbu piesku v súlade s Variantom 3, a to za predpokladu úpravy hranice územia navrhovanej ťažby v mieste prekryvu existujúceho DP s PR Vanišovec (vynechať z ťažby dunu v priestore častí JPRL 492c, 492 d, 497 b, 497c).

Z hľadiska posilnenia horizontálnych väzieb na okolité ekosystémy je potrebné uskutočniť po ťažbe dôslednú rekultiváciu vyťažených plôch v blízkosti PR v súlade s princípom štátnej environmentálnej politiky „znečisťovateľ platí“, tzn. na náklady užívateľa pozemku (KERKO a.s.

Košice). Pre prípadnú ťažbu piesku orgán štátnej správy ochrany prírody (KÚŽP v Bratislave) určil vo svojom stanovisku nasledovné podmienky (tieto, a ďalšie podmienky boli uvedené aj v stanovisku ŠOP SR Správy CHKO Záhorie č. CHKO/ZA/467/2004 zo dňa 16.6.2004 ako aj v jej ostatných stanoviskách k problematike ťažby piesku v DP Šaštín):

- okraje vyťaženej plochy upraviť tak, aby tieto prechody boli plynulé a pôsobili prirodzene,
- reliéf vyťaženej plochy upraviť tak, aby sa aspoň čiastočne simuloval pôvodný zvlhnený reliéf,
- ponechať minimálne 20 % plochy po ťažbe prirodzenej sukcesii,
- na celej ostatnej ploche zalesniť zmesou stanovištne vhodných drevín miestnej proveniencie (vylúčiť výsadbu monokultúr borovice lesnej),
- riešiť asanáciu (revitalizáciu) odvodňovacieho kanála v severnej časti územia DP, za účelom eliminácie sústredeného povrchového odtoku z územia počas ťažby a po ťažbe,
- ako kompenzačné opatrenie za záber (poškodenie, resp. zničenie) biotopov národného významu v dôsledku ťažby, okrem dôsledného dodržania hore uvedených podmienok realizovať vhodné revitalizačné opatrenia

Návrh zmeny dobývacieho priestoru bol prerokovaný s dotknutými orgánmi dňa 27.11.2003 v Šaštíne. V zápisnici z tohoto rokovania bolo dohodnuté rozšírenie dobývacieho priestoru mimo územia PR, ktorému zodpovedá Variant 3 uvádzaný v Správe o hodnotení (JPRL 495 I., 495 II., 494, 493a, 493b, 493c, nelesná plocha 407).

Za účasti zástupcov Obvodného banského úradu, ťažobnej firmy LB Minerals, Ministerstva hospodárstva a pracovníka Správy CHKO Záhorie, bolo zvolané konanie dňa 17.3.2011 na KÚ ŽP v Bratislave vo veci riešenia stretov záujmov v časti DP Šaštín, ktorý sa prekrýval s navrhovanou PR Vanišovec. Výsledkom riešenia stretov záujmov medzi ťažobnou organizáciou a záujmami ŠOP SR bola dohodnutá nová kompromisná hranica PR Vanišovec. Daná hranica bola následne vyznačená i v teréne za účasti zástupcu ťažobnej organizácie LB Minerals a zástupcov Správy CHKO Záhorie. Konečná výmera PR Vanišovec je 196,84 ha.

3.2.4. Rekreačia a šport

Celkový dopad cestovného ruchu a rekreačno-športových aktivít na územie možno hodnotiť ako **mierny až zanedbateľný**. Mokrad'ová časť územia vzhľadom na svoju sťaženú prístupnosť nie je prakticky vôbec navštevovaná.

3.2.5. Poľovníctvo a rybárstvo

Celkový dopad poľovníctva na cieľové druhy živočíchov európskeho významu, pre ktoré bola táto PR navrhovaná, možno hodnotiť ako **nepodstatný**. Dopad poľovníctva na ostatné chránené druhy živočíchov, ktoré sú súčasne lovnou zverou, možno hodnotiť ako menej významný, nepresahujúci priemerný stav v tejto časti regiónu Záhoria.

Existujúce vodné plochy nie sú vhodné pre rybárske využitie.

3.3. Členenie územia na ekologicko-funkčné priestory a zóny

3.3.1. Ekologicko - funkčné priestory

V PR boli vyčlenené 4 ekologicko-funkčné priestory (EFP):

- EFP - 1: Trvalo zaplavené močiarné nelesné spoločenstvá: zaberá centrálnu časť medzidunovej depresie, ktorá je trvalo počas celého roka zaplavená vodou. Ide o biotop európskeho významu *Vo3 Prirodzené dystrofné stojaté vody*. Biotop možno zaradiť do zväzu *Sphagno-Utricularion*, ktorý združuje spoločenstvá slatín s nízkym obsahom uhličitanov a prechodných rašelinísk.
- EFP - 2: Periodicky podmáčané nelesné a lesné spoločenstvá: daný EFP je charakterizovaný hranicou nelesných biotopov (*Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská*, *Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradi (Phragmitum)*) a lesných biotopov (*Ls3.6 Vlhko- a kyslomilné brezovo-dubové lesy*, *Ls7.4 Slatinné jelšové lesy*, *Ls7.1 Rašelinové brezové lesíky*) viazanými na medzidunové depresie s vysokou hladinou podzemnej vody.
- EFP - 3: Suché borovicové lesy na dunovom reliéfe: zaberá biotop národného významu *Ls6.1 Kyslomilné borovicové a dubovo-borovicové lesy*, ktorý sa vyvinul na terénne vyvýšených pieskových dunách.
- EFP - 4: Teplomilné ponticko-panónske dubové lesy: Predmetný EFP je lokalizovaný v juho-západnej časti PR Vanišovec. Zaberá biotop *Ls3.2 Teplomilné ponticko-panónske dubové lesy na spraši a piesku* a izolovanú lokálnu terénnu zníženinu (biotop *Ls3.6 Vlhko- a kyslomilné brezovo-dubové lesy* – *polygón biotopu č. 89*) v strednej časti EFP 4.

Ekologicko-funkčné priestory v PR Vanišovec

Kód EFP	Názov EFP	Biotopy v EFP	Čísla polygónov biotopov	Plocha (ha)
EFP 1	Trvalo zaplavené močiarné nelesné spoločenstvá	Vo3 Prirodzené dystrofné stojaté vody	Polygón č: 57	2,71
EFP 2	Periodicky podmáčané nelesné a lesné spoločenstvá	Ls7.4 Slatinné jelšové lesy Ls3.6 Vlhko- a kyslomilné brezovo-dubové lesy Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská Ls7.1 Rašelinové brezové lesíky Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradi (<i>Phragmitum</i>)	Polygóny č: 3, 4, 13, 15, 16, 19 – 22, 25 – 33, 36, 37, 39 – 42, 44 – 52, 55 – 60, 64 - 73	49,92
EFP 3	Suché borovicové lesy na dunovom reliéfe	Ls6.1 Kyslomilné borovicové a dubovo-borovicové lesy	Polygóny č: 1, 2, 5 - 12, 14, 17, 18, 23, 24, 34, 35, 38, 43, 53, 54, 61, 62, 63, 74 - 77	46,87
EFP 4	Teplomilné ponticko-panónske dubové lesy	Ls3.2 Teplomilné ponticko-panónske dubové lesy na spraši a piesku Ls3.6 Vlhko- a kyslomilné brezovo-dubové lesy	Polygóny č: 78 - 82, 84 - 94	97,34

3.3.2. Zóny

V PR boli vyčlenené 2 zóny:

Zóna A: s navrhovaným 5. stupňom územnej ochrany

- hranica zóny A je totožná s hranicou EFP 1
- výmera zóny A: 2,71 ha

Zóna B: s navrhovaným 4. stupňom územnej ochrany

- zóna B sa skladá z EFP 2, EFP 3 a EFP 4
- výmera zóny B: 194,13 ha

Zoznam parciel v jednotlivých zónach:

Zóna	parcela	Časť v rámci chráneného územia	Výmera	Vlastnícke pomery
A	2083/1 – časť	časť	0,86	vid'. príloha č. 5.3.2 – register E
	2083/38 – časť	časť	0,17	Lesy SR, š. p.
	2084 – časť	časť	0,04	Lesy SR, š. p.
	2085/3 – časť	časť	1,64	Lesy SR, š. p.
B	2083/1 - časť	časť	78,92	vid'. príloha č. 5.3.2 – register E
	2083/23 - časť		0,06	vid'. príloha č. 5.3.3 – register E
	2083/24 - časť		0,05	vid'. príloha č. 5.3.3 – register E
	2083/38 - časť	časť	1,14	Lesy SR, š. p.
	2084 - časť	časť	0,47	Lesy SR, š. p.
	2085/3 - časť	časť	70,81	Lesy SR, š. p.
	2085/5 - časť		0,13	Lesy SR, š. p.
	2086/2 - časť		0,24	Lesy SR, š. p.
	2086/3		0,04	nevysporiadané
	2086/4		0,38	Lesy SR, š. p.
	2086/5 - časť		0,2	nevysporiadané
	2086/9 - časť		0,28	Lesy SR, š. p.
	2095/1 - časť		41,07	Lesy SR, š. p.
	2095/3 - časť		0,34	Lesy SR, š. p.

Zoznam JPRL v jednotlivých zónach:

Zóna	JPRL
A	nelesná plocha č. 349 a 351
B	457, 458 A, 458 B, 458 C, 458 D, 459, 460 A, 460 B, 460 C, 490 B, 490 C, 491 A -časť, 491 B, 492 A -časť, 492 B, 497 A -časť, 498 A 1, 498 A 2, 498 B, 499 A, 499 B, 500 - časť, 501, 502 A -časť, 503 A, 503 B, 504 A, 504 B, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 570, 571 A, 574 A nelesné plochy č.:330 a 350 - časť

4. Ciele a opatrenia

4.1. Strategické ciele na dosiahnutie priaznivého stavu

1. Chrániť a zachovať, resp. zlepšiť stav biotopov európskeho a národného významu
2. Chrániť, zachovať a obnoviť biodiverzitu vzácnych a ohrozených druhov PR Vanišovec

4.2. Operatívne ciele na dosiahnutie priaznivého stavu

1. EFP - 1 Trvalo zaplavené močiarne nelesné spoločenstvá (Vo3)

Operatívne ciele:

1. Zachovať obnovený vodný režim na lokalite
2. Ponechať ekosystémy ich prirodzenému vývoju - zachovanie alebo obnova samoregulačných funkcií ekosystému a vylúčenie ľudských zásahov do prírodného prostredia.

EFP - 2 Periodicky podmáčané nelesné a lesné spoločenstvá (Ra3, Lk11, Ls3.6, Ls7.1, Ls7.4)

Operatívne ciele:

1. Zachovať obnovený vodný režim na lokalite
2. Pri lesných spoločenstvách upraviť drevinovú skladbu lesných porastov v prospech stanovištne vhodných autochtónnych druhov drevín a vylepšiť štruktúru lesných porastov.
3. Zachovať resp. zlepšiť existenčné podmienky pre populácie chránených druhov živočíchov národného a európskeho významu, pre ktoré bola táto PR navrhovaná

EFP - 3 Suché borovicové lesy na dunovom reliéfe (Ls6.1)

EFP – 4 Teplomilné ponticko-panónske dubové lesy (Ls3.2)

Operatívne ciele:

1. Upraviť drevinovú skladbu lesných porastov v prospech stanovištne vhodných autochtónnych druhov drevín a vylepšiť štruktúru lesných porastov.
2. Zachovať resp. zlepšiť existenčné podmienky pre populácie chránených druhov živočíchov národného a európskeho významu, pre ktoré bola táto PR navrhovaná

4.3. Navrhované opatrenia a regulatívy

Navrhované opatrenia spoločné pre všetky EFP:

1. Vykonávať priebežný monitoring vodného stavu na osadených vodočerných latách

Navrhované opatrenia pre jednotlivé EFP:

EFP - 1 Trvalo zaplavené močiarne nelesné spoločenstvá

1. Biotop zachovať bez zásahu, jeho stav by sa mal zlepšiť dôsledkom obnoveného vodného režimu na lokalite
2. Priebežný monitoring hlavných indikačných druhov biotopov, ktorý by mal zhodnotiť vývoj biotopov po obnovení vodného režimu

EFP - 2 Periodicky podmáčané nelesné a lesné spoločenstvá

1. Porasty s priaznivým stavom biotopu zachovať bez zásahu na obdobie platnosti Programu starostlivosti (10r.), ich stav by sa mal stabilizovať dôsledkom obnoveného vodného režimu na lokalite.
2. Lesohospodárske zásahy vykonávať iba v mladších lesných porastoch a v porastoch so zmenenou drevinovou skladbou. Pôjde najmä o výchovné zásahy, pri ktorých sa z porastov odstraňujú najmä stanovištne nepôvodné borovice lesné.
3. V rámci prejednávania nového LHP by mali byť návrhy hospodárskych opatrení v jednotlivých JPRL zosúladené s modelmi optimálnej starostlivosti o biotopy pre toto územie. V procese vyhlasovania PR Vanišovec treba tieto zásahy podľa nového LHP skontrolovať a detailne dohodnúť spôsob ich realizácie s lesnou prevádzkou.

EFP - 3 Suché borovicové lesy na dunovom reliéfe

EFP – 4 Teplomilné ponticko-panónske dubové lesy

1. Lesohospodárske zásahy vykonávať iba v mladších lesných porastoch a v porastoch so zmenenou drevinovou skladbou. Pôjde najmä o výchovné zásahy, pri ktorých sa z porastov odstraňujú najmä stanovištne nepôvodné borovice lesné. Podporovať prirodzenú obnovu duba. Porasty s priaznivým stavom biotopu zachovať bez zásahu.
2. V rámci prejednávania nového LHP by mali byť návrhy hospodárskych opatrení v jednotlivých JPRL zosúladené s modelmi optimálnej starostlivosti o biotopy pre toto územie. V procese vyhlasovania PR Vanišovec treba tieto zásahy podľa nového LHP skontrolovať a detailne dohodnúť spôsob ich realizácie s lesnou prevádzkou.

Prehľad navrhovaných menežmentových opatrení pre jednotlivé JPRL sa nachádza v prílohe č. 7.13.

5. Spôsob vyhodnocovania programu starostlivosti

Logická matica vyhodnocovania programu starostlivosti:

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Obdobie vyhodnotenia
Strategické ciele:			
1. Chrániť a zachovať, resp. zlepšiť stav biotopov európskeho a národného významu	Stav biotopov	Vyhodnotené výsledky legislatívnych a manažmentových opatrení a priebežného monitoringu hlavných indikačných druhov biotopu. Porovnanie aktuálneho stavu biotopov s posledným mapovaným stavom biotopov.	10 - ročne
2. Chrániť, zachovať a obnoviť biodiverzitu vzácných a ohrozených druhov PR Vanišovec	Stav vzácných a ohrozených druhov	Výsledky priebežného monitoringu vzácných a ohrozených druhov	10 - ročné
Operatívne ciele:			
EFP-1:			
1. Zachovať obnovený vodný režim	Sledovanie stavu vodnej hladiny na vodočerných latách	Výsledky priebežného monitoringu vodného stavu	Priebežne
2. Ponechať ekosystémy ich prirodzenému vývoju	Stav biotopov	Obhliadka lokality, kontrola stanovísk a vyjadrení k tomuto územiu	5 - ročne
EFP-2:			
1. Zachovať obnovený vodný režim	Sledovanie stavu vodnej hladiny na vodočerných latách	Výsledky priebežného monitoringu vodného stavu	Priebežne
2. Upraviť drevinovú skladbu a štruktúru lesných porastov	Stav biotopov	Plnenie predpisov LHP	10 - ročné
3. Zachovať a zlepšiť existenčné podmienky pre vzácné a ohrozené druhy	Stav vzácných a ohrozených druhov	Výsledky priebežného monitoringu vzácných a ohrozených druhov	10 - ročné
EFP-3 a EFP-4:			
1. Upraviť drevinovú skladbu a štruktúru lesných porastov	Stav biotopov	Plnenie predpisov LHP	10 - ročné
2. Zachovať a zlepšiť existenčné podmienky pre vzácné a ohrozené druhy	Stav vzácných a ohrozených druhov	Výsledky priebežného monitoringu vzácných a ohrozených druhov	10 - ročné
Navrhované opatrenia a regulatívy:			
EFP-1:			
1. Zachovať bez zásahu	Stav biotopov	Obhliadka lokality	5- ročné
2. Monitorovanie hlavných indikačných druhov biotopov	Stav indikačných druhov biotopov	Výsledky monitoringu druhov	5 - ročné
EFP-2:			
1. Zachovať bez zásahu na 10r.	Stav biotopov	Obhliadka lokality	5 - ročné
2. Vykonané lesohospodárske zásahy	Stav biotopov	Obhliadka lokality, fotodokumentácia	priebežne, vždy po vykonaní zásahu

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Obdobie vyhodnotenia
3. Zosúladienie LHP s programom starostlivosti	Predpis LHP	Zápis z prejednávania navrhovaných zásahov	jednorázovo, po vyhlásení PR, resp. vždy pri schvaľovaní nového LHP
EEP-3 a EEP-4: 1. Vykonané lesohospodárske zásahy	Stav biotopov	Obhliadka lokality, fotodokumentácia	priebežne, vždy po vykonaní zásahu
2. Zosúladienie LHP s programom starostlivosti	Predpis LHP	Zápis z prejednávania navrhovaných zásahov	jednorázovo, po vyhlásení PR, resp. vždy pri schvaľovaní nového LHP

6. Záverečné údaje

6.1. Použité podklady a zdroje informácií

- Adamková, 1995: Akosť vody v tokoch na Slovensku - povodie Dunaja, SHMÚ, Bratislava.
- Baláž, D., Marhold, K. & Urban, P. (eds.), 2000: Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. Ochr. Prír., Banská Bystrica, 20 (Suppl.): 44 – 77.
- Baňacký, V., Sabol, A., 1973: Geologická mapa Záhorskej nížiny, GÚDŠ, Bratislava.
- Blaškovič, T., 2007: Diverzita vážok (Odonata) vybraných navrhovaných území európskeho významu Borskej nížiny, správa z terénneho výskumu v roku 2007, pre projekt LIFE 05 NAT/SK/000112 WETREST
- Braun-Blanquet, J. 1964. Pflanzensociologie. Grundzüge der Vegetationskunde. (ed.) 3. Springer, Wien, New York, 865 p.
- Čepelák J., 1980: Živočíšne regióny. In: MAZÚR E., LUKNIŠ M., 1980: Atlas Slovenskej socialistickej republiky. SAV, SÚGK Bratislava, 296 s.
- Dostál, J. & Červenka, M., 1991, 1992. Veľký kľúč na určovanie vyšších rastlín I., II. Bratislava : SPN.
- Feráková, V., Maglocký, Š. & Marhold, K., 2001. Červený zoznam papraďorastov a semenných rastlín Slovenska. In Baláž, D., Marhold, K. & Urban, P. (eds.). Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. Ochr. Prír., Banská Bystrica, 20 (Suppl.): 44 – 77.
- Fusán, O., Kodým, O., Matějka, A. & Urbánek, L. 1980. Geológia. In Mazúr, E. (ed.). Atlas SSR. Veda, Bratislava.
- Futák J., 1980: Fytogeografické členenie. In: Mazúr E., Lukniš M., 1980: Atlas Slovenskej socialistickej republiky. Bratislava, 296 s.
- Futák J., 1984. Fytogeografické členenie Slovenska. In Bertová, L. (ed.). Flóra Slovenska IV/I. Bratislava: Veda, 1984. p. 418 – 420.
- Futák, J. 1966: Fytogeografické členenie Slovenska. - In: Futák, J. (ed.): Flóra Slovenska I. VEDA,

Bratislava, p. 539–544.

- Guttová, A., Pišút, I., 2006: Diverzita lišajníkov vybraných navrhovaných území európskeho významu Záhoria - správa z výskumu v roku 2006 v rámci projektu LIFE 05 NAT / SK 00012 – WETREST
- Halada, L., Mederly, P., Kartusek, Majzlan, O., V., Stanová, V., Valachovič, D., Šíbl, J., Smetana, V., Kürthy, A., Ftorková, M., 1994: Regionálny územný systém ekologickej stability okres Senica. 191 pp.
- Hančinský, L., 1972: Lesné typy Slovenska. Príroda, Bratislava, 301 pp.
- Hegedúšová K., Škodová, I., 2006: Botanický inventarizačný výskum - správa z výskumu v roku 2006 na vybraných územiach európskeho významu v rámci projektu LIFE 05 NAT / SK 00012 – WETREST
- Hraško, J. a kol., 1991: Morfogenetický klasifikačný systém pôd ČSFR. VÚPÚ, Bratislava, 106 pp.
- Hraško, J., Linkeš, V. & Šurina, B., 1980: Pôdne typy. In Mazúr, E. (ed.): Atlas SSR. Veda, Bratislava.
- Hrašna, M., Vlčko, J., 1985: Inžinierskogeologická mapa Záhorskej nížiny, GÚDŠ, Bratislava.
- Kautman, J., 2006: Amphibia - správa z výskumu v roku 2006 na vybraných územiach európskeho významu v rámci projektu LIFE 05 NAT / SK 00012 – WETREST
- Kautmanová, I., 2006: Fungi - správa z výskumu v roku 2006 na vybraných územiach európskeho významu v rámci projektu LIFE 05 NAT / SK 00012 – WETREST
- Kautmanová, I., 2007: Mykologický výskum na navrhovaných územiach európskeho významu v CHKO Záhorie v roku 2007 v rámci projektu LIFE 05 NAT / SK 00012 – WETREST
- Klementová, E., Šíbl, J., 2001: Restoration of degraded peatbogs of the Záhorská Nížina Lowland (western Slovakia). Zeszyty naukowe Akademii Rolniczej im. H. Kollataja w Krakowie (Scientific Papers of the Agricultural University of Cracow), 382: 261-267.
- Klika, J., 1958: K fytocenológii slatinných a rašelinných spoločenstiev na Záhorskej nížine. Biologické práce, 4: 1 – 36.
- Konček, M., 1980: Klimatické oblasti. In Mazúr E. (ed.): Atlas SSR. Veda, Bratislava.
- Krippel, E., Ružička, M., 1959: Pôvodnosť lesných stanovišť a spoločenstiev v oblasti pieskov na Záhorskej nížine. Biologické práce 5, 12: 9-33.
- Krippel, E., 1967: Slatinná jelšina (Alnetum glutinosae) na Záhorskej nížine. Geograf. Čas., 19: 93 – 105.
- Krippel, E., 1988: Slatinné rašelinisko Zelenka na Záhorskej nížine. Geografický časopis, 40/3: 174 – 186.
- Kubát, K., Hrouda, L., Chrtek, J. Jun, Kaplan, Z., Kirschner, J. & Štěpánek, J. (eds.): Klíč ke květeně České republiky. Academia, Praha. 928 p.
- Kubinská, A., Mišíková, K., 2006: Machorasty vo vybraných navrhovaných Územiach európskeho významu - Kotlina, Zelenka, Bahno, Jasenácke - správa z výskumu v roku 2006 v rámci projektu LIFE 05 NAT / SK 00012 – WETREST
- Kúdela, M., 2008: Monitoring vážok (Odonata) vybraných navrhovaných území európskeho

- významu Borskej nížiny v roku 2008. Manuskript.
- Lehotská, B., Mikulová, M., 2006: Záverečná správa o výskume chiropterofauny v roku 2006 na vybraných územiach európskeho významu v rámci projektu LIFE 05 NAT / SK 00012 – WETREST
- Lukniš, M. (ed.), 1972: Slovensko II Príroda. Obzor, Bratislava.
- Marhold, K., 1998: Cievnaté rastliny. In: Marhold, K. & Hindák, F. (eds.): Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska. Veda, Bratislava.
- Mazúr, E., 1980: Typologické členenie reliéfu 1:500 000. In: Atlas SSR.
- Mazúr, E., Lukniš, M., 1980: Atlas Slovenskej socialistickej republiky. SAV, SÚGK Bratislava, 296 s.
- Michalko, J., Berta, J. & Magic, D., 1986: Geobotanická mapa ČSSR. SSR, mapová časť. Veda, Bratislava.
- Miklós, L., Hrnčiarová, T., eds., 2002: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd., MŽP SR Bratislava, SAŽP Banská Bystrica
- Môciková a kol., 2001: Ťažba piesku v existujúcom dobývacom priestore a návrh rozšírenia dobývacieho priestoru v chránenom ložiskovom území – Zámer vypracovaný podľa zákona NR SR č. 127/1994 z. z. v znení zákona č. 394/2000 z.z., Enving s.r.o., Bratislava, 45 pp. + prílohy.
- Mucina, L. & Maglocký, Š. (eds.) 1985: A list of vegetation units of Slovakia. Documents phytosociologiques, Camerino, 9: 175 – 220.
- Noga, M., 2006: Drobné zemné cicavce - správa z výskumu v roku 2006 na vybraných územiach európskeho významu v rámci projektu LIFE 05 NAT / SK 00012 – WETREST
- Pekárik, L., 2006: Ichtyofauna vybraných vodných plôch v primárnych a sekundárnych depresiách Záhoria - správa z výskumu v roku 2006 na vybraných územiach európskeho významu v rámci projektu LIFE 05 NAT / SK 00012 – WETREST
- Petrášová, M., 2007: Záverečná správa z výskumu druhového zloženia chiropterocenóz a priaznivého stavu netopierov v SKUEV Bahno, Jasenácke, Kotlina, Mešterova lúka, Orlovské vršky, Rudava, Vanišovec a Zelienka v roku 2007
- Petrovič, Š. a kol., 1968: Klimatické a fenologické podmienky Západoslovenského kraja, Praha
- Polák, P. & Saxa, A., 2005: Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu. Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica. 736 p.
- Raučina, Š., 1968: Prehľad výskytu rašelinísk na západnom Slovensku. Západoslovenské Vydavateľstvo Slavín, Bratislava, 72 p.
- Ripková, S., Zaliberová, M. & Kučera, V., 2005: Nález čiapočky močiarnnej (*Mitrula paludosa*) na Záhorskej nížine a poznámky k jej výskytu na Slovensku. Mykologické listy, Praha, 92: 6 – 9.
- Ružička, M., 1960: Prehľad rastlinných spoločenstiev na Záhorskej nížine. Biológia, Bratislava, 653 – 663.
- Stanová, V. & Grulich, V., 1993: Floristicko-fytogeografická charakteristika alúvia Rudavy. Biológia, Bratislava, 48/4: 407 – 410.
- Stanová, V. & Valachovič, M. (eds.) 2002: Katalóg biotopov Slovenska. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 225p.

- Šácha, D., Šíbl, J., 1999: Príspevok k poznaniu fauny vážok (*Odonata*) Záhoria. *Folia faunistica Slovaca*. Bratislava. 4: 45-53.
- Šácha, D., Šíbl, J., 2000: K ochrane vážok (*Odonata*) Záhoria. *Ochrana prírody*, Banská Bystrica, 18: 133 - 143.
- Šarlayová, M., 1985: Šajdíkove Humence - závod na ťažbu a úpravu surovín - vyhodnotenie hydrogeologického prieskumu vrtu ŠH - 2, overenie možností zabezpečenia zdroja úžitkovej vody, *Vodné zdroje*, Bratislava.
- Šíbl, J., 2001: K rozšíreniu *Leucorrhinia pectoralis* (*Odonata*: *Libellulidae*) na západnom Slovensku. *Entomofauna carpathica*, 13: 3-4.
- Šíbl, J., 2004: Hodnotenie ekologickej stability a biologickej diverzity v poľnohospodárskej krajine v podmienkach Borskej nížiny. Doktorandská dizertačná práca. SPÚ v Nitre. 170 s.
- Šíbl, J., Klementová, E., 2001: The Peatlands of the Záhorská nížina Lowland (western Slovakia) - the Changes in their Water Regime over Last 40 years and the Possibilities for its Restoration. In: *Proceedings from the International Conference „Water is Life - Take Care of It“*, 17.-19. September 2001, Bratislava. Water Research Institute Bratislava, Bratislava. 58 - 62.
- Šmarda, J., 1951: Rostlinná společenstva slovenského Záhoří. Část I. *Acta Musei Moraviae* 36: 38 – 68.
- Šuba, J. a kol., 1984: Hydrogeologická rajonizácia Slovenska. Hydrofond, SHMÚ Bratislava
- Tansley, A. G. & Chip, T. F., 1926: *Aims and Method in the Study of Vegetation*. Whitefriars, London.
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 24/2003 Z. z. Zbierka zákonov 24/2003, čiastka 13, p. 162 – 176.
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 24/2003 Z. z. Zbierka zákonov 24/2003, čiastka 13, p. 162 – 176. v znení neskorších predpisov
- Výnos MŽP SR č. 3/2004 – 5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva Národný zoznam území európskeho významu. *Vestník MŽP SR*, ročník XII, 2004, čiastka 3.
- Výnos MŽP SR č. 3/2004 – 5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva Národný zoznam území európskeho významu. *Vestník MŽP SR*, ročník XII, 2004, čiastka 3.
- Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z., v znení neskorších predpisov
- Zlatník, A., 1976: Přehled skupin typů geobiocénů původně lesních a křovinných v ČSSR. *Zprávy Geografického ústavu ČSAV*. Brno. roč. 13, č. 3 - 4, s. 55 - 60.
- Zlinská, J., 1997: NPR Bahno Zelenka – zoznam druhov cievnatých rastlín zistených v r. 1996 a 1997. Msc. Depon in S-CHKO Záhorie, Malacky, 4 p.

6.2. Doklad o prerokovaní programu starostlivosti s vlastními dotknutých pozemkov

6.3. Vyhodnotenie pripomienok dotknutých orgánov štátnej správy, samosprávy, zainteresovaných subjektov a vlastníkov pozemkov

6.4. Údaje o vyhotovovateľovi a spracovateľovi programu starostlivosti**Vyhotovovateľ a spracovateľ programu starostlivosti:**

Štátna ochrany prírody SR
Regionálne centrum ochrany prírody v Modre
Správa CHKO Záhorie, Vajanského 17, Malacky

7. Zoznam príloh

- 7.1. Súpis parciel
- 7.2. Prehľad foriem vlastníctva podľa druhov pozemkov
- 7.3. Mapa biotopov
- 7.4. Mapa ekologicko-funkčných priestorov a zón
- 7.5. Prehľad lesných pozemkov podľa LHP a kategórie lesov
- 7.6. Mapa chráneného územia
- 7.7. Mapa negatívnych socio-ekonomických faktorov
- 7.8. Zoznamy ekosozologicky významných druhov flóry a fauny
 - 7.8.1. Flóra
 - 7.8.1.A. Machy
 - 7.8.1.B. Huby
 - 7.8.1.C. Lišajníky
 - 7.8.1.D. Paprad'orasty a semenné rastliny
 - 7.8.2. Fauna
 - 7.8.2.A. Bezstavovce
 - 7.8.2.B. Stavovce
 - 7.8.2.B.1. Obojživelníky a plazy
 - 7.8.2.B.2. Vtáky
 - 7.8.2.B.3. Cicavce
- 7.9. Mapy výskytu vybraných živočíchov európskeho významu
- 7.10. Mapa menežmentových opatrení
- 7.11. Výpis z LHP pre jednotlivé JPRL
- 7.12. Použité skratky
- 7.13. Prehľad menežmentových opatrení

PRÍLOHY:

7.1. Súpis parciel

Nachádza sa v tabuľkových prílohách.

7.2. Prehľad foriem vlastníctva podľa druhov pozemkov

Nachádza sa v tabuľkových prílohách.

7.3. Mapa biotopov

Nachádza sa v mapových prílohách.

7.4. Mapa ekologicko-funkčných priestorov a zón

Nachádza sa v mapových prílohách

7.5. Prehľad lesných pozemkov podľa LHP a kategórie lesov

Nachádza sa v tabuľkových prílohách.

7.6. Mapa chráneného územia

Nachádza sa v mapových prílohách.

7.7. Mapa negatívnych socio-ekonomických faktorov

Nachádza sa v mapových prílohách.

7.8. Zoznamy ekozozologicky významných druhov flóry a fauny

7.8.1. Flóra

7.8.1.A. MACHY

Zoznam doteraz zistených ekozozologicky významných druhov machov na území PR Vanišovec

<i>Vedecké meno</i>	<i>Slovenské meno</i>	<i>Ohrozenie</i>	<i>Medzinárodné dohovory</i>	<i>Mapovateľ</i>	<i>Rok</i>
<i>Plagiothecium ruthei</i>	lesklec	VU		Kubinská, Mišíková	2006

kompletný zoznam druhov vid' Kubinská a Mišíková (2006)

7.8.1.B. HUBY

Zoznam doteraz zistených ekozozologicky významných druhov húb na území PR Vanišovec

Vedecké meno	Slovenské meno	Ohrozenie	Medzinárodné dohovory	Mapovateľ	Rok
<i>Boletus junquilleus</i>	hríb žltý	VU		Kautmanová	2006
<i>Gomphidius roseus</i>	sliziak ružový	LR:nt		Kautmanová	2006
<i>Gyrodon lividus</i>	hríbovník jelšový	VU		Kautmanová	2006

kompletný zoznam druhov vid' Kautmanová (2006)

7.8.1.C. LIŠAJNÍKY

Zoznam doteraz zistených ekosozologicky významných druhov lišajníkov na území PR Vanišovec

Vedecké meno		Ohrozenie	Medzinárodné dohovory	Mapovateľ	Rok
<i>Cetrelia cetrarioides</i>	diskovka olivová	VU		Guttová, Pišút	2006
<i>Evernia prunastri</i>	konárník slivkový	EN		Guttová, Pišút	2006
<i>Flavoparmelia caperata</i>	diskovka kučeravá	EN		Guttová, Pišút	2006
<i>Parmelina tiliacea</i>	diskovka lipová	LR:nt		Guttová, Pišút	2006
<i>Platismatia glauca</i>	pl'uzgierka sivá	LR:nt		Guttová, Pišút	2006
<i>Punctelia subrudecta</i>	diskovka	EN		Guttová, Pišút	2006
<i>Tuckermannopsis chlorophylla</i>		LR:nt		Guttová, Pišút	2006
<i>Usnea hirta</i>	bradatec srstnatý	VU		Guttová, Pišút	2006

kompletný zoznam druhov vid' Pišút a Guttová (2006)

7.8.1.D. PAPRAĎORASTY A SEMENNÉ RASTLINY

Zoznam doteraz zistených ohrozených a chránených papraďorastov a semenných rastlín na území PR Vanišovec.

Vedecké meno	Slovenské meno	Ohrozenie	Medzinárodné dohovory	Mapovateľ
<i>Agrostis vinealis</i>	psinček tuhý	LR:nt		Škodová, I,
<i>Armeria vulgaris</i>	trávníčka obyčajná	VU		CHKO Záhorie
<i>Berula erecta</i>	berla vzpriamená	VU		Škodová, I,
<i>Callitriche palustris</i>	hviezdoš močiarny	LR:nt		Škodová, I,
<i>Carex fritschii</i>	ostrica Fritschova	VU		Škodová, I,
<i>Carex lepidocarpa</i>	ostrica šupinatoplodá	LR_nt		Škodová, I,
<i>Carex paniculata</i>	ostrica metlinatá	VU		Kollár, J
<i>Carex tumidicarpa</i>	ostrica sklonená	VU		Škodová, I,

<i>Vedecké meno</i>	<i>Slovenské meno</i>	<i>Ohrozenie</i>	<i>Medzinárodné dohovory</i>	<i>Mapovateľ</i>
<i>Comarum palustre</i>	nátržnica močiarna	VU		CHKO Záhorie
<i>Convallaria majalis</i>	konvalinka voňavá	LR:nt		Škodová, I,
<i>Dianthus serotinus</i>	klinček neskorý	EN		CHKO Záhorie
<i>Dianthus superbus</i>	klinček pyšný	VU		CHKO Záhorie
<i>Festuca dominii</i>	kostrava Dominova	VU		Škodová, I,
<i>Hottonia palustris</i>	perutník močiarny	VU		Kollár, J
<i>Hydrocotyle vulgaris</i>	pupkovník obyčajný	CR		CHKO Záhorie
<i>Iris variegata</i>	kosatec dvojfarebný	VU		CHKO Záhorie
<i>Jasione montana</i>	pavinec horský	LR:nt		CHKO Záhorie
<i>Juncus bulbosus</i>	sitina cibul'katá	EN		Škodová, I,
<i>Menyanthes trifoliata</i>		EN		Škodová, I,
<i>Peucedanum palustre</i>	smlďník močiarny	LR:nt		Kollár, J
<i>Potamogeton nodosus</i>	červenavec uzlatý	LR:nt		Škodová, I,
<i>Pulsatilla pratensis</i>	poniklec lúčny	VU		CHKO Záhorie
<i>Scabiosa canescens</i>	hlaváč sivastý	LR:nt		CHKO Záhorie
<i>Scorzonera purpurea</i>	hadomor purpurový	VU		CHKO Záhorie
<i>Spergula morisonii</i>		EN		Škodová, I,
<i>Thelypteris palustris</i>	papradník močiarny	VU		Kollár, J
<i>Utricularia vulgaris</i>	bublinatka obyčajná	VU		Škodová, I,
<i>Viola palustris</i>	fialka močiarna	LR:nt		CHKO Záhorie
<i>Viola saxatilis ssp. curtisii</i>		VU		Škodová, I,

7.8.2. Fauna

7.8.2.A. BEZSTAVOVCE

Zoznam doteraz zistených ekoszologicky významných druhov bezstavovcov na území PR Vanišovec

<i>Taxonom. skupina / druh</i>	<i>Ohrozenie</i>	<i>Medzinárodné dohovory</i>	<i>Mapovateľ</i>	<i>Rok</i>
Annelida - obrúčkavce				
<i>Hirudo medicinalis</i>	VU	Bern3, HD5	Olšovský, T.,	2006
Odonata - vážky				
<i>Lestes viridis</i>	LR:nt		Šíbl, J.,	2006
<i>Brachytron pratense</i>	VU		Šíbl, J.,	2006
<i>Libellula quadrimaculata</i>			Šíbl, J.,	2006
<i>Ophiogomphus cecilia</i>	EN	Bern 2, HD2, HD4	Šíbl, J.,	2006
<i>Somatochlora flavomaculata</i>	VU		Šíbl, J.,	2006
<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	EN	Bern 2, HD2, HD4	Šíbl, J.,	2006
Lepidoptera - motýle				
<i>Heteropterus morpheus</i>	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Hipparchia alcyone</i>	EN		Olšovský, T.,	2006
<i>Hipparchia semele</i>	EN		Olšovský, T.,	2006
<i>Hyles euphorbiae</i>	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Iphiclides podalirius</i>	LR:nt		Olšovský, T.,	2006
<i>Maculinea arion</i>	VU	Bern 2, HD4	Olšovský, T.,	2006
<i>Marumba quercus</i>	LR:nt		Olšovský, T.,	2006
Coleoptera - chrobáky				
<i>Calosoma sycophanta</i> (LINNAEUS, 1758)			Olšovský, T.,	2006
<i>Carabus cancellatus</i> Illiger, 1798			Olšovský, T.,	2006
<i>Omophron limbatum</i> (FABRICIUS, 1776)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Hydrophilus aterrimus</i> Erscholtz, 1822	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Graphoderus austriacus</i> (Sturm, 1834)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Scaphium immaculatum</i> (Olivier, 1790)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Velleius dilattatus</i> (FABRICIUS, 1787)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Aesalus scarabaeoides</i> (Panzer, 1794)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Lucanus cervus</i> (LINNAEUS, 1758)	LR:lc	Bern III, HD II	Olšovský, T.,	2006
<i>Cetonischema aeruginosa</i> (DRURY, 1770)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Eupotosia affinis</i> (ANDERSCH, 1797)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Oryctes nasicornis holdhausi</i> MINCK, 1914	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Polyphylla fullo</i> (LINNAEUS, 1758)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Potosia cuprea metallica</i> (HERBST, 1782)	LR:nt		Olšovský, T.,	2006
<i>Potosia cuprea obscura</i> (ANDERSCH, 1797)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Buprestis novemmaculata</i> LINNAEUS, 1767	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Coraebus undatus</i> (FABRICIUS, 1787)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Dicerca alni</i> (Fischer von Waldheim, 1824)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Chalcophora mariana mariana</i> (LINNAEUS, 1758)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Melanophila formaneki formaneki</i> JACOBSON, 1912	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Ampedus elongatulus</i> (FABRICIUS, 1787)	LR:nt		Olšovský, T.,	2006
<i>Stenagostus rhombeus</i> (OLIVIER, 1790)	LR:nt		Olšovský, T.,	2006
<i>Stenagostus rufus</i> (DE GEER, 1774)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Hedobia pubescens</i> (OLIVIER, 1790)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Cucujus cinnaberinus</i> (SCOPOLI, 1763)	LR:nt	Bern II, HD II, HD IV	Olšovský, T.,	2006
<i>Bothrideres contractus</i> (FABRICIUS, 1792)	LR:nt		Olšovský, T.,	2006
<i>Pycnomerus terebrans</i> (OLIVIER, 1790)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Hymenophorus doublieri</i> MULSANT, 1851	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Corticeus fraxini</i> (KUGELAN, 1794)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Corticeus longulus</i> (GYLLENHAL, 1827)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Cerambyx cerdo cerdo</i> LINNAEUS, 1758	LR:nt	Bern II, HD II, HD IV	Olšovský, T.,	2006
<i>Ergates faber faber</i> (LINNAEUS, 1767)	EN		Olšovský, T.,	2006
<i>Pedostrangalia revestica</i> (Linnaeus, 1767)	VU		Olšovský, T.,	2006

<i>Taxonom. skupina / druh</i>	<i>Ohrozenie</i>	<i>Medzinárodné dohovory</i>	<i>Mapovateľ</i>	<i>Rok</i>
<i>Prionus coriarius</i> (LINNAEUS, 1758)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Dryocoetes villosus villosus</i> (FABRICIUS, 1792)	VU		Olšovský, T.,	2006
<i>Orthotomicus longicollis</i> (GYLLENHAL, 1827)	VU		Olšovský, T.,	2006

Druhy európskeho významu sú v tabuľke zvýraznené tučným písmom.

7.8.2.B. STAVOVCE

7.8.2.B.1. OBOJŽIVELNÍKY A PLAZY

Zoznam doteraz zistených ekosoologicky významných druhov obojživelníkov a plazov na území PR Vanišovec.

<i>Slovenské meno</i>	<i>Vedecké meno</i>	<i>Ohrozenie</i>	<i>Medzinárodné dohovory</i>	<i>Mapovateľ</i>	<i>Rok</i>
Mlok obyčajný	<i>Triturus vulgaris</i>	VU	Bern III	CHKO Záhorie	2007
Ropucha obyčajná	<i>Bufo bufo</i>	LR:cd	Bern III	Tomeček, J., Olšovský, T.	2009
Rosnička zelená	<i>Hyla arborea</i>	LR:nt	Bern II, HD IV	CHKO Záhorie	2003
Hrabavka škvrnitá	<i>Pelobates fuscus</i>	LR:cd	Bern II, HD IV	Tomeček, J., Olšovský, T.	2009
Skokan štíhly	<i>Rana dalmatina</i>	LR:lc	Bern II, HD IV	Tomeček, J., Olšovský, T.	2009
Skokan ostropyský	<i>Rana arvalis</i>	VU	Bern II, HD IV	CHKO Záhorie	1999
Skokan krátkonohý	<i>Rana lessonae</i>	VU	Bern III, HD IV	Tomeček, J.	2006
Skokan zelený	<i>Rana kl. esculenta</i>	LR:nt	Bern III, HD V	Tomeček, J., Hrbatý, J., Olšovský, T.	2006
Jašterica zelená	<i>Lacerta viridis</i>	VU	Bern II, HD IV	Olšovský, T.	2006
Jašterica obyčajná	<i>Lacerta agilis</i>	-	Bern II, HD IV	CHKO Záhorie	2006
Užovka hladká	<i>Coronella austriaca</i>	VU	Bern II, HD IV	CHKO Záhorie	2005

druhy európskeho významu sú v tabuľke zvýraznené tučným písmom

Zdroj: ISTB

kompletný zoznam druhov sa nachádza v hlavnej aplikácii ISTB Správy CHKO Záhorie

7.8.2.B.2. VTÁKY

Zoznam doteraz zistených druhov vtákov na území PR Vanišovec.

<i>Slovenské meno</i>	<i>Vedecké meno</i>	<i>Ohrozenie</i>	<i>Medzinárodné dohovory</i>	<i>Mapovateľ</i>	<i>Rok</i>
Jastrab lesný	<i>Accipiter gentilis</i>	LR:lc	Bern II, B I, Bonn II	CHKO Záhorie	1998
Mlynárka dlhochvostá	<i>Aegithalos caudatus</i>	-	Bern II	CHKO Záhorie	1999
Káčica divá	<i>Anas platyrhynchos</i>	-	Bern III, B II/1, B III/1, Bonn II	CHKO Záhorie	2006
Káčica chrapková	<i>Anas crecca</i>	-	Bern III, B II/1, B III/2, Bonn II	CHKO Záhorie	2003
Ľabtuška lesná	<i>Anthus trivialis</i>	-	Bern II	Masaryková	2006

<i>Slovenské meno</i>	<i>Vedecké meno</i>	<i>Ohrozenie</i>	<i>Medzinárodné dohovory</i>	<i>Mapovateľ</i>	<i>Rok</i>
Volavka popolavá	<i>Ardea cinerea</i>	LR:nt	Bern III	CHKO Záhorie	2006
Myšiarka ušatá	<i>Asio otus</i>	-	Bern II	CHKO Záhorie	1998
Chochláč severský	<i>Bombycilla garrulus</i>	-	Bern II	CHKO Záhorie	2006
Myšiak lesný	<i>Buteo buteo</i>	LR:lc	Bern II, B I, Bonn II	Masaryková	2006
Stehlík konopiar	<i>Carduelis cannabina</i>	-	Bern II	CHKO Záhorie	1999
Stehlík pestrý	<i>Carduelis carduelis</i>	-	Bern II	CHKO Záhorie	1999
Stehlík zelený	<i>Carduelis chloris</i>	-	Bern II	CHKO Záhorie	1999
Stehlík čižavý	<i>Carduelis spinus</i>	-	Bern II	CHKO Záhorie	1999
Kôrovník krátkoprstý	<i>Certhia brachydactyla</i>	-	Bern II, B I	Masaryková	2006
Kôrovník dlhoprstý	<i>Certhia familiaris</i>	-	Bern II	Masaryková	2006
Kulík riečny	<i>Charadrius dubius</i>		Bern II, Bonn II	CHKO Záhorie	1999
Bocian čierny	<i>Ciconia nigra</i>	LR:nt	Bern II, B I, Bonn II	CHKO Záhorie	2006
Glezc hrubozobý	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	-	Bern II	CHKO Záhorie	2000
Holub hrivnák	<i>Columba palumbus</i>	-	B II/1, B III/1	CHKO Záhorie	2006
Kukučka jarabá	<i>Cuculus canorus</i>	-	Bern III	CHKO Záhorie	2006
Ďateľ veľký	<i>Dendrocopos major</i>	-	Bern II, B I	Masaryková	2006
Ďateľ prostredný	<i>Dendrocopos medius</i>	-	Bern II, B I	CHKO Záhorie	1999
Ďateľ malý	<i>Dendrocopos minor</i>	-	Bern II	CHKO Záhorie	1998
Ďateľ čierny	<i>Dryocopus martius</i>	-	Bern II, B I	CHKO Záhorie	2006
Strnádka žltá	<i>Emberiza citrinella</i>	-	Bern II	Masaryková	2006
Slávik červienka	<i>Erithacus rubecula</i>	-	Bern II, Bonn II	Masaryková	2006
Muchárík bieločrý	<i>Ficedula albicollis</i>	-	Bern II, B I, Bonn II	CHKO Záhorie	2003
Pinka lesná	<i>Fringilla coelebs</i>	-	Bern III, B I	Masaryková	2006
Pinka severská	<i>Fringilla montifringilla</i>	-	Bern III	CHKO Záhorie	1999
Lyska čierna	<i>Fulica atra</i>	-	Bern III, B I, B III/2	CHKO Záhorie	2006
Močiarnica sp.	<i>Gallinago sp.</i>	VU	Bern III, B II/1, B III/2	CHKO Záhorie	1997
Sliepočka zelenonohá	<i>Gallinula chloropus</i>	-	Bern III, B II/2	CHKO Záhorie	2003
Sojka škriekavá	<i>Garrulus glandarius</i>	-	B II/2	Masaryková	2006
Krutihlav hnedý	<i>Jynx torquilla</i>	-	Bern II	CHKO Záhorie	1999
Strakoš červenochrbtý	<i>Lanius collurio</i>	-	Bern II, B I	CHKO Záhorie	1999
Strakoš sivý	<i>Lanius excubitor</i>	-	Bern II	CHKO Záhorie	1998
Škovránok stromový	<i>Lullula arborea</i>	-	Bern III, B I	CHKO Záhorie	1999
Muchár sivý	<i>Muscicapa striata</i>	-	Bern II, Bonn II	Masaryková	2006
Vlha hájová	<i>Oriolus oriolus</i>	-	Bern II	Masaryková	2006
Sýkorka uhliarka	<i>Parus ater</i>	-	Bern II, B I	Masaryková	2006
Sýkorka belasá	<i>Parus caeruleus</i>	-	Bern II	CHKO Záhorie	2006
Sýkorka chochlatá	<i>Parus cristatus</i>	-	Bern II	CHKO Záhorie	2003
Sýkorka bielolica	<i>Parus major</i>	-	Bern II	Masaryková	2006
Sýkorka lesklohlavá	<i>Parus palustris</i>	-	Bern II	CHKO Záhorie	1999
Vrabc poľný	<i>Passer montanus</i>	-	Bern III	CHKO Záhorie	1999

<i>Slovenské meno</i>	<i>Vedecké meno</i>	<i>Ohrozenie</i>	<i>Medzinárodné dohovory</i>	<i>Mapovateľ</i>	<i>Rok</i>
Žltouchvost domový	<i>Phoenicurus ochrurus</i>	-	Bern II, Bonn II	CHKO Záhorie	1999
Žltouchvost lesný	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	-	Bern II, Bonn II	CHKO Záhorie	1999
Kolibkárik čipčavý	<i>Phylloscopus collybita</i>	-	Bern II, Bonn II	CHKO Záhorie	2006
Kolibkárik sykový	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	-	Bern II, Bonn II	Masaryková	2006
Kolibkárik spevavý	<i>Phylloscopus trochilus</i>	-	Bern II, Bonn II	Masaryková	2006
Žlna sivá	<i>Picus canus</i>	-	Bern II, B I	CHKO Záhorie	1999
Vrchárka modrá	<i>Prunella modularis</i>	-	Bern II	CHKO Záhorie	1999
Hýľ lesný	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	-	Bern III, B I	CHKO Záhorie	1999
Kráľíček zlatohlavý	<i>Regulus regulus</i>	-	Bern II, Bonn II	CHKO Záhorie	1998
Prhľaviar čiernohlavý	<i>Saxicola torquata</i>	-	Bern II, Bonn II	CHKO Záhorie	1999
Brhlík lesný	<i>Sitta europaea</i>	-	Bern II	Masaryková	2006
Hrdlička poľná	<i>Streptopelia turtur</i>	-	Bern III, B II/2	Masaryková	2006
Sova lesná	<i>Strix aluco</i>	-	Bern II,	CHKO Záhorie	1999
Škorec lesklý	<i>Sturnus vulgaris</i>	-	B II/2	Masaryková	2006
Penica čiernohlavá	<i>Sylvia atricapilla</i>	-	Bern II, Bonn II	CHKO Záhorie	2006
Potápka hnedá	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	-	Bern II	CHKO Záhorie	2003
Oriešok hnedý	<i>Troglodytes troglodytes</i>	-	Bern II	Masaryková	2006
Drozd čierny	<i>Turdus merula</i>	-	Bern III, B II/2, Bonn II	Masaryková	2006
Drozd plavý	<i>Turdus philomelos</i>	-	Bern III, B II/2, Bonn II	Masaryková	2006
Drozd trskotavý	<i>Turdus viscivorus</i>	-	Bern III, B II/2	CHKO Záhorie	1999
Dudok chochlatý	<i>Upupa epops</i>	VU	Bern II	CHKO Záhorie	1999

druhy európskeho významu sú v tabuľke zvýraznené tučným písmom

Zdroj: ISTB

kompletný zoznam druhov sa nachádza v hlavnej aplikácii ISTB Správy CHKO Záhorie

7.8.2.B.3. CICAVCE

Zoznam doteraz zistených druhov cicavcov na území PR Vanišovec.

<i>Slovenské meno</i>	<i>Vedecké meno</i>	<i>Ohrozenie</i>	<i>Medzinárodné dohovory</i>	<i>Mapovateľ</i>	<i>Rok</i>
Ryšavka žltohrdlá	<i>Apodemus flavicollis</i>	-	-	Noga	2006
Bielozúbka krpatá	<i>Crocidura suaveolens</i>	LR:lc	Bern III	Noga	2006
Jeleň obyčajný	<i>Cervus elaphus</i>	-	Bern III	CHKO Záhorie	2001
Hrdziak hôrny	<i>Clethrionomys glareolus</i>	-	-	Noga	2006
večernica pozdňá	<i>Eptesicus serotinus</i>	DD	Bern II, HD IV, Bonn II	Petrášová	2007
Zajac poľný	<i>Lepus europaeus</i>	LR:lc	Bern III	CHKO Záhorie	2000
Kuna lesná	<i>Martes martes</i>	DD	Bern III, HD V	CHKO Záhorie	1999
Netopier obyčajný	<i>Myotis myotis</i>	LR:cd	Bern II, HD II, HD IV, Bonn II	Petrášová	2007
raniak hrdzavý	<i>Nyctalus noctula</i>	LR:lc	Bern II, HD IV, Bonn II	Petrášová	2007
večernica piskavá	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	DD		Petrášová	2007
Piskor lesný	<i>Sorex araneus</i>	-	Bern III	Noga	2006
Sviňa divá	<i>Sus scrofa</i>	-	-	CHKO Záhorie	1999
Krt obyčajný	<i>Talpa europaea</i>	-	-	Noga	2006
Liška hrdzavá	<i>Vulpes vulpes</i>	-	-	CHKO Záhorie	1998

druhy európskeho významu sú v tabuľke zvýraznené tučným písmom

Zdroj: ISTB, Noga 2006, Petrášová 2007

kompletný zoznam druhov sa nachádza v hlavnej aplikácii ISTB Správy CHKO Záhorie

7.9. Mapy výskytu vybraných živočíchov európskeho významu

Nachádza sa v mapových prílohách.

7.10. Mapa menežmentových opatrení

Nachádza sa v mapových prílohách.

7.11. Výpis z LHP pre jednotlivé JPRL

Nachádza sa v tabuľkových prílohách.

7.12. Použité skratky

Status ohrozenosti druhu (použité sú národné kategórie ohrozenosti podľa IUCN):

EX - Excint - vyhynutý

EW - Excint in the Wild - vyhynutý v prírode

RE - Regional Excint - regionálne vymiznutý

CR - Critically Endangered - kriticky ohrozený

EN - Endangered - ohrozený

VU - Vulnerable - zraniteľný

LR - Lower Risk - menej ohrozený

s podkategóriami **cd** - Conservation Dependent - závislý na ochrane

nt - Near Threatened - takmer ohrozený

lc - Least Concern - najmenej ohrozený

DD - Data Deficient - údajovo nedostatočný

NE - Not Evaluated – nehodnotený

Zaradenie do národnej a medzinárodnej legislatívy:

4b - príloha 4B vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č.543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (OPaK)

4c - príloha 4C vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č.543/2002 Z. z. o OPaK

5 - príloha 5 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č.543/2002 Z. z. o OPaK

6a - príloha 6A vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č.543/2002 Z. z. o OPaK

6b - príloha 6B vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č.543/2002 Z. z. o OPaK

32 - príloha 32 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č.543/2002 Z. z. o OPaK

- HD2** - príloha 2 Habitats Directive - Smernice Rady 92/43/EHS o chrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín
- HD4** - príloha 4 Habitats Directive - Smernice Rady 92/43/EHS o chrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín
- HD5** - príloha 5 Habitats Directive - Smernice Rady 92/43/EHS o chrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín
- BD1** - príloha 1 Birds Directive - Smernice Rady 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov
- BD2** - príloha 2 Birds Directive - Smernice Rady 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov
- Be2, Bern2** - príloha 2 Dohovoru o ochrane európsky voľne žijúcich organizmov a prírodných biotopov
- Be3, Bern3** - príloha 3 Dohovoru o ochrane európsky voľne žijúcich organizmov a prírodných biotopov
- Bo1, Bonn1** - príloha 1 Dohovoru o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov
- Bo2, Bonn2** - príloha 2 Dohovoru o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov
- AEWA** - príloha II Dohody o ochrane africko-euroázijských migrujúcich vodných vtákov
- W1, W2** - Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín - Washingtonský dohovor
- E** - Program rady Európy pre ochranu druhov a biotopov Bernskej konvencie
- CITES** - Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín
- EV** - druh európskeho významu
- ENV** - kategorizácia druhu medzi európsky alebo národne významné druhy
- INT** - zaradenie druhu v medzinárodných dohovoroch
- RL** - kategória v Červenom zozname (2001)
- §** - druh chránený vyhláškou MŽP 24/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov
- §E** - druh zaradený medzi európsky významné podľa vyhlášky MŽP 24/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov

7.13. Prehľad menežmentových opatrení

Prehľad menežmentových opatrení pre jednotlivé JPRL sa nachádza v tabuľkových prílohách.